

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERÇUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Poziv bralcem za deželne volitve v Furlaniji-Juljski krajini 8. in 9. junija 2003

Vsi za Riccarda Illyja in Mirka Špacapana!

Pomemben bo prav vsak glas!

V nedeljo in ponedeljek moramo vsi na volišča in oddati svoj glas Illyjevi listi, na kateri sta dva slovenska kandidata za deželni svet, kar je dovolj zgovorno, da se Riccardo Illy še kako zaveda pomembnosti slovenske prisotnosti v deželi Furlaniji-Juljski krajini, ki jo bo v primeru zmage na volitvah vodil!

Dejstvo, da je v ožji seznam svoje liste Riccardo Illy uvrstil Mirka Špacapana in Tamaro Blažina, zgovorno priča o tem, da se zaveda nezamenljive vloge naše narodne manjšine in tudi dveh duš našega narodnega telesa, kot je med volilnimi nagovori sedaj in že veliko prej kot tržaški župan nedvoumno pokazal, da je edini politik v naših krajih, ki se zaveda, da ima Furlanija-Juljska krajina poseben statut samo zaradi prisotnosti slovenske narodne manjšine.

Pomembno je, da izvolimo za predsednika deželne uprave Furlanije-Juljske krajine človeka, ki ceni našo prisotnost, pomen in seveda bogastvo naše narodne manjšine! Kot morebitni predsednik deželne uprave Furlanije-Juljske krajine bo Riccardo Illy gotovo imel posluš za naše narodne in druge pravice, saj je med predvolilnimi nagovori večkrat nedvoumno povedal, da si prihodnosti Furlanije in Juljske krajine ne more predstavljati drugače kot v obliki tesnega sodelovanja z našo domovino Slovenijo in seveda v medsebojnem spoštovanju vseh narodnosti, ki so od nekdanje prisotne v naši deželi. Kot predsednik deželne uprave bo Illy imel izjemno vlogo pri udejanjanju zaščitnega zakona za našo manjšino!

Na volitvah bomo oddali torej glas Riccardu Illyju, ki je edini od treh kandidatov pokazal spoštovanje do nas in nas tudi vključil v prihodnost naše dežele!

Na volitvah bomo zato volili Illyjevo listo, kot bomo zaradi preferenčnih glasov tudi pripisali ime kandidata stranke Slovenska skupnost Mirka Špacapana!

Vsakdo, ki ima volilno pravico, naj gre na volišče in naj svoj glas odda listi Riccarda Illyja in naj se pri tem spomni, kaj je v Gorici pomenila lanskoletna volilna zmaga sedanjega župana Vittorija Brancatija, kateremu smo slovenski volilci strnjeno pomagali do zmage, ki jo je dosegel za samo 26 glasov. Župan Brancati je pokazal, kaj lahko stori pravi mož na pravem mestu! Goriški primer naj služi vsem, saj se moramo učiti tudi na lepih, predvsem pa dobrih primerih iz preteklosti. Zato ponavljamo, da je vsak glas za Illyja tudi glas za nas, za pripadnike slovenske manjšine!

Na volitve torej strnjeno, enotni smo močnejši! Za zmago Illyja, za Špacapana! Glasuj slovensko, glasuj zase in za demokratično, lepšo Furlanijo-Juljsko krajino!

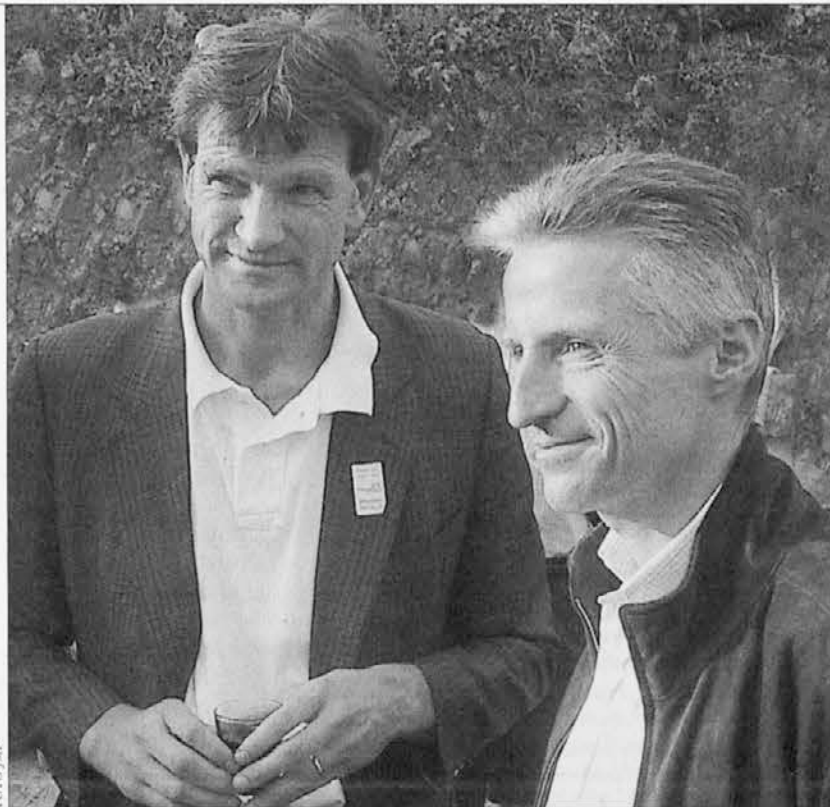

FOTO DVP

Glasujmo slovensko!

Ni skoraj leta, ko bi ne bili italijanski državljani in s tem tudi Slovenci v Italiji klicani na kake volitve. Od evropskega parlamenta do občinskih in rajonskih svetov, pa še vmes državnega parlamenta, dežele in pokrajine, vse to so naloge, ki nas čakajo.

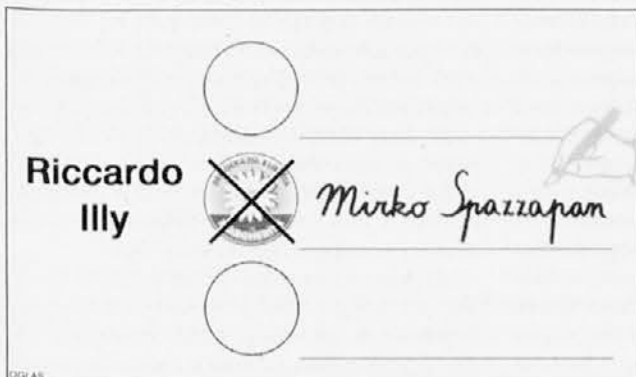
Letos nas Slovence zadevajo predvsem deželne volitve v Furlaniji-Juljski krajini, ki so za nas vse vedno zelo pomembne, saj pri tem gre za izvolitev pravega zakonodajnega organa na teritoriju, kjer živijo.

Volilna zakonodaja se je medtem korenito spremenila. Če smo lahko prej pristaši samostojnega pristopa Slovencev skoraj vedno nastopali pod znakom naše lipove vejice, je to sedaj drugače. Vsaka zamenjava na tem področju seveda prinaša določene posledice. Res je, da smo že večkrat od konca 70. let prejšnjega stoletja na raznih, zlasti evropskih volitvah nastopali pod različnimi simboli, kot valostanskim levom ali sardinsko zamorsko četverico. Kasneje pa smo nastopali še z nekaterimi novimi skupnimi simboli. No, tako je tudi danes, ko nas na teh deželnih volitvah predstavlja Marjetica.

Slovenski volilni zbor je sicer vedno pokazal svojo zrelost in odgovornost ter se je znal prilagoditi novim situacijam. Zato smo prepričani, da bo to pokazalo tudi v nedeljo, 8., in v ponedeljek, 9. junija. Pri vsem tem pa naša slovenska politična samostojnost prav nič ne izgubi!

1
ČETRTEK,
5. JUNIJA
2003

VOLI TAKO! VOLI TAKO! VOLI TAKO!

Bistvenega pomena je preferenčni glas kandidatu Slovenske skupnosti. Ko nastopamo na listi z drugimi kandidati, lahko naš človek prevlada le na podlagi preferenc, ki jih uspe zbrati. Če bodo slovenski volilci v tržaški in goriški pokrajini prečrtali znak Marjetice in ob znaku napisali **MIRKO SPAZZAPAN** ali samo **SPAZZAPAN**, bomo izvolili slovenskega predstavnika.

*“Dragi Slovenci,
tudi volitve so za nas priložnost, da se pokažemo
in uveljavimo. Brez samostojne manjšinske
politične stranke bi bili samo volilni ribnik
za vsedržavne stranke in njihove predstavnike.*

*Glasujmo torej za Slovensko skupnost,
ki z Marjetico podpira Riccarda Illyja
za predsednika dežele Furlanije-Juljske krajine!
Preferenčni glas Mirku Spazzapanu bo izvolil
SLOVENCA V DEŽELNI SVET.”*

(Mirko Spazzapan)

Volišča bodo v nedeljo, 8. junija, odprta od 8. do 22. ure, v ponedeljek, 9. junija, pa od 7. do 15. ure. S sabo nesite osebni dokument in volilno izkaznico! Če je nimate, pojdite na občinski volilni urad.

Sporočilo: novi številki telefona in faksa

♦ nova telefonska številka UREDNIŠTVA v Gorici: **0481 550330**

♦ nova številka faksa UPRAVE v Gorici: **0481 548276**

Številka faksa goriškega uredništva ostaja 0481 548808, telefonska številka goriške uprave pa 0481 533177.

Intervju

Tino Mamić
o delu,
družini in
sebi iz
Luksemburga.
(stran 3)

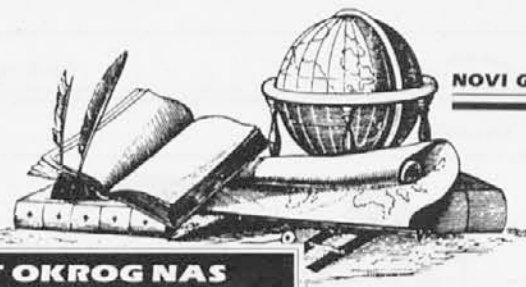
Pogovor

Franc Podveršič
in Adela Ferletič
ob 50-
letnici goriške gostilne.
(stran 14)

- 02 Drago Legiša
BODO VOLILNI IZIDI ZAOSTRILI TEŽAVE...
- 02 Alojz Tul
PRODI KRITIČNO O EVROPSKI USTAVI
- 02 Janez Povše
VOLILCE POZIVAMO IN JIM ZAUPAMO
- 07 Jurij Paljk
MARKO KRAVOS: LJUBEZENSKE
- 11 Iva Koršič
BRIŠKI VEČER V CENTRU BRATUŽ

VSEBINA

Italijanska politika

Bodo volilni izidi zaostri težave v vladni večini?

Politično življenje v Italiji še dalje poteka v znamenju volilne preizkušnje, ki bo v nedeljo, 8., in ponedeljek, 9. t.m. V Furlaniji-Juljski krajini in v Dolini Aosta bodo deželne volitve, veliko pričakovanje pa vlada za izid drugega kroga volitev v tistih pokrajinah in občinah, kjer na volitvah 25. in 26. maja noben kandidat za predsednika pokrajine ali župana ni prejel absolutne večine glasov in so zato potrebne ožje volitve (t.i. balotaza) med kandidatom, ki sta v prvem krogu bila najbolj uspešna. Skupno bo prihodnji teden volilo nad 5 milijonov upravičencev. Politični test bo vsekakor vreden vsega upoštevavanja. Dom svoboščin je bil že v prvem krogu poražen v Rimu, kjer je leva sredina zmagala na pokrajinskih volitvah in gladko porazila desno

sredino, ki je bila na oblasti v zadnjem mandatu. Šlo je za uspeh, ki nikakor ni zanemarljiv, ker je bilo nekaj manj kot štiri milijone upravičencev in je Rim prestolnica italijanske države. Dom svoboščin pa se hvali z dobrimi izidi na Siciliji in na italijanskem severu, kjer se je dobro odrezala zlasti Severna liga. Mnogi italijanski politiki pa zdaj z velikim zanimanjem čakajo na izid deželnih volitev v F-Jk, saj so za konec volilne kampanje napovedani shodi vodilnih politikov vseh vsedravnih strank.

Medtem se v Milanu nadaljuje kazenska obravnava proti poslancu Previtiju in nekaterim rimskim sodnikom. Obtoženi so korupcije. Na zatožni klopi bi moral sedeti tudi Silvio Berlusconi, a ga je sodišče izločilo iz obravnave, ker se zaradi svojih institucio-

nalnih dolžnosti dejansko ne more udeleževati obravnave. Na vrsto bi zato moral priti kasneje. Konec prejšnjega tedna je javna tožilka zahtevala za Previtija 11 let zaporne kazni in podobne kazni po njenem zaslužio tudi ostali obtoženci. Berlusconi je spet zaglal vik in krik ter ponovil svoje znano stališče, da hoče "manipel javnih tožilcev" s krivičnimi obsodbami odstaviti od ljudstva demokratično izvoljene predstavnike. Ponoval je tudi svojo znano trditev, češ da ne bo dovolil, da bi v Italiji prišli na oblast komunisti ali bivši komunisti. Očitno računa, da so ljudje pozabili ali pa da sploh ne vedo, da zavzema marsikateri bivši komunist prav v Berlusconijevi stranki vodilno mesto.

/ stran 3
Drago Legiša

Na deželnih volitvah se bodo pomerili R. Illy, A. Guerra in F. Saro Trije predsedniški kandidati

Na deželnih volitvah, ki bodo v nedeljo in ponedeljek, 8. in 9. junija, bodo kot predsedniški kandidati nastopili Alessandra Guerra (za desnosredinsko koalicijo; na sliki levo), Riccardo Illy (leva sredina) in Giuseppe Ferruccio Saro (nosilec samostojne liste Svoboda in avtonomija-Liberta' e autonomia; na sliki desno).

Volilci bomo tokrat prejeli eno samo gla-

sovnico. Na njej lahko prekrizamo ime in priimek enega od treh predsedniških kandidatov ali pa simbol ene od strank, ki omenjenega kandidata podpirajo. V tem primeru lahko napišemo preferenco enemu od kandidatov z njegovim priimkom. Glas za stranko pomeni hkrati tudi glas za enega od treh predsedniških kandidatov, ki ga stranka podpira.

Po pričanju nekdanjega predsednika Kučana Ob rob sojenju v Haagu

O krvavi moriji na Balkanu bo morala izreči svojo dokončno sodbo zgodovina, vendar mislim, da se je drama začela s Titovo smrtjo, ko so iz Srbije začeli prihajati vse bolj jasni znaki o nezadovoljstvu z dotakratno državno ureditvijo, ki naj bi dajala preveč avtonomije republikam in zlasti srbskima avtonomnima pokrajinama (Kosovo in Vojvodina). Na te centralizacijske težnje so se, predvsem Slovenija in Hrvaška, povsem legitimno odzvale s protikonceptom še večje avtonomije oz. konfederalne ureditve. Srbsko nezadovoljstvo je močno podžgala še srbska akademija s svojo tezo o frustriranem srbstvu, ki mu ni dano živeti v skupni državi. Duh velikosrbsstva je tako ušel iz steklenice in s pomočjo dirigiranih režimskih medijev oku-

žil vse sloje srbske družbe, vključno s pravoslavno Cerkvijo. Znotraj nedemokratičnega sistema beograjskim režiserjem ni bilo težko položiti roke na glavne vzvode zvezne oblasti ter jih vpreči v svoje (bolne) načrte. Vse, kar je potem sledilo, je bila zgolj logična operacionalizacija tega (srhljivi hujskaški mitingi, sesuvanje avtonomije Kosova in Vojvodine, poskus jogurtne revolucije v Ljubljani, razorožitev teritorialne obrambe, centralizacija vojaškega poveljstva, oborožitev in vstaja kninskih in bosanskih Srbov itn.).

Ali je Slovenija storila vse, kar je bilo v njeni moči, da bi tak razplet preprečila, ne morem presojati, vendar menim, da se v konstelaciji takratnih okoliščin tragedije ni dalo preprečiti. Tudi zato ne, ker je

bilo očitno, da so glavni vzvodi zvezne oblasti prišli v roke bolnika, ki je povzročil vsega imel za svoje početje še podporo mednarodne skupnosti, ki ni dojela prave narave in razsežnosti dogajanja. In bi tako morala, ob Miloševiću, sedeti na zatožni klopi tudi sama. Kot bi morali od njih sedeti tudi nosilci takratnega nedemokratičnega sistema, saj se tragedije takih razsežnosti lahko skotijo samo znotraj njega. Izkušnje iz prve Jugoslavije, ko je Srbija reagirala na emancipacijske težnje jugoslovanskih narodov z Aleksandrovo diktaturo, in pa zglede, ki sta ga v jugoslovanskim podobnih okoliščinah dali Sovjetska zveza in Češkoslovaška, kjer so se narodi razšli sporazumno, pa bi lahko pomenili, da nekdo na Balkanu ni zmožal družbenih zapletov reševati kulturno in z dialogom.

Milan Gregorič

Številne kritike in razhajanja

Prodi kritično o osnutku evropske ustave

Poročali smo že o osnutku evropske ustave, ki jo je z večino glasov izoblikovalo predsedstvo konvencije in se zavzema za uvedbo položaja stalnega ministrskega sveta Unije namesto sedanjega šestmesečnega izmenjavanja. Tako zamišljen novi institucionalni ustroj evropske povezave je naletel na številne kritike zlasti v vrstah srednjih in majhnih držav. Vedelo se je, da mu nasprotuje tudi predsednik evropske komisije Romano Prodi, ki se je sredi minulega tedna tudi javno oglasil in zelo kritično ocenil omenjeni osnutek. Po njegovem je precej zmeden in brezperspektiven glede na bodočo vizijo evropske vloge v spremenjenih mednarodnih okvirih, ker teži k zmanjšanju oblasti skupnostnih organov, kot sta izvršna komisija in parlament. Po drugi strani pa povečuje težo državnih vlad, na-

mesto da bi jo zmanjšal z odpravo vetov in uvedbo kvalificiranega večinskega glasovanja.

Prodijeve kritike letijo neposredno na predsednika konvencije Giscarda d'Estainga, obenem pa so namenjene tudi 105 članom konvencije, naj sedanji osnutek ustave temeljito pregledajo, popravijo in dopolnijo, preden pride na dnevni red evropskega vrha konec junija v Solunu. Znano je, da majhne in srednje države želijo sodelovati pri odločanju v organih Unije kot enakopravne članice.

Poznavalci dosedanjega ustroja in razvoja evropskih integracij v zvezi s kritikami na račun dela konvencije pa od svoje strani poudarjajo, da so razhajanja, ki so ob tem prišla na dan, odraz dejstva, da se velike države ne želijo odpovedati nadaljnjim delom svoje suverenosti v korist sku-

pne Evrope. Prav to Evropa danes potrebuje, če hoče igrati vlogo dejanskega sogovornika z zunanjim svetom. Zato je bistvenega pomena vzpostaviti novo ravnovesje med najvišjimi organi Unije, ki so izvršna komisija, ministrski svet in parlament, ne pa ojačanje pristojnosti enega organa na račun drugih, kar so pokazale dosedanje težnje v predsedstvu konvencije. Pobuda o uvedbi položaja zunanjega ministra uživa podporo tudi majhnih in srednjih držav, ker teži k uresničevanju skupnih ciljev na enotni osnovi. Podobno bi Evropska unija morala priti do skupnega predsednika, ki naj bi bil uravnotežen odraz vseh treh njenih temeljnih organov in ne samo enega od teh.

Kot vidimo, se pri oblikovanju evropske ustave kažejo težnje, da bi ohranili sedanji obseg pristojnosti Unije, kvečjemu bi jih nekoliko drugače porazdelili. Od tod kritike Romana Prodi, pa tudi drugih vplivnih evropskih predsednikov.

Alojz Tul

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

Volilce pozivamo in jim zaupamo

Le še nekaj dni nas loči od deželnih volitev. To je čas za poslednje pozive in nagovarjanje. To so trenutki poslednjih prepričevanj. Prepričevanj, kako za pomembno odločitev gre, kako za neverjetno pomembno in tudi prelomno odločitev. Kako bomo začrtali pot svoje prihodnosti in kako moramo začrtati to pot enostavno tako, da bomo ostali v duhu novega časa. In to pomeni v duhu novega odpiranja do vsega, v duhu dodatnega odpiranja do sosednje Slovenije, v duhu dodatnega odpiranja do vseh tukaj živečih narodov in narodnosti. Da bomo torej na ravni novega dodatnega odpiranja do vsega in do vsakogar, ki si kot mi želi tvornega in prijaznega sodelovanja ter resnične prisrčnosti in resničnega medsebojnega razumevanja. Pozivamo torej volilce, pozivamo jih, naj se v kar največjem številu udeležijo teh volitev, pozivamo jih, naj se spomnijo, kakšno veliko priložnost imamo, priložnost, ki je ne smemo zamuditi in je tudi ne bomo zamudili. Toda v tem, ko tako pozivamo, prepoznavamo resnico, da volilci vse to že dobro vedo in zato tem volilcem do kraja zaupamo, zaupamo v celoti in docela in to želi biti sporočilo naše tukajšnje misli.

In to naše zaupanje v volilce je naš poslednji poziv in na to zaupanje se sklicujemo: da bodo vsi z vso odločnostjo podprli koalicijo demokracije, podprli Illyja in tiste slovenske kandidate, za katere vemo, da bodo lahko izvoljeni in da je pomembno, da so izvoljeni s kar najvišjim številom preferenc. Sklicujemo

se na zaupanje, da bodo volilci oddali svoj glas z mislijo in s srcem ter se bodo pri tem pozorno spomnili tudi naše manjšine in njene vloge v sedanosti ter toliko bolj v prihodnosti. Da bodo pomislili, kako je smiselno oddati svoj glas tistim, ki imajo resnično možnost, da nas bodo lahko zastopali v novem deželnem svetu. In kako se lahko prav na teh volitvah pokaže, kako si kot manjšina v dobro nas vseh želimo jasnejšega skupnega dogovora, učinkovitejšega načrtovanja prihodnosti nas vseh. Res, volilcem zaupamo in v tem zaupanju je naša moč. V tem zaupanju v novi deželni svet dialoga in sporazuma je uresničljiva želja, v tem zaupanju je željeni novi deželni svet res otipljivo na doseg roke.

Čeprav vsi vemo, kdo je naš najljubši kandidat, preden ga sploh imenujemo z imenom in priimkom, pa vendar Mirku Špacapanu sedaj tik pred ciljem na koncu želimo še posebno uspešen volilni izid. S svojimi nastopi nas je več kot prepričal, dokazal je, da lahko predstavlja svojo zaslužno stranko, da pa lahko predstavlja še več. Lahko namreč predstavlja povezovalni člen za celotno manjšino, kar bo vsak dan bolj vse bolj bistvena sestavina našega življenja, namreč naše vse tesnejše medsebojno sodelovanje, ki ga vse odločneje uresničujemo. In naš kandidat uteleša prav to naše medsebojno povezovalje in enak nagovor večinskemu narodu in vsem drugim narodnostim.

Volilci so torej pozvani in zagotovo bodo svojo nalogo odgovorno opravili.

NOVI
GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 550 330
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 548 276
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PRESEDNIK DR. DAMJAN PAULIN;

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 45 EVROV, SLOVENIJA 48 EVROV,

INOZEMSTVO 65 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 85 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

Intervju / Tino Mamić

“Skupaj smo močnejši!”

Prijatelja Tina Mamića smo člani uredništva spoznali kot odličnega sogovornika, sodelavca in prijatelja, saj je bil Tino Mamić, ki je po rodu Vipavec, sin Vipavke in Dalmatinca, vrsto let naš kolega pri najbolj razširjeni slovenski reviji Ognjišče. Odlikuje ga širina, tudi nemirni duh, ki ga je večkrat vodil na daljša popotovanja po svetu, predvsem pa zavezanost slovenstvu, demokraciji in seveda krščanstvu, trem vrednotam, ki jim skuša zgledno slediti naš tednik. Na pogovor smo ga povabili zato, ker je že dlje časa v Luksemburgu, kjer je član slovenske ekipe na Uradu za uradne publikacije EU (OPOCE).

Povejte nam, prosim, kaj več o tem, kako ste prišli v Luksemburg?

Urad za publikacije je uradna založniška hiša evropskih institucij. Prihodnje leto bo tudi slovenščina uradni jezik EU. Vse države pristopnice zato pripravljajo prevode najpomembnejših delov že sprejete zakonodaje, ki bo še pred pristopom objavljena v novih devetih jezikih (od desetih pristopnih članic le Ciper nima “novega” uradnega jezika, saj je grščina že uradni jezik). OPOCE je zato lani začel iskati ljudi, večje novih uradnih jezikov. Iz držav pristopnic so preko razpisov povabili več kot sto ljudi, ki sedaj pripravljamo besedila za evropski uradni list.

Kaj konkretno delate?

OPOCE najbolj poznamo zaradi dnevnega izdajanja Uradnega lista EU, kjer so objavljeni vsi evropski zakoni v vseh uradnih jezikih. Prihodnje leto bo uradni list začel izhajati v dvajsetih uradnih jezikih, kar bo posebnost v svetovnem založništvu. Predstavljamo si, da se zakonodaja najprej prevede, potem lektorira, nato strokovno pregleda in na koncu pripravi za tisk. Casovni termini pa so določeni - nihče ne sme poslati svojega dela prepozno. Mi trenutno pripravljamo slovenska besedila sekundarne zakonodaje, to je zakonov, ki so v EU že sprejeti. Izdati jih moramo pred pristopom novih držav, ki bo maja prihodnje leto.

Ste v Luksemburg odšli sami ali vas je spremljala tudi družina? Kje živite in kako živite?

Ne predstavljam si, da bi šel tjakaj sam. Pri “investiranju” v družino se naložba vedno najbolj obrestuje, za kar mi ni žal nobenega denarja. Ne glede na to, da bi bilo ceneje, če bi žena vsaj v začetku ostala v Sloveniji, smo se preselili vsi. Samo občudujem lahko svoje “prednike”, Slovence(ke), ki so po svetu morali s tebuhom za kruhom, družina pa je ostala sama doma. Velikokrat mislim nanje tudi, ko se vozim po majhnih rudarskih mestih Luksemburga in francoske Lorene. V teh krajih je v prejšnjem stoletju namreč svoje zdravje v rudnikih izgubljalo veliko Slovencev. Z ženo in najino štiriletno klepetuljo živimo v mestecu Dudelange na francoski meji, od koder imam dobre četrt ure do službe v prestolnici.

Koliko vas je Slovencev, ki delate skupaj?

V ekipi nas je enajst (tudi dva Primorci). Skoraj “preveč” nas je -

počutimo se namreč kot doma, saj je slovenščina v našem delu stavbe prisotna ves dan. Po internetu prebiramo slovenski tisk, poslušamo radio ali gledamo dnevnik TV Slovenija. Svet je z internetom postal zelo zelo majhen. Pohvalil bi rad tudi Novi glas, ki ga prebiram na ekranu, in verske medije, ki so na internetu ne glede na finančno omejenost dobro zastopani. Nekatere letalske družbe nam s simboličnimi cenami omogočajo tudi pogoste obiske doma. Januarja smo na primer za let iz Bruslja do Trevisa trije plačali pičlih 64 evrov. Naše “zdomstvo” se zato ne more primerjati s klasičnim, ki ga poznamo pri sorodnikih na delu v Nemčiji. Zelo pomembno se nama zdi ohraniti stik s prijatelji v domovini, saj se nameravamo vrniti.

Po telefonu ste nam povedali, da se osebno kar nekoliko ne znajdete v potrošniški mrzlici mesta, v katerem sedaj z družino živite. Povejte nam, prosim, kakšno je življenje, kaj vam je tam daleč najbolj všeč in kaj ne, kako poteka vaš delovni dan in kam hodite z družino, ko imate prosti čas?

Veliko sem potoval po zahodu in materializem me je vedno malce motil. Sedaj pa se s tem srečujem vsak dan. Zahodna Evropa je izgubila svojo dušo in še bolj svojega duha. Sami hodimo v hrvaško župnijo (slovenske maše ni), ki je v glavnem mestu v novejšem predelu dobila v uporabo novejšo župnijsko cerkev velikosti goriške stolnice. Ta župnijska skupnost je postala tako majhna, da niti polnočnice nimajo več na Božič, ampak so termin prepuščili veliko številnejšim Hrvatom. Neverjetno, kaj naredi blaginja. Ko sam razmišljam o terorizmu v muslimanskih državah, se rad pošalim: Kako izkoreniniti islamski fundamentalizem? Preprosto z razvojem (denarjem). Bolj kot bo Turčija bogata, manj bo “problematična” za sekularizirano EU. No, šalo na stran. Bojim se, da bosta Srednja in Južna Evropa postali vse bolj duhovno prazni, bolj kot bosta finančno močni. V Sloveniji še posebej zaradi t.i. “turbokapitalizma”, ko je v nedeljo najmnogičnejše obiskano obred postal - nakupovanje v Mercatorju. V Nemčiji se vse trgovine zapro v soboto ob štirih, v Luksemburgu ob šestih, v Franciji pa ob sedmih. Pred meseci, ko je bila pri nas zelo živahna polemika o delovnem času trgovin, je v novinarskem prispevku bruseljski dopisnik Krajc opisoval, kako

so “evropske” trgovine odprte tudi ob nedeljah. Resnica je povsem drugačna. Sprašujem se, če ni bil novinarski prispevek sedanjega šefa informativnega urada vlade “naročen”?

S katerim jezikom se najbolj sporazumevate, katerega jezika se poleg slovenščine najbolj poslužujete?

Pravzaprav je najina Rebeka še največja žrtev zaradi izgube prijateljev in neznanja jezika. V Kopru se je poleg materinščine dnevno srečevala še z italijanščino in hrvaščino, tu pa so še trije jeziki: luksemburščina, francoščina in nemščina. Posebej luksemburščina je poglavje zase. Luksemburžani so se v zadnjih letih začeli zavedati pomena svoje materinščine, ki je neke vrste nemški dialekt z veliko francoskimi izrazi. Znanje luksemburščine so začeli zahtevati pri novih prosilcih za službo in državljanstvo. V vrtcu se govori samo luksemburško. Seveda nimam nič proti, da bi se tudi mi učili tega “malega” in “nepomembnega” jezika (tako namreč velikokrat označujemo slovenščino), a je problem, da ga domačini ne uporabljajo veliko. Dvojezičnih napisov praktično ni, vse je v francoščini in/ali nemščini. V šoli se luksemburščine učijo bolj postransko, nimajo veliko knjig, časopisov. Za učenje ni najti niti slovarja, kaj šele didaktičnih pripomočkov. V šoli je glavni jezik knjižna nemščina, kot tuji pa francoščina. Zato je težko pričakovati od priseljencev, da se hitro naučijo jezika, če ga niti sami domačini v javni rabi praktično ne uporabljajo.

V delu z evropsko administracijo pa je francoščina pomembnejša od angleščine. Veliko več je evrokratov, ki govorijo samo francosko, kot pa takih, ki govorijo angleško. Številni dokumenti so samo v francoščini, ogromno uradnikov pa lomi tako angleščino, da je težko karkoli razumeti. Pri tem gre po mojem mnenju za nepravilnost - od novih uslužbencev iz pristopnih držav bodo za sprejem zahtevali znanje treh jezikov, medtem ko so prej zahtevali znanje samo dveh uradnih jezikov. Na eni strani se bosta tako lahko znašla uslužbenec iz Portugalske, ki govori samo še francosko, in Slovak, ki govori češko, slovaško, rusko, angleško in nemško. Rezultat bo, da se bo Slovak moral učiti še francoščine. Čim več jezikov znaš, več veljaš, je gotovo res, vendar tu govorim o enakopravnosti in demokraciji.

Na ulici in v trgovini pa zelo prav

pride italijanščina, saj je tukajšnjih priseljencev iz italijanskega škornja več deset tisoč. Evrokrate italijanskega porekla sam doživljam veliko lepše kot “apeninske” Italijane. Tukajšnji so na splošno zelo razgledani, dobro poznajo tuje jezike in so na sploh zelo odprti. Neki Ankončan mi je nekoč dejal, da se s Slovenci čuti povezanega, saj živimo na obali istega morja. Tako odprtost v Italiji težje srečaš.

Pogrešate kdaj slovensko okolje in družbo?

Seveda, pa še kako. Zato se tudi prej ali slej želimo vrniti v domovino. Vendar ne gre samo za domotožje, ampak predvsem za kakovost življenja. Zahod je bogat, vendar bolj onesnažen kot Slovenija. Tukajšnja hrana je slabše kakovosti. Tudi šolski sistem se mi zdi pri nas boljši. Tu morajo otroci v šoli že pri štirih letih... Osebno mi je tudi primorsko podnebje veliko ljubše. Najbolj zanimivo pa se mi zdi, da bi se luksemburške banke (kar 250 jih je, prebivalcev pa niti pol milijona), ki v svetu slovijo takoj za švicarskimi, lahko marsikaj naučile od naših, ki so nastale iz planskih socialističnih. V Sloveniji sem se že povsem odvalil hoditi na banko, saj sem posloval samo še prek interneta in bankomatov. Tu se moram velikokrat postaviti v vrsto na banki...

Kako ste se privadili na nov način življenja?

Preveč govorim o slabih platih življenja na tako opevanem zahodu. Poudariti sem le želel, v čem je pri nas boljše. Veliko več je svetlih plati. V Luksemburgu mi je najbolj všeč strpnost prebivalstva. Kljub največjemu deležu tujcev v državah petnajsterice (tujcev v Luksemburgu je okrog 40%) se ohranja lepo večkulturno ozračje. Predstavljajmo si, da bi v Ljubljani enkrat letno pripravili parado narodov, kjer bi pred navdušenimi slovenskimi poslušalci Srbi plesali kolo ob zvokih svojih narodnjakov in kjer bi Albanci v narodnih nošah mahali z albansko zastavo. Ali pa si pred-

stavljajte, da bi obrazec za dohodnino bil na razpolago še v albanščini in srbski cirilici! Tega pri nas verjetno nikoli ne bo, tu pa je to običajno. Verjetno gre za načelo, da moraš najprej spoštovati svoje korenine, da boš lahko spoštoval tuje. Pri obrazcih za telefonski priključek, ki so natisnjeni tudi v portugalskimi in italijanščini, gre tudi za preprost račun - najcenejše za državo je, da davkoplačevalci razumejo, kar zahteva od njih. (Funkcionalna) nepismenost je namreč za državo dražja od nekaj večjezičnih obrazcev.

Za konec še vaše mnenje ob vstopu naše domovine Slovenije v Evropsko unijo, saj nas zanima predvsem to, če bomo zmogli Slovenci ohraniti svoj jezik v malem evropskem Babilonu jezikov

Strinjam se s tistimi, ki pravijo, da slovenščino lahko ogrozimo le mi sami. Slovenščino bomo ohranili, če jo bomo uporabljali. Izginila ne bo, lahko pa bo osiromašena zaradi številnih tujih izrazov in uporabe tujih jezikov. Je pa res, da bi si delo lahko olajšali. Po mojem je čas za poenostavitve jezika - slovenščino moramo približati spet ljudem. Pravila za postavljanje vejic se mi zdijo daleč pretežka za povprečnega smrtnika. Tudi v pisavi bi lahko razlikovali med polglasnikom, širokim in ozkim e-jem. Nisem slavist, vendar lahko trdim, da preveč kompliciramo. Povprečen osnovnošolec loči osebek od povedka, ne ve pa, da se vedno piše najprej ime in potem priimek. Slovenščina obstaja zaradi navadnih ljudi, ne pa zaradi znanstvenikov-jezikoslovcev.

Še nekaj želja našim bralcem...

Želim jim, da bi se njihov Glas razširil tudi onkraj državne meje. Moja pobožna želja je, da bi se Primorci na obeh straneh meje bolj povezali. Vseprimorski Novi glas bi lahko bil naš skupni glas. Skupaj smo močnejši.

Jurij Paljč

Z 2. STRANI

Bodo volilni...

Dom svoboščin si dalje vztrajno prizadeva, da bi parlament čimprej odobril zakonski predlog ali zakonski osnutek, po katerem bi bila predsednikoma obeh vej parlamenta, predsedniku vlade in predsedniku ustavnega sodišča priznana imuniteta. To pomeni, da jih sodna oblast med izvrševanjem njihovih dolžnosti ne bi mogla kazensko

preganjati. Prav enak predlog je nedolgo tega bil vložil v parlament poslanec Maccanico, ki politično pripada Marjetici, a ga je sedanja vladna večina gladko zavrnila, ker je tako zahtevala njena tedanja politična oziroma oblastvena računica. Zato je opozicija do novega predloga zelo previdna. Posredno se je kočljivo zadeve pred dnevi dotaknil predsednik republike Ciampi in spet pozval vse pri-

zadete strani, naj probleme obravnavajo odgovorno in strpno.

V političnih krogih je dalje predmet mnogih razprav odstop glavnega urednika milanskega dnevnika Corriere della sera Ferruccio de Bortolija. Lastništvo je imenovalo novega, a ga zbor časnikarjev še ni potrdil. Zaradi stavke časnikarjev dnevnik ni izšel v nedeljo, 1. junija. Časnikarji so stavkali zaradi dvoumnega ravnanja lastništva, Čedalje

bolj pa se širijo glasovi, da je v ozadju Silvio Berlusconi, ki je, kot je dobro znano, medijski in založniški mogotec in mu baje pisanje tega dnevnika ni bilo pogodu. Zbor časnikarjev je vsekakor ugotovil, da okoliščine, v katerih je prišlo do zamenjave glavnega urednika, zgovorno kažejo, da svoboda tiska preživlja v Italiji težak trenutek. V tej zvezi je treba omeniti še državno radiotelevizijsko ustanovo RAI,

ki je že dalj časa v veliki krizi in iz katere ni videti izhoda. To pa približe zadeva tudi našo slovensko narodnostno skupnost, saj vsi poznamo njeno pomembno kulturno vlogo za naš obstoj in nadaljnji razvoj. Nujno je po deželnih volitvah posvetiti največjo pozornost tudi dogajanju znotraj te ustanove, ki živi tudi od denarja naših slovenskih naročnikov in davkoplačevalcev.

Nagovor nadškofa dr. Franca Rodeta na Brezjah

Evrope ne bomo mogli graditi na amneziji o naši preteklosti

Ljubljanski nadškof dr. Franc Rode je na somaševanju škofov in duhovnikov na Brezjah v soboto, 31. junija, s čimer se je slovesno začel srednjeevropski katoliški shod, po poročanju Slovenske tiskovne agencije poudaril, da evropska skupnost potrebuje vero, upanje v prihodnost in veselje do življenja.

Skupne Evrope namreč ne bo mogoče graditi le na gospodarski uspešnosti, pač pa se morajo v Evropi znova uveljaviti tudi vrednote, iz katerih Evropa izhaja. Pri tem se po mnenju dr. Franca Rodeta kot prva pojavlja vera v Boga stvarnika in podoba človeka, ustvarjenega po božji podobi, kar je vir zavesti o lastnem človekovem dostojanstvu in svobodi. Evropa torej svoje duhovne dediščine ne sme ignorirati in graditi skupnosti na amneziji o naši preteklosti, pač pa mora zgodovinske vrednote znova poživiti, je menil ljubljanski nadškof.

Katoliška vera spodbuja k bratski ljubezni, ki je priporočilo vsem članom slovenskega naroda, da dosežejo medse-

bojno spravo in se v Evropsko unijo vključijo - ne kot narod, ki je razdvojen, pač pa med seboj spravljen narod. Ta sprava je nujna tudi z drugimi, predvsem sosednjimi narodi, je prepričan dr. Rode, saj je bilo v zgodovini sicer mnogo konfliktov, a tudi mnogo medsebojne bogatenja. Če bomo poudarjali predvsem to pozitivno stran, bomo našli nove razloge za sodelovanje in bomo imeli prihodnost, ki bo lepša od preteklosti, je še poudaril med svojim nagovorom po poročanju STA dr. Franc Rode.

S sobotno slovesnostjo pri Mariji Pomagaj na Brezjah se

je začela letoletna duhovna priprava na vrh srednjeevropskega katoliškega shoda, ki bo 22. maja prihodnje leto na romanju narodov v Marijini romarski cerkvi Marizell na avstrijskem Štajerskem. Tam se bo po pričakovanjih organizatorjev zbralo od 50.000 do 80.000 vernikov iz osmih dežel, med katerimi jih šest prihodnje leto vstopa v Evropsko unijo. Prav zaradi procesa vključevanja v Evropsko unijo je po besedah dr. Franca Rodeta to tudi enoletno obdobje razmišljanja o naloga, ki nas čakajo v EU, in priprave na vstop med druge narode ter

hkrati čas notranje poglobitve in utrjevanja v veri.

Za srednjeevropski katoliški shod so se sicer na pobudo dunajskega kardinala Cristopha Schoenborna odločile škofovske konference iz Slovenije, Poljske, Češke, Slovaške, Avstrije, Madžarske, Hrvaške in Bosne in Hercegovine. Vse države bodo v tem okviru pripravile različne pobude in prireditve ter mednarodne simpozije z vsebinami, ki so za njihove dežele najbolj pereče. Slovenska škofovska konferenca bo to leto poskušala pospešiti ureditev vprašanja verouka v šolah, medtem ko bo na primer na Poljskem potekal simpozij o razvijanju kmetijstva, na Madžarskem pa o krščanskih vrednotah v EU.

V nedeljo so duhovniki v želji po tesnejšem povezovanju s sosednjimi narodi pri vseh mašah širom po Sloveniji in drugod brali skupno pastirsko pismo škofov osmih škofovskih konferenc.

Shodu pa bo posvečeno tudi letošnje praznovanje Marijinega vnebovzeta na Brezjah, Ptujski Gori in Sveti Gori ter romanje v Marijo Bistrico na Hrvaškem, kjer se bodo 30. avgusta slovenski verniki srečali s hrvaškimi.

Od 21. junija bo žičnica obratovala vsak dan Začetek nove poletne sezone na Sv. Višarjah

Začela se je poletna sezona na Svetih Višarjah. Kabinjska žičnica je spet stekla v soboto, 31. maja, in nedeljo, 1. junija, in tako na najbolj enostaven način pripeljala vernike k svetišču višarske Matere Božje. Na Svetih Višarjah so odprte vse okrepčevalnice in prodajalne spominkov. Po lanski rekordni sezoni - saj je sveto goro obiskalo nad 80.000 vernikov - se lahko letos spet obeta množičen obisk.

Nova kabinjska žičnica s spodnjo postajo v Žabnicah, prav ob vznožju Svetih Višarj, zmora prevoz 2400 oseb na uro, tako da se res ni bati za morebitne zastoje ali vrste ob prihodu. Trbiška občina je poskrbela tudi za novo ureditev parkirišč, ki bodo v kratkem dokončana, tako da bo

tudi parkiranje lažje in udobnejše. Žičnica bo vozila za zdaj samo ob sobotah in nedeljah, in sicer 7.-8. junija in 14.-15. junija. **Od 21. junija bo obratovanje vsakodnevno vse do 14. septembra**, ob koncu sezone pa spet samo ob sobotah in nedeljah do prve nedelje oktobra, ko bo tudi uradni zaključek poletne sezone 2003.

Urniki žičnice je ob delavnikih od 9. do 17.15, ob nedeljah in praznikih pa od 8.30 do 18.15. **Svete maše** so v svetišču vsak dan ob 11. in 12., ob nedeljah in praznikih pa tudi ob 9.15, 10. in 15. uri.

Za ostale podrobnejše informacije so na voljo uradi višarske kabinjske žičnice (0428 653915) ali pa spletna stran www.promotur.org.

Pomembna obletnica

Ob spominih na Vetrinjsko polje

Vsako leto se v zadnjih majskih dnevih nepozabno brdeček spomin vrača na Vetrinjsko polje pri Celovcu in na strahotno usodo tisočev in tisočev slovenskih beguncev domobrancev in civilistov, ki so tam našli zasilno prebivališče. Tam se je v zadnjem tednu meseca maja leta 1945 v vsej svoji kruti resničnosti začela odigravati nezaslišana tragedija, ki se je v naslednjih tednih meseca junija končala v množičnih grobiščih, raztresenih širom slovenske zemlje - nad 200 je že znanih lokacij, domneva pa se, da jih je tudi do 600.

Na Vetrinjskem polju se je meseca maja nagnetla množica domobrancev in civilnih beguncev, ki jih je tja napotila angleška vojaška oblast, potem ko so se, bežeč pred Titovimi

partizani, le-tej predali in podali v zaščito. Na prostranem polju ni bilo barak, bili so le travniki in njive in na teh so se utaborili: domobranci večinoma v šotorih, civilisti pa pod milim nebom na golih tleh v zasilnih bivališčih po vozovih in med vozovi, s katerimi so se pripeljali, in si napravili zasilne strehe s ponjavami in vejami. V ozadju tega ogromnega taborišča je stala vetrinjska cerkev in tja so begunci hodili k maši in šmarnicam.

Dne 27. maja se je tragedija začela. Angleška vojaška oblast je - s prevaro in izdajo, kajti razširila se je vest, da bodo prepeljani v Italijo - začela s prevo-

zom (transporti), pa ne v Italijo, temveč v Podražčico in Pliberk v roke Titovih partizanov, ki so jih med pretepanjem prepeljali v Št. Vid, Skofjo Loko, Teharje in drugam, tam mučili in nato brez sodbe pobili in zmetali v množična grobišča.

Vsak dan do 31. maja so transporti odhajali v smrt: pet jih je bilo, skoraj deset tisoč domobrancev in nekaj sto civilistov je bilo odpeljanih in izročeni. S pesniško občuteno dušo je pisatelj Karel Maurer zapisal: "... z lažjo so tiste dni nalagali slovensko kri na kamione v Vetrinju. Slovenska preprostost je verjela tujevi

hinavščini. Za skledo leče so prodali tuja življenja. Spetjem je mladina šla na kamione... Kamioni so brneli, žene in dekleta, otroci so strmeli za odhajajočimi. Gredo, da jim pripravijo srečo... Kamioni so utihnili in na Vetrinjskem polju so ostale žene, dekleta in otroci... Vetrinjska cerkev je bila molitve!"

V vetrinjski cerkvi so ob desetletnici tragedije bivši vetrinjski begunci postavili spominsko pološčo z latinskimi napisom, ki se v slovenščini bere: "Hvaležni slovenski begunci iz prekomorskih dežel so v čast Bl. Device Marije prispevali del stroškov za obnovitve cerkve, spominjajoč se tukaj leta 1945 v roke sovražnikov izdanih bratov.

(MK)

Spravna slovesnost koprške škofije na Lajšah pri Cerknem

Škofijska spominska slovesnost za vse žrtve okupacije in revolucije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej bo v nedeljo, 22. junija, na Lajšah pri Cerknem. Pred mašo bo ob 15.15 rožni venec, ob 16. uri pa bo maša, ki jo bo s somašniki daroval koprski pomožni škof Jurij Bizjak. Po maši bodo molitve za rajne pri breznu in blagoslov.

Naj spravni slovesnosti dajejo ton besede koprškega škofa Metoda Piriha: "Naši bratje in sestre, katerih se danes spominjamo, so sto-

pali po poti trpljenja. Trdno verujemo, da jim je Bog že namenil prelepo plačilo. Naša današnja molitev naj izzveni v gorečo prošnjo: 'Nikoli več vojne, nikoli več revolucije!'"

Praznovanje Binkošti v cerkvi na Vitovljah

Župnija Osek vabi v nedeljo, 8. junija, na praznovanje Binkošti v cerkvi na Vitovljah. Ob 14. uri bo pokrajinsko srečanje pritrkovalcev, ob 16. uri sv. maša, ki jo bo vodil gospod Karlo Bolčina, župnik v Standeržu pri Gorici. Od parkirnega prostora do cerkve je približno štirideset minut hoje. Toplo vabljeni!

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

BINKOŠTI

Bedenje - Vigilija. 1 Mz 11, 1-9; 2 Mz 19, 3-8a. 16-20b; Ezlk 37, 1-14; JI 3, 1-5; Ps 104; Rim 8, 22-27; Jn 7, 37-39.

Dnevna maša: Ap 2, 1-11; Ps 104; Gal 5, 16-25; Jn 15, 26-27; 16,12-15

Jezus je postal človek, delil dobrote, učil, trpel in umrl na križu, vstal od mrtvih ter šel v nebesa samo zato, da bi nam dal Svetega Duha. Binkošti so dopolnitev, zaključek, sad Velike noči. Velika noč brez Binkošti bi namreč bila slavno vstajenje samo za Jezusa, mi bi pa ostali sirote. Toda Jezus je odšel v nebesa zato, da bi nam poslal drugega Tolažnika, ki ostane z nami vekomaj (Jn 14, 16).

Cerkev bedi v premišljevanju, v zahvali ter molitvi na predvečer Binkošti, na vigilijo, prav tako kakor za Veliko noč. Nudi nam široko izbiro svetopisemskih beril. Na Goriškem bedijo mladi z nadškofom v Ogleju ter gredo nato peš v Škocjan ob Soči na grob mučencev Kancijanov, ki so polni Svetega Duha darovali pred 1700 leti svoja mlada življenja za Boga.

Božji Duh ni duh prisile, marveč mnogotere edinosti. Bog zmeša enotni jezik in isto govorico, ko ljudje hočejo do neba zato, da bi pregnali Boga. Tudi evangelist Janez v Razodetju govori o pogubni enodušnosti sovražnikov Boga, ki dajo oblast zveri (Raz 17, 13. 17). Ta duh zmeša sporazumevanje med ljudmi (1 Mz 11, 9), Božji Duh pa zedinja ljudi, ki priznavajo enega, edinega Boga.

Bog že po Mojzesu vabi ljudi k sebi. Čeprav se gora zapovedi kadi zaradi bliskanja in gromov in zbuja strah in grozo, prav tako kakor Jezusovo vstajenje iz groba, navdaja ljudi vendarle s spoznanjem suverene Božje oblasti nad stvarstvom, ki ga Bog na novo ustvarja. Sveti Duh, ki je Jezusa oživil, že pomirja ogenj in vihar strasti in moči hudobije.

Božji Duh oživlja narod v pregnanstvu. Popeljal bo svoje nazaj v zemeljsko domovino. Prerok ga primerja vstajenju iz grobov suženjstva v Babilonu (Ezk 37, 1-11). Božji Duh je Duh upanja, poguma. Je Duh spoznanja in priznavanja Boga. Je Duh svobode in življenja (Ezk 37, 12-14).

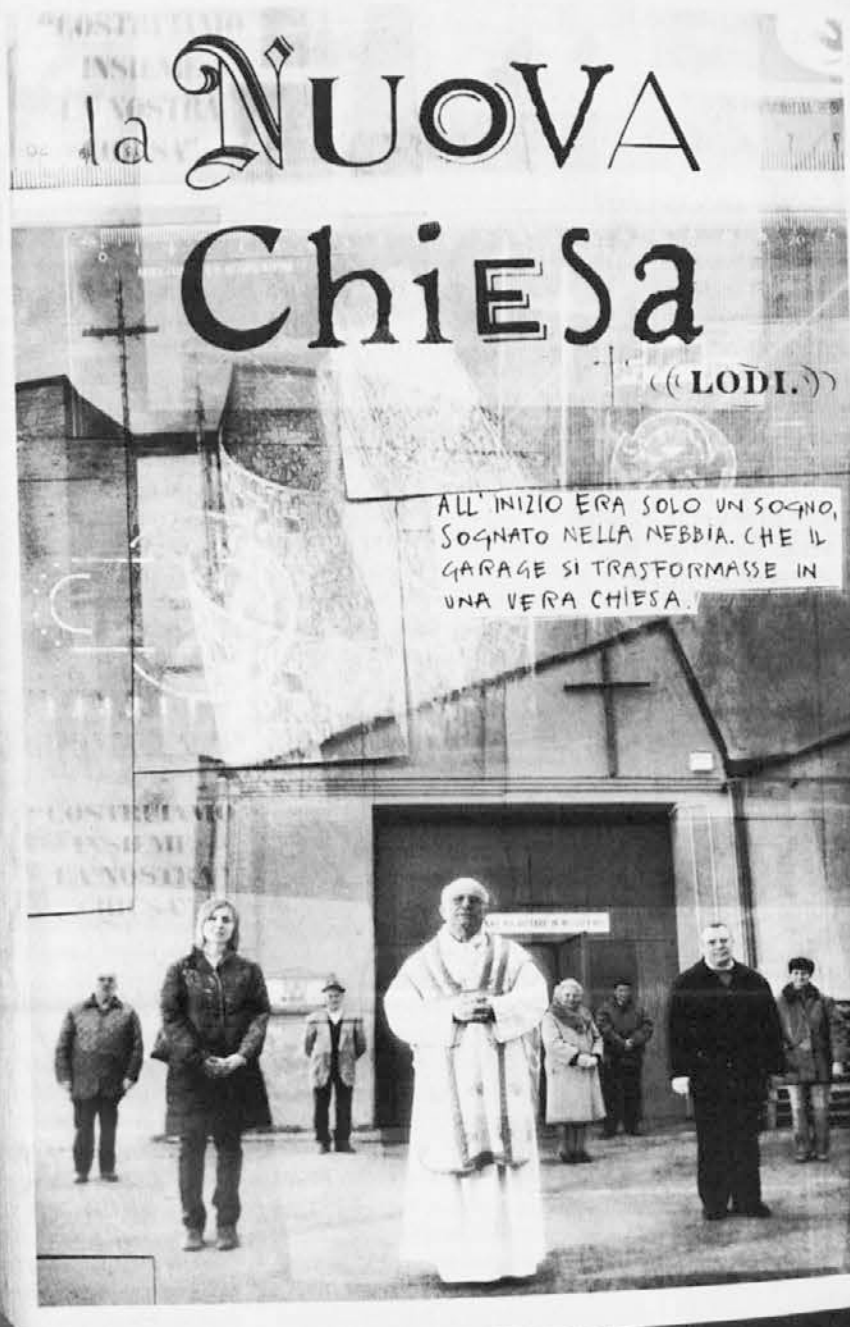
Gospod napoveduje izlitje Duha na vse človeštvo (Jl 3, 1). Kar je Bog napovedal 500 ali 600 let pr. Kr., je uresničil zlasti na binkoštni dan. Peter v svojem govoru pred množico navaja preroka Joela. Poudarja veliki in strašni Gospodov dan. Vabi ljudi k spreobrnjenju ter naj bi se dali krstiti. Saj sredi vsega gorja, dima, klanja, krvi, teme ter umiranja je samo Božji Duh tisti, ki rešuje (Apd 2, 1-41). Jezus je zaslужil in razodel ter daroval Duha ljubezni na križu (Jn 7, 39).

Sveti Duh je dar. Zaradi tega moremo le prositi Gospoda: "Pošlji svojega Duha in prenovi obličje zemlje". Hvaležnost nas sili, da Boga slavimo (Ps 104). Vse življenje je namreč njegovo. Dokler pa potujemo po zemlji, zdihujemo z vsem stvarstvom in trpimo kakor porodne bolečine; željno pričakujemo posinovljenje, odrešenje svojega telesa. Duh celo posreduje za nas z neizrekljivimi vzdihmi (Rim 8, 22-27).

Je Jezusov Duh, ki je z njim trpel, saj je Jezus "v dneh svojega mesa daroval molitve in prošnje z močnim vpitjem in solzami njemu, ki bi ga mogel rešiti iz smrti, in bil je uslišan zaradi spoštovanja do Boga" (Heb 5, 7). On je pretrpel smrt za vsakogar, daleč od Boga (Heb 2, 9), saj je ob umiranju zaklical: "Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?" (Mt 27, 46; Ps 22, 2).

Življenje v Duhu ne streže poželenju mesa (Gal 5, 16). Sadovi Duha rešujejo človeka tako, da tudi on dela dobro. Duh pa nas nenehno usmerja v prihodnost. Razodeva nam Jezusa, njegovo bogastvo, njegovo slavo. Jezus pravi: "Vse, kar ima Oče, je moje" (Jn 15, 15). Oče pa ni podoben zemeljskim gospodarjem, ki vladajo s trdo roko, ker je zaklad ljubezni. Vedno in povsod je ljubezen.

Jezus razliva to ljubezen tudi na nas, in sicer vsak trenutek. Zato smemo vsak trenutek zdihovati k Svetemu Duhu, k Bogu. Smemo mu potožiti vse, kar nas stiska in teži. Priznavamo pa, da smo večkrat v krepljih najrazličnejšega poželenja mesa, toda zaupamo vse svoje življenje svobodi, odrešenju po Svetem Duhu (Gal 5, 1.13.14, 16-25), ki je Jezusov in Očetov Duh.

Odloči se in nameni Osem od tisoč katoliški Cerkvi s tem, da podpišeš v posebno okence na svojem obrazcu davčne prijave 730-1 ali Unico 2003. Cei Conferenza Episcopale Italiana

Davkoplačevalci, ki niso dolžni predstaviti davčne prijave, lahko vseeno sodelujejo pri izbiri Osem od tisoč s svojim obrazcem CUD. Dovolj je, da podpišejo v okencu Chiesa cattolica in nato na dnu obrazca; potem naj zaprejo obrazec CUD v belo ovojnico in nanjo zapišejo svoj priimek in ime ter davčno številko z napisom "Scelta per la

destinazione dell'Otto per mille dell'Irpef - Anno 2003". Pismo naj oddajo ali na pošti ali v banki do 31. julija. Vse potrebne informacije za podpis na obrazcu CUD se lahko dobijo na zeleni telefonski številki (Numero Verde) 800.348.348.

Iz nove številke mesečnika Ampak, ki ga izdaja Založba Nova Revija Aktualni prispevki s področij kulture, politike in gospodarstva

V rubriki Osebnosti objavljen pogovor s časnikarjem, pesnikom in narodnim delavcem Jurijem Paljkom

V novi številki mesečnika za kulturo, politiko in gospodarstvo, *Ampak*, ki ga izdaja Založba Nova revija v Ljubljani, je objavljenih veliko aktualnih in izvornih prispevkov z omenjenih področij, ki bi spričo tehtnosti zaslužili vsak zase posebno skrb in oceno. Največja pomembnost obravnavanih tem je nemara v tem, da odsevajo oz. odražajo dejanska vprašanja in gibanja v Sloveniji in obravnavajo tista mednarodna vprašanja, ki utegnejo zanimati Slovenijo. Gradivo pa je zapisano praviloma na visoki ravni, zaradi česar je mesečnik *Ampak* najbolj primeren za razumnike oz. za izvedence ter dobre poznavalce posameznih tem.

Ugleden slovenski pravnik, politik in javni delavec Peter Jambreč v novi številki mesečnika *Ampak* ocenjuje vlogo političnih strank v Sloveniji. Ob tem pa se sprašuje, ali "bo šlo brez novih strank". Odgovarja, da bo to "komaj verjetno". Matevž Tomšič v svojem prispevku obravnava razmerje med intelektualci in politiko oz. med pragmatizmom in utopijo. Ivan Puc objavlja pogovor s Franetom Adamom, raziskovalcem in predstojnikom Centra za teoretsko sociologijo v Ljubljani, o spreminjanju družbene realnosti. V rubriki *Dosje* avtorji Bernard Nežmah, Rosvita Pesek, Jože Možina in Alenka Puhar pišejo o gospodarjih Udbe, o Udbi kot delu narodove zgodovine in o zlovesčih Dahavskih procesih v Ljubljani. V

tem okviru je objavljen pogovor z Dušanom Lajovicem, ki je na spletni strani objavil znani dosje o Udbi. Lajovic je v intervjuju za *Ampak* dejal, "da enkrat je bilo to treba narediti". V rubriki *Vojna in mir* Timothy razčlenjuje ameriško protievropstvo, Matej Andolšek pa piše o preventivni vojni proti Iraku.

V razpredelnici o Balkanu Vidosav Stevanović podaja zelo natančno in zanimivo kroniko o atentatu na predsednika srbske vlade Zorana Djindića, tudi z vidika razmerij med Srbijo ter Vzhodom in Zahodom. Anton Žabkar pa opisuje omenjeni atentat in priprave nanj. Pavel Šardin razmišlja o trinajstih letih delovanja in o vlogi bivšega predsednika Češke, Vaclava Havla. Mirjam Milharčič-Hladnik v svojem prispevku obravnava Sodobni rasizem. Sledijo običajni zapisi in rubrike ter vprašanja, ki jih ta mesečnik zastavlja predstavnikom slovenske politike, strankam in oblasti. Tokrat so vprašanja o aktualnih vprašanjih, nesporazumih ali dilemah na raznih področjih, poslali ministrici za kulturo Andreji Rihter ter vplivnim soustvarjalcem slovenske fiskalne in monetarne politike, Mitji Gaspariju, Francetu Arharju, Jožetu Mencingerju in Ivanu Ribnikarju. V rubriki *Osebnosti* je publicist Jože Horvat objavil zanimiv pogovor s časnikarjem, pesnikom in narodnim delavcem Jurijem Paljkom, ki je odgovorni urednik Novega gla-

sa. V tem pogovoru je Jurij Paljk iskreno in vsestransko pojasnil svoj pogled na poglobljena vprašanja in stanje slovenskega jezika, posebej v zamejstvu v Italiji, in razložil svojo življenjsko pot, ki se je začela v Velikih Žabljah pri Ajdovščini.

Pisec je postavil v okvire nekatere misli in stališča Jurija Paljka, ki so se mu zdeli posebej izvirna in aktualna. Povedal je, "da se mu je v Trstu zgodilo nekaj, kar morda zveni zelo čudno, spoznanje namreč, da brez slovenske besede ne more živeti. Ja, preprosto tako je bilo, pa naj zveni še tako neumno: brez slovenske besede nisem mogel in ne morem živeti". In še je razmišljal: "Glavni slovenski dnevniki bi morali bolj skrbeti za to, da bi se v njih pojavljali svobodni pisci, ki bi lahko objavljali tudi njim in oblastnikom neljube članke. Slovenija bi nujno potrebovala normalizacijo v medijskem prostoru, a kaj več kot to ne bi rekel, saj se kot pripadnik manjšine ne želim vmešavati v notranje zadeve Slovenije. Ob tem pa ne smemo pozabiti, da je Italija, ki ima natančno izdelan načrt prodora na vzhod, ta načrt pa se zadnjih 160 let ni bistveno spremenil, v zadnjih desetih letih postavila v Gorico dve univerzi - vidensko in tržaško, in to v prestižne stavbe dobesedno na državno mejo, ki bo kmalu padla. Na novogoriški strani pa se ni nič postavilo".

(M.)

Še o mejah

Slovensko, torej evropsko

S pojmom zamejski Slovenec nisem imel nikoli večjih identifikacijskih problemov. Kot otrok sem si zamejstvo predstavljal s krajem, ki meji z le nekaj kilometrov oddaljenim slovenskim marketom, kjer sem vedno od staršev izsilil kako čokolado in časopis, v katerem sta celo Miki Miška in Jaka Racman (po italijansko Topolino in Paperino) govorila slovensko.

Bil je to čas, ko so starejši še veliko govorili o novi dokončni meji med Italijo in Jugoslavijo, ko so ministri podpisovali osimske sporazume, v Trstu pa so potomci asimiliranih neitalijanskih habsburških podanikov agitirali proti dvojezičnosti.

Kasneje sem zvedel, da so v tistem času na Koroškem postavljali in podirali dvojezične krajevne napise ter pljuvali na otroke, ki so v slovenskem jeziku hoteli kupiti vozovnico.

Spominjam se, da sem zelo rad bral slovenske knjige, dobesedno pa sem požiral italijanske kriminalke za otroke. Sedaj, ko stopam s sinom v knjigarno, ugotavljam, da so mu na razpolago tudi najnovejše evropske mladinske knjige v naši materinščini, in to istočasno kot izdaje v nemškem ali italijanskem jeziku.

Generacija Simona, Dorjana, Aljaža, Seline in Hane, če naštejemo le nekaj imen sinovih sošolcev v vrtcu, postaja in raste večjezična v času, ko okoli nas polagoma ni več meja. Ko se s Simonom peljemo v Trst, mu z ženo na Trbižu razlagava, da je bila tu nekoč meja. On kima, vendar dokončno potrjuje, da se nahaja v Italiji, dobi le, ko z Obeliska zagleda morje.

Že kot šestletni otrok se suvereno izraža doma v knjižni slovensščini, v Pliberku pri bici in dedeju se ljubkuje v podjunsčini, v Trstu rad odpira frigo, in gre naredit en "giro" po Giulii z nono in nonotom, v vrtcu pa so ga tete naučile nemščino, mrs. Walloween se enkrat na teden igra z njimi po angleško, italijansčino pa je do sedaj le jezik risank in tržaških prodajalcev sladoleda.

Jezikovno prepletanje okoli sebe dojemam kot nekaj naravnega, nenasilnega, skratka kot vrednoto. Dejstvo, da se lahko s pomočjo vseh naštetih jezikovnih kodov igra s sovrstniki od Karavank do Jadrana, je zanj le potrdilo, da je znanje jezikov važno, potrebno in zabavno.

Večjezičen, a vendarle najprej Slovenec. S tem nima težav. Morda samo nekateri starejši imamo še probleme s tem. Sami sebe definiramo celo samostalniško kot dvojezične ali zamejce, in to kljub dejstvu, da sami ali naši otroci smo že vsaj trojezični in da meje počasi izginjajo z zemljevida. Strah pred dejstvom, da smo Slovenci samo Slovenci, pa čeprav živimo v Ljubljani, Trstu, Celovcu ali Buenos Airesu, so nam vcepili drugi. Meje imamo le še v sebi. Čas je, da poskusimo skupaj shoditi z lastnimi nogami, brez opore bolj ali manj omejevalnih in razmejevalnih pridevniških variacij.

Zadihajmo slovensko, torej evropsko!

Peter Rustja

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103,
SLOVENSKE ODDAJE
(OD 6.6. DO 12.6.2003)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frek-

vencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanal-

sko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 6. junija** (v studiu Danilo Čotar): Prislunhimo zborovski glasbi. - Svetnik tedna. - Za prijeten konec tedna: lahka glasba.

- **Sobota, 7. junija** (v studiu Andrej Baucon): Domače in tuje popevke. - Zanimivosti in obvestila.

- **Ponedeljek, 9. junija** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: zanimivosti in informacije.

- **Torek, 10. junija** (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 11. junija** (v studiu Danilo Čotar) - Pogled v dušo in svet: Starost in življenjska modrost. - Izbor melodij.

- **Četrtek, 12. junija** (v studiu Niko Klanjšček).... - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE, STUDIO KOPER

Pozdravljeni dragi bralci Novega glasa in poslušalci Radia Ognjišče, ki nas lahko poslušate na

frekvencah 91,2 in 107,5

MHZ. Zapluli smo v mesec junij, pred nami je

poletje. Oddaje regional-

nega programa koprškega studia

radia Ognjišče bodo tudi v polet-

nih dneh ostale skoraj nespreme-

njene. Tako imenovana poletna shema

prinaša novice ob torkih med

16. in 17. uro, ko bo namesto dose-

danje oddaje *Brez meja* glasbena

oddaja *Glasba brez meja* iz vseh

koncev sveta, za vse starosti in oku-

se. Spremenila se bo tudi ponedelj-

kova oddaja *Iz založbe tiskovnega*

društva Ognjišče, o čemer vas bo mo-

seveda še seznanili. Bodite z nami

vsak dan in vabljene k oglaševanju

na Radiu Ognjišče - Studio

Koper. Kajti, kot lep glas seže v de-

veto vas, tako lahko tudi vaš oglas.

Imejte se lepo v naši družbi in bo-

dimo dobri.

Šesti zamejski rock festival

Vabljeni tudi skupine iz Slovenije

Šesti zamejski rock festival se naglo bliža. Organizatorji, t.j. člani MOSPa, oz. njegovega krožka MOSP-rock, se v teh dneh trudijo, da bi zbrali čimveč prijav rock skupin, ki bodo nastopile na festivalu v Praprotnu 4. in 5. julija. ZMF je edinstvena prireditelj, zato ker je kraj, kjer lahko nastopa katerakoli rock zasedba: od popolnih začetnikov do tistih bendov, ki so se že uveljavili. Prosili smo enega od organizatorjev, Matjaža Jakliča, naj nam kaj pove o letošnji izvedbi festivala.

Letos se nam obeta nekaj novosti glede programa, bi nam jih lahko razkril?

Letos poskušamo privabiti tudi kako skupino iz Slovenije. Čez leto dni bo meja padla, zato nima smisla, da se zapiramo. Vedno je bil eden od ciljev MOSPa tudi ta, da se povezujemo z matico, festival je dobra priložnost, da ta cilj uresničimo. Prijavila se je že skupina iz Ljubljane, "The Imbeciles". Želimo si še drugih skupin, morda s slovenskega Krasa, z goriškega območja ali z obale... Stvari, ki so pa ostale nespremenjene, so obvezna avtorska glasba in pa omejen čas nastopa.

Do kdaj se je možno prijaviti?

Do zdaj je le malo prijav, saj se že po utečenem običaju vsi vpisujejo zadnji teden. Letos prijave zbiramo do 5. junija. Zato naj pohitijo vsi tisti, ki bi radi nastopili na festivalu!

Zamejski rock festival je bil tudi neke vrste odskočna deska za nekatere zamejske skupine. Po tvojem mnenju katere od tistih skupin, ki so

do lani nastopile na ZMF, so bile najbolj obetavne?

Najbolj obetavne skupine v preteklih letih so bile prav tiste, ki so se najboljše izkazale tudi na gostovanjih. Recimo Snifferson Family, ki so se uvrstili na Novomeški festival in tam tudi zmagali Dr. Martensov natečaj. Poleg njih lahko omenim še veliko skupin, kot na primer: Floating Points, Fiberglass, Kraški Ovčarji, Charge. Za vse te je bil ZRF priložnost, ki so jo tudi izkoristili, lahko bi rekel, da je festival stopnička, ki te lahko iz popolnega anonimata postavi v dobro luč, ne samo pred zamejsko publiko, temveč tudi drugje.

Imam še eno vprašanje zate: zakaj misliš, da je festival tako dragocena pobuda?

Festival je za nas pomemben iz več razlogov. Prvič bi rekel, da je dogodek, ki je že nekako tradicionalen in zato ga mladi pričakujejo - seveda to ne velja za vse, gotovo pa

za tiste, ki so ljubitelji glasbe. Drugič je priložnost, ki jo dajemo mladim skupinam, da se pokažejo širši publikli. Nazadnje pa je eden od naših ciljev ta, da v zamejstvo povabimo slovenske ansamble, da jih zamejska publika spozna. Večkrat se namreč dogaja, da so ti znani po celi Evropi, pri nas pa morda kdo pozna le njihovo ime... Naj dam kot primer skupino Psychopath, ki so že igrali po celi Evropi. Do sedaj smo gostili Laro Baruco, Bališ iz Koroške, Elvis Jackson, Shyam, letos pa vam tudi obljubljam nekaj na istem nivoju, česar pa še ne moremo razkriti.

Hvala Matjaž, ker si odgovoril na naša vprašanja, in seveda želimo vso srečo za dober uspeh festivala. Torej, mladina, če vam je všeč rock glasba in žuriranje, spomnite se na zamejski rock festival 4. in 5. julija v Praprotnu!

Matteo Feruglio

OBVESTILA

GRAD KROMBERK bo za obiskovalce v poletnem času ob nedeljah in praznikih odprt od 13. do 19. ure.

NA GRADU Dobrovo bo do 28. septembra letos na ogled razstava slikarja Roberta Faganela.

ZARADI PRENOVE prostorov in muzejske zbirke je začasno zaprta razstava Soške fronte na Sveti Gori.

Nova zbirka ob 60-letnici tržaškega pesnika Marko Kravos: *Ljubezenske*

Ljubezenske je naslov nove pesniške zbirke Marka Kravosa in to je dogodek, ki ga moramo obeležiti zaradi več stvari. Najprej moramo napisati nekaj besed zato, da mu v imenu našega tednika in seveda naših bralcev iskreno čestitamo ob dopolnitvi šestdesetih let ter mu zaželimo, da bi mu šest križev pomagalo do sedmega in tako naprej! Zdravo in pogumno torej v naši sredi in še to mu želimo, naj ostane pesniški muzi zvest tudi v prihodnje, obenem pa naj v prihodnje osreči še kakšnega otroka s svojimi lepimi pravljicami!

Drugič se moramo pri pesniški zbirki *Ljubezenske*, ki jo Marko Kravos prav te dni predstavlja tako v Trstu kot tudi v Gorici, zaustaviti zaradi izjemno lepe oblike knjižice, ki je izšla pri založbi Knjižna druga v Ljubljani v priročni, nikdar dovolj pohvaljeni majhni in v rdeče usnje vezani obliki. Pesmi so seveda vrhunsko natisnjene, kot se za resnično bibliofilsko pesniško zbirko spodobi, na bibličnem papirju, kar daje zbirki še tisti klasični nadih, ki je potreben, da nekega pesnika jemljemo dovolj resno in smo pripravljeni sprejeti hudomušnost Marka Kravosa, ki se v notranjosti poigra iz naslova svoje pesniške zbirke in tako naslov *Ljubezenske* postane rdeče-črn napis *Ljube ženske*. To kaže, da pesnik ne more iz svoje kože. Za njegove pesmi je namreč resnična vrlina primorska ironija in obenem tudi širina Mesta v zalivu in našega Primorja, kjer se ljudje še radi posmejemo, drugim in predvsem pa samim sebi. Kazimir Rapoša je Kravosovo pesniško zbirko *Ljubezenske* zares lepo oblikoval, toda rdeča žepna knjižica ne bi bila dovolj lepa samo zaradi rdeče usnjene vezave in bibliofilskega tiska ter plemenitega papirja, če ne bi risb v zbirko prispeval sopotnik in prijatelj Marka Kravosa, tudi sam Tržačan, Klavdij Palčič. Lahkotne risbe, ki jih je mojstrsko narisal Palčič, dobijo v knjižici še dodatno vrednost, ker so tiskane v rdečem, med-

tem ko so pesmi natisnjene v črnem. Rdeče-črno vedno dobro deluje, je sicer vedno tudi nevarna kombinacija, a deluje! Ljubitelji drobnih knjižic lirike, ki so na Slovenskem po eni strani samosvoje in legendarne, po drugi strani pa vedno najdejo kupce med ljubitelji dobre poezije, poznamo risbe v podobnih knjižicah pod nazivom vinjete in Palčičeve risbe so lepe vinjete. Da pa ne bi pisali samo o tem, kako ljubka pesniška zbirka Marka Kravosa *Ljubezenske* "na zunaj" izgleda, povejmo, da je Kravos v knjižico uvrstil šest sklopov pesmi in so vse njegove, v smislu, da je to najboljši Kravos, kar jih poznamo.

O pesmih bomo gotovo slišali še veliko, za pokušino pa samo eno, ki govori o lju-

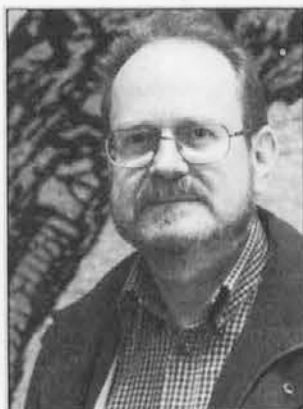

FOTO: KROMA

bezni na drugačen način. Pesem ima naslov *Dim* in gre takole: // Na milijarde žensk nam je Bog dal, / čemu bi torej ob tebi skončal? // Svet se obrača na milijone let, / zakaj bi se po tebi nehal vrteti? // Sebi edini sem in čisto malo živim, / s tabo pa vse je sentimentalni dim. /

(JUP)

Druga godba

Svet igra in poje po domače Vzhajajoče zvezde posodobljene slovenske ljudske glasbe - Katalena

S koncertom sirskih plesalcev Vrteči se derviši in arabske skupine Al-Kindi s pevskim mojstrom Hamzo Shakkurjem se je prejšnje nedeljo začela *Druga godba*, 19. mednarodni festival tradicionalne glasbe. Od 25. maja do vključno 1. junija smo na različnih lokacijah po Ljubljani, predvsem v poletnem gledališču Plečnikovih križank ter na odrih Cankarjevega doma, lahko uživali ob zvokih ducata skupin iz desetih držav. Začelo se je torej z arabsko glasbo, končalo pa z ameriško - z nastopom čikaških glasbenikov Spaceways inc..

Druga godba je ena tistih kulturnih prireditev v Sloveniji, ki je primerljiva le z najboljšimi tovrstnimi festivali v Evropi in svetu. Leta 1984 je bila ustanovljena kot alternativa tedaj obstoječim festivalom, ki v svoje programe niso vključevali radikalnejših ali "drugačnijih" glasbenih praks. *Druga godba* je bila prva v tem delu Evrope, ki je še pred bu-

mom t.i. glasbe sveta predstavljala izvajalce afriške, arabske in latinskoameriške popularne etno glasbe. Zadalja si je namreč ambiciozen cilj, da na slovensko prizorišče pripelje glasbene vsebine, s katerimi se redkeje srečujemo, ter da jih na festivalu sooči med seboj.

Kljub nenehnim finančnim težavam je *Druga godba* tudi letos gostila izjemne glasbene zvezde, kot so Sam Mangwana, David Ewans, Natascha Atlas in Mercedes Peon. Prvi slovenski nastop smo navdušeni doživeli v četrtek, ko se je predstavila skupina Terrafolk, ki so jo BBC-jevi poslušalci nagradili z naslovom najboljša skupina leta 2002 v kategoriji svetovne glasbe; v petek pa je slovenske ljudske pesmi v moderni preobleki godla skupina Katalena.

Leta 2004, ko bo *Druga godba* praznovala dvajseto obletnico obstoja, direktor Bogdan Benigar pa napoveduje še posebno bogat program.

Dušan Rogelj

Založba Mladinska knjiga

Pesmi *Od tam* Tomaža Šalamuna

Preprosti in nevsakdanji naslov *Od tam* je naslov nove pesniške zbirke najbolj prevajanega sodobnega slovenskega pesnika Tomaža Šalamuna, ki je izšla pri Mladinski knjigi v zbirki Nova slovenska knjiga.

Knjiga prinaša kar 200 novih Šalamunovih pesmi, nastalih v zadnjih treh letih. V lepo oblikovani knjigi, za kar sta poskrbela Jure Jančič in Peter Miklič, je akademik Boris Paternu napisal spremno besedo, ki je po poročanju STA dejal, je "Šalamun pesnik, ki je v slovensko poezijo prinesel veliko svobode, a tudi tveganje. Prodril je v tujini in tudi doma je priznan, a ni "udomačen pesnik" in se najbrž ne bo še tako kmalu udomačil. On namreč ni pesnik ugajanja, njegova poezija pa je poezija za svobodne ljudi."

Od tam je že 32. knjiga Šalamunovih pesmi, kar je za slovenske razmere ogromno. Tudi zaradi teh številnih izdaj Šalamun deli slovensko javnost, saj to govori o tem, da je Šalamun "v izjemni pesniški kondiciji", kar lahko seveda vzbuja veliko zavisti... Poleg tega je tudi eden najbolj prevajanih slovenskih pesnikov, in če je v Sloveniji njegova poezija vezana na "elito literature", v tujini število bralcev njegove poezije raste, je povedal na predstavitvi urednik Aleksander Zorn.

Tomaž Šalamun pa je v Ljubljani na predstavitvi zbirke *Od tam* o svojem ustvarjanju povedal: "Stavki me kličejo iz spanja kot lava. Tako nastane ogromno materiala, ki ga moram nato veliko črtati in na koncu ostane le slaba četrtina. Zbir-

ka *Od tam* v resnici združuje štiri knjige, ki so nastale ob štirih različnih priložnostih."

Vsekakor gre za knjigo poezije, ki jo velja vzeti v roke, tudi zato, ker pesnik Tomaž Šalamun, ki v svetu velja za enega od desetih najbolj vplivnih sodobnih pesnikov, nikogar ne pusti ravnodušnega: za ljubitelje čiste, skorajda do popolne abstraktnosti prepeljane poezije, je Šalamun genij, za druge samo inovator, ki mu ne gre slediti, vsi pa ga imamo radi predvsem zato, ker je zvest poeziji, s katero in za katero živi od daljnega leta 1963, ko se je pojavil z njo ob boku v *Perspektiva*, da bi slovenski svet zamajal leta 1967 z zbirko *Poker*. Od takrat je Tomaž Šalamun kot sonce na nebu slovenske književnosti!

(JUP)

Šest novih del pri Cankarjevi založbi

Verčeva Pogrebna maškarada

V prostorih Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani je minuli teden Cankarjeva založba priredila tiskovno konferenco, na kateri so ob prisotnosti urednikov in avtorjev predstavili šest novih del, med katerimi tudi najnovejši roman tržaškega pisatelja Sergeja Verča z naslovom *Pogrebna maškarada*.

Na predstavitvi v Društvu je urednik Andrej Blatnik predstavil *Dnevnik 1952* Edvarda Kocbeka, katerega izvorni rokopis je za tisk pripravil Mihael Glavan, sam dnevnik pa prinaša partijski politični obračun s Kocbekom, ki je bil zastavljen že v prvi polovici leta 1951, ko je tedanja slovenska vladajoča oblast uskladila svoje pritiske in se nekako uskladila na stališču, da Kocbek nikakor ne more izkazati pričakovanega vedenjskega vzorca, kakor je bil postavljen za vodilne družbenopolitične delavce tedanjega režima.

Sledila je predstavitve nove pesniške zbirke Vena Tauerja *Rotitve*, v kateri se je

avtor, kot je sam povedal, preizkusil v sonetu kot izzivu in preizkušnji pesmi jezika, z jezikom pesmi in v jeziku pesmi. Andrej Blatnik je predstavil še novo pesniško zbirko koroške pesnice Cvetke Lipuš *Spregetev milosti*. Pesnica, hčerka znanega pisatelja Florjana Lipuša, se po besedah urednika oglašja iz ZDA, kjer živi, z zelo hrepenenjsko poezijo.

Urednik Zdravko Duša pa je predstavil tri nova dela. Znani kabaretist, igralec, režiser, dramatik in pesnik Andrej Rozman-Roza je z njemu lastno hudomušnostjo pripovedoval o genezi svoje pesniške zbirke *Razmigajmo se v križu*, mladi pesnik, igralec, glasbenik in skladatelj Andrej Polič pa o svojem pesniškem prvencu *Srečevanja*.

O svojem najnovejšem romanu *Pogrebna maškarada* pa je pisatelj Sergej Verč dejal, da je roman, vsaj po komisariju Perku, Slovincu v službi pri italijanski policiji, kot glavni osebi, in po trža-

štvu in uvajanju slovenskega kraškega sveta kot snovnem prostoru, nekakšno nadaljevanje ali bolje, nov dogodek v isti seriji avtorjevih kriminalnih romanov. Prav ta pomembna stvar je seveda svojevrsten primer v slovenski književnosti, kot tudi radi dodajamo, da je Verčev komisar Perko dodobra prepričal ljubitelje kriminalk, ki že nestrpno čakamo, da preberemo novo zgodbo. O Verčevem romanu bomo seveda še pisali, že sedaj pa opozorimo, da je prav tržaški pisatelj eden redkih piscev kriminalnih romanov v vseslovenskem merilu in literarni kritiki uvrščajo žanr policijskega romana v eno tistih literarnih vrst, za katera veljajo najstrožja pravila in merila, ki jih Verč odlično obvlada.

Naj pri tem zabeležimo, da bo tržaška predstavitev Verčevega romana v torek, 10. junija, ob 20.30 v Slovenskem klubu v Trstu, kjer bo roman predstavil dr. Matjaž Kmecl. Tri dni zatem, v petek, 13. junija ob 20. uri pa bodo roman predstavili na turistični kmetiji Ostrouska-Pelicon v Coljavi.

NA REŠETU

Regionalni programi

Poslušam četrtekove Pogovore sredi dneva (28.maja), za katere pravi Aleš Lupinc in Katja Kralj, da so "atipični", ker je vanje vključen intervju, ki ga je naredila Vida Valenčič, preden ji je potekla pogodba na radiu, in ker je odpadla redna tedenska povezava z uredništvom Novega Matajurja (človek bi pričakoval, da bi izkoristili zasedenost urednikov Novega Matajurja tako, da bi se povezali z uredništvom 15-dnevnika Dom, ki je tudi izraz beneške stvarnosti, in bi bilo prav, da bi lahko tudi oni predstavili ta svoj obnovljeni časopis!).

No, tudi moj tokratni zapis bo "atipičen", ker se bo dotaknil ene oddaje, ki se tiče širše problematike lokalnih programov javne radiotelevizije, in ene oddaje Televizije Slovenija, ki

je bila posvečena našemu zamejstvu.

Za torkove Pogovore sredi dneva je Katja Kralj pripravila v Gradežu nekaj intervjujev z udeleženci srečanja Circom, ki združuje javne radiotelevizijske ustanove 38 držav. Najbolj izčrpen je bil intervju z Zoranom Medvedom, koordinatorjem RTV Slovenija za Circom, v katerem sta se zaustavila pri raznih žgočih temah razvoja radiotelevizije. Zoran Medved se zavzema za to, da bi prišlo v okviru javnopolitične televizije do razvoja regionalnih programov. V Sloveniji so namreč regijske enote tako poudarjene, da je nujno razmišljati v to smer, drugače jo bodo ljudje zavrnili. Kot zgled je navedel Poljake, ki so razvili 13 regionalnih javnopolitičnih televizijskih programov in bili zato tudi nagrajeni. Ta

težnja se mi zdi razumljiva, legitimna in tudi izvedljiva, če gre za teritorialne informativne oddaje, vprašljivo pa se mi zdi, če finančno zmogljiva ustvariti več javnopolitičnih regionalnih televizij, ki bi zagotavljale visoko kvaliteto in žanrsko raznovrstnost. Včasih se mi zdi, da bi programa Slovenija 1 in Slovenija 2 morala razširiti svoj pogled čez celo Slovenijo in nuditi širšo informacijo o kulturnem, političnem in splošnem dogajanju v različnih regijah. Morda pa prav Circom lahko daje spodbudo in pomoč za uredništev želja po razširitvi regionalnih programov. Zanimivo je bilo tudi razmišljanje o odnosu med javnopolitičnimi in komercialnimi televizijami, pa na splošno o perspektivah radiofonije. Prav tako so vzbujale upanje na boljše čase besede predstavnika italijanske RAI in podpredsednika deželne Circom (ime sem

žal preslišala), ko je poudarjal važnost krajevnih realnosti, manjšinske televizije in čezmejnega sodelovanja.

Že ko je Slovenija 1 začela predvajati v poznih večernih oz. zgodnjih nočnih urah naš "Dnevnik zamejske televizije", sem zapisala, da kaže Radiotelevizija Slovenija željo, da bi približala zamejstvo matici. Potrditev te težnje je bila tudi oddaja Homo turisticus, ki je bila na sporedu Slovenije 1 v petek, 23. maja, s ponovitvijo v sredo ob 12.25. Oddaja, ki sta jo pripravila Drago Bulc in Nataša Jager, je nudila gledalcu lep prerez skozi turistično in gostinsko ponudbo Trsta z okolico, a ni spregledala niti kulturnega in etnografskega vidika tukajšnjih Slovencev: od Okusov Krasa, Ceste terana, kmečkega turizma in osmic, do cerkve na Repentabru in Kraške hiše pa botaničnega vrta Carsiana, Devinskega gradu in čupe pa tudi Kulturnega doma

in knjižnice ter knjigarne. V tako kratkem času je oddaja postregla s številnimi in dobro izbranimi informacijami. Za bližnjo prihodnost načrtujejo uredniki nove oddaje o zamejstvu. Žal je pri obvestilih o naši gostinski ponudbi prišlo do nekaj napacnih naglasov v imenih naših vasi in predmestij: v Mačkóvljah, v Répnu, v Mavhínjah, v Barkóvljah. Verjetno ne bi bilo slabo, če bi poslali urednikom oddaje priročnik Pavleta Merkuja Slovenska krajevna imena v Italiji.

Ne vem pa, kateri priročnik bi poslala časnikařem na Radio Trst A. V četrtek, 28.maja, je bilo slišati med poročili ob 13. uri: ...Zaradi bližnjega praznika Vnebovzetja je bil promet povečan... Dvojni "kiks": Vnebovzetje je 15. avgusta, Vnebohod pa ni bil "bližnji praznik", ampak je padel prav na četrtek...

(NLP)

Predavanje italijanskim dijakom Pisatelj Boris Pahor na liceju Galilei

FOTO KROMA

Pisatelj Boris Pahor se je v torek, 27. maja dopoldne, srečal z dijaki italijanskega znanstvenega liceja Galileo Galilei. Srečanje je potekalo v auli magni liceja. Do njega je prišlo na povabilo ravnateljstva, pobudo pa je dala zelo obiskana predstavitev italijanskega prevoda Pahorjeve *Vile ob jezeru* v knjigarni Minerva v Trstu.

Po pozdravnih besedah ravnatelja dr. Gianfranca Hofferja je prof. Marija Kacin, ki je Vilo ob jezeru prevedla, prikazala pisateljev miselni svet in se bežno ustavila prav ob tem romanu. Povedala je tudi, da je pisatelj bolj znan v inozemstvu kot pa v Italiji, saj prevodi njegovih del iz-

hajajo v New Yorku, Parizu, Berlinu. V svojem jedrnatem nastopu je nato Boris Pahor prikazal slovensko prisotnost v Trstu, govoril pa je tudi o svojih življenjskih izkušnjah. Povedal je med drugim, kako je kot sedemletni deček prisostvoval požigu Narodnega doma, ustavil se je ob fašističnih metodah pri nas, ob taborišni izkušnji in povojnem dogajanju.

Zadržanje dijakov je bilo ves čas vzorno. Z vidnim zanimanjem so sledili izvajanju obeh predavateljev in ju nagradili s pristrčnim aplavzom. Prof. Kacinovi so poklonili šopek rož, pisatelju Pahorju pa knjižno izdajo.

Zaključni pesniški večer SSG Valovanje v Križu

Kraška terasa z večernim pogledom na morje, v ozadju bliskanje strel, ki pa niso zagmele, zvonjenje iz vaškega zvonika, ob vsem tem pa še poezija, glas kitare in pesem o morju in soncu, o poletju in plaži, o galebih in valovih, o črnem boru in ruju. Vse to je v petek, 30. maja zvečer, ustvarjalo posebno vzdušje v Križu pred domom Alberta Sirk, kamor je tokrat Janko Petrovec izjemoma povabil gledalce na zaključni pesniški večer Slovenskega stalnega gledališča.

Tržaški publiko sta se predstavila pesnica Erika Vouk in kantavtor Peter Andrej, sicer doma iz Maribora, a zaljubljena v sončno primorsko obalo in v morje. Glavno besedo sta seveda imela gosta, ki sta se tokrat sama predstavila: Voukova je prebirala svoje poezije, Andrej pa je ob spremljavi kitare nekaj teh poezij zapel ali pa ustvarjal glasbeno podlago za pesnično branje.

Erika Vouk je sicer po poklicu prevajalka pretežno dramskih del. Njen pesniški opus je tudi zelo obsežen, največji uspeh pa je doživela pesniška zbirka *Opis slike* iz leta 2002, ki je prejela tudi Jenkovo nagrado za najboljšo pesniško zbirko zadnjega leta, med drugim je bila prevedena v nemščino, angleščino, češčino in hrvaščino. Pesniška zbirka je sicer razprodana, izdala pa jo je nova mariborska študentska založba Litera. Po dokončni ukinutvi velike tradicije *Obzorij* so namreč mariborski študentje čutili dolžnost oziviti njeno tradicijo in so pred letom dni ustanovili to založ-

bo, ki je prevzela dediščino prejšnje največje mariborske založbe.

Spesnico Erika Vouk je v petek zvečer nastopil tudi glasbenik Peter Andrej, ki rad ustvarja melodije na poezije raznih pesnikov, tako npr. Eluarda, Lorce, Brechta, Župančiča, Novaka, Štegerja in drugih. Med priljubljenimi pesnicami je tudi Erika Vouk, s katero sodeluje že leto dni in je med drugim z njo pripravil tudi CD ploščo *Valovanje*, ki bo čez nekaj tednov tudi izšla.

Pesničina temna barva glasu je v petek zvečer vzbudila v poslušalcih posebne občutke, ki so nastajali ob ganljivem prepletanju primorskih vonjev, vaških zvokov in mikavnih barv, predvsem bele barve. Po sugestivnem pesniškem delu večera je sledil še krajši intervju z gostoma: Petrovca je najbolj zanimalo, od kod ta ljubezen do morja. Pesnica je kar enostavno odgovorila, da si celo leto želi morja in hrepeni po njem - to je torej vodilna nit za razumevanje njenega opusa. Bila je že na tem, da se na Primorsko tudi preseli, a prišla je do spoznanja, da prav ta življenjska oddaljenost od Primorske ji dovoljuje, da po morju neprestano hrepeni in si v poletnih mesecih privošči pettedenski užitek morske svežine. Gosta sta nato spregovorila še nekaj besed o sebi, o svojem sodelovanju in o svojih literarnih srečanjih, večer pa so zaključili zvoki Andrejeve kitare, medtem ko se je v ozadju še vedno bliskalo in je vaški zvon še vedno donel... (JC)

Osnovna šola v Devinu že 20 let poimenovana po Josipu Jurčiču

Praznik šole je praznik za vso vas

V petek, 30. maja, je v Devinu potekala osrednja svečanost ob 20-letnici poimenovanja domače osnovne šole po pisatelju Josipu Jurčiču

Podobno kot pred 20 leti je telovadnica devinske osnovne šole tudi v petek, 30. maja, postala prizorišče lepe šolske proslave. Pred 20 leti so se učenci, učitelji, vaščani in ostali, ki so prišli v Devin, veselili poimenovanja šole po pisatelju Josipu Jurčiču, letos pa je bila proslava priložnost, da so se spomnili te okrogle obletnice. Pravzaprav so učenci in učitelji devinske šole skozi vse šolsko leto izvajali vzgojni načrt, poimenovan *Jurčič v Devinu*, in v tem okviru so izvedli razne pobude. Tako so spoznavali Jurčičevo literarno delo, anketirali so učence, ki so obiskovali to šolo, pogovarjali so se z učiteljico Jadranko Sedmak, ki je vrsto let poučevala prav na devinski šoli; v sredo, 7. maja, pa so obiskali Jurčičev rojstni kraj Muljavo, na koncu pa pridno izdelali lično publikacijo z naslovom *Pod gradom 1983-2003*, v kateri so zbrali vse to zanimivo gradivo, ki so ga tudi obogatili s svojimi risbami in fotografijami.

Sama jubilejna prireditev je bila skrbno pripravljena. Scena v telovadnici je idealno povezovala Jurčičeve rojstne kraje z Devinom in učenci so na tem prizorišču s prijaznim dramatiziranim pismom seznanili pisatelja, po katerem nosi šola ime, s svojim delom in spoznanji. Učenka Fanika Di Lenardo, ki je lepo povezovala prireditev, je najprej dala besedo didaktični ravnateljici dr. Marini Castellani, ki je spregovorila o vlogi in pomenu šole v tem prostoru in času ter izpostavila didaktične cilje ob izvajanju pobud v okviru načrta

FOTO KROMA

"Jurčič v Devinu". Šolarje in njihove učitelje ter udeležence večera sta nato pozdravila devinsko-nabrežinski župan Giorgio Ret in odbornica za šolstvo Tjaša Švara. Za marsikoga pa je bil na začetku skoraj ganljiv topli aplavz občinstva, ki ga je bil deležen bivši ravnatelj Miro Tavčar, ko sta ga pozdravila sedanja ravnateljica Castellani in župan Ret. Da je praznik šole posredno praznik za vso vas in našo širšo skupnost, je nato potrdil nastop zbora Fantje izpod Grmade, ki jih vodi Ivo Kralj in ki je tudi ob obletnici poimenovanja hotel poudariti pomen sodelovanja in vraščenosti šole v okolje, kjer deluje.

Nato pa so učenci posameznih razredov v scenskem pismu *Dragemu Jurčiču!* predstavili skrbno pripravljene recitacije in ples. Uprizorili so ključne trenutke iz Kozlovske

sodbe in prebrali odlomke iz najbolj znanih Jurčičevih del. Jubilej je bil tudi priložnost, da sta učitelja Jadranka Sedmak in Pavel Kobal napisala in uglasbila himno devinske šole, ki nosi naslov *Valovi veselja*. Navdušujoče besedilo ter živahna melodija sta najboljši jamstvo, da bo ta pesem res postala himna, ki jo bodo pele sedanja in naslednje generacije devinskih osnovnošolcev. Po domiselni in zabavni predaji ključev četrtošolcem pa so se vsi učenci zbrali v mogočen šolski zbor. Takrat je vodja urada za slovenske šole pri deželnem šolskem ravnateljstvu dr. Lučka Barei Križman pozdravila vse prisotne in čestitala učencem in učiteljem za lepo opravljeno delo. Zadelo je nato pesem. Ubrani otroški glasovi so navdušili prisotne, še posebej ko so ponovili veselo himno, s katero so zak-

ljučili ta praznik, ki je v srcih otrok in njihovih staršev, non in nonotov ter ostalega zbranega občinstva pustil vrsto lepih občutkov in dobrih misli. Učiteljem Mariu Adamiču, Nadji Bizjak, Jadranki Blažina, Leonidi Gruden, Lari legiša, Marti Klinc, Pavlu Kobalu, Vilmi Magagna in Martini Tul naj gre res vse priznanje za delo, ki so ga opravili.

Josip Jurčič, ki je v petek vse spremljal s platna, na katerem so predvajali njegov kip, ki sicer krasi vežo devinske šole, se je tega dogodka gotovo veselil, kot se vsakdo razveseli prijateljskega pisma. Prepričani smo, da je bil še posebej vesel dejstva, da je tudi prireditev ob 20-letnici poimenovanja potrdila, da smo Slovenci ob obali Jadranskega morja še živi, ustvarjalni in ponosni na to, kar zmora naša šola.

Bazovica / podelitev bralnih značk

Ljubka Šorli bi bila vesela malih bralcev

V četrtek, 29. maja, je v kinodvorani v Bazovici potekalo podeljevanje bralnih značk osnovnošolcem openskega didaktičnega ravnateljstva.

Praznično podeljevanje bralnih značk za učence šol openskega didaktičnega ravnateljstva je potekalo v znamenju spomina na priljubljeno šolnico in pesnico Ljubko Šorli ob 10-letnici njene smrti. V ta namen je v četrtek, 29. maja, ravnateljstvo pripravilo in živahen praznik v kinodvorani v Bazovici, častna gosta četrtkovega dopoldneva pa sta bila pesničina otroka, in sicer prof. Lojzka in dr. Andrej Bratuž, ob njiju pa sta bila še dr. Klavdij Brajnik, ravnatelj Zadrzne kraške banke, s podporo katere so šolniki lahko nakupili knjige za nagrade, in pedagoška svetovalka za slovenske šole na Tržaškem prof. Andreja Duhovnik Antonij.

Otroci didaktičnega ravnateljstva Opčine se lahko pohvalijo z velikim številom knjižnih moljev v svojih vrstah. Tako med 77 učenci pr-

vih in drugih razredov kot med 114 učenci tretjih, četrth in petih razredov je bilo kar 57 takih, ki so prebrali 20 slovenskih in italijanskih knjig ali več. Sicer je v prvih in drugih razredih osem učencev prebralo od 10 do 14 slovenskih knjig, 12 učencev pa je prebralo 15 ali več slovenskih knjig. V tretjih, četrth in petih razredih pa je šest učencev prebralo od ene do sedem slovenskih knjig, 48 učencev je prebralo od osem do 12 slovenskih knjig, devet učencev pa je prebralo 13 slovenskih knjig ali več. Najbolj brani knjigi sta bili Janček Ježek in Kekec nad samotnim breznom.

Knjižne nagrade (s publikacijami iz Slovenije) so prejeli tako številni učenci iz osnovnih šol Alojz Gradnik z Repentabra, Pinko Tomažič iz Trebč, France Bevk z Opčin, Primož Trubar-Karel De-

stovnik Kajuh iz Bazovice, Albert Sirk iz Križa in Avgust Černigov s Proseka. Ob tem so izžrebali tudi nagrade za "toložilne" nagrade (v obliki knjig, majic in kaset): slednje so prejeli Alessia Giassi (OŠ Bevk), Danijel Guštin (OŠ Gradnik), Giulia Mazzoleni (OŠ Tomažič), Tereza Giandon (OŠ Sirk), Tina Renar (OŠ Černigov), Sara Grgič (OŠ Bevk), Danijel Gruden (OŠ Černigov), Tamara Pertot (OŠ Bevk), Thomas Cupin (OŠ Černigov), Matej Košuta (OŠ Bevk), David Stojkovič (OŠ Tomažič), Danijel Antoni (OŠ Tomažič), Dejan Danev (OŠ Černigov), Jasna Briščik (OŠ Sirk), Kristina Žerjal (OŠ Bevk), Francesca Renar (OŠ Bevk), Štefan Pertot (OŠ Bevk), Urška Čebren (OŠ Sirk), Jasmina Smotlak (OŠ Bevk) in Sofija Guštin (OŠ Gradnik).

Prireditve, ki so jo s petjem, recitacijami in plesi oblikovali učenci osnovnih šol Gradnik in Tomažič pod vodstvom Giorgine Piščanc in Morane Sosič, je izvenela ne samo kot poklon veliki pesnici, ampak tudi kot poziv k zvestobi idealu vrednotenja, negovanja in ljubezni do slovenske besede. V tem smislu so izvenele besede didaktične ravnateljice Stanislave Sosič Čuk ter gostov, prof. Lojzke in dr. Andreja Bratuža. Slovenski jezik je pravica, a tudi dolžnost, zato ga je treba gojiti, se ga učiti celo življenje, tudi z branjem lepih slovenskih knjig. Danes brati ni lahko, vsekakor je branje prijetno, ker se z njim naučimo lepega jezika, govorjenja in pisanja. Ostati je treba zvesti idealom, ki naj ostanejo kažipot za vso našo slovensko skupnost, zlasti pa za primorske Slovence.

Opčine / Koncert ob koncu šmarnic

Slovo od Marijinega meseca s pesmijo

Tudi letos sta openska župnijska skupnost in CPZ Sv. Jernej priredila tradicionalni koncert ob zaključku šmarnic v soboto, 31. maja, v domači cerkvi

Člani openske župnijske skupnosti so znani po tem, da radi prirejajo številne koncerte, na katerih nastopajo tako domači izvajalci kot priznani glasbeniki in zbori od blizu in daleč. Tokrat so se občinstvu, ki je v zadovoljivem številu prišlo v župnijsko cerkev sv. Jerneja, predstavili pretežno izvajalci, ki delujejo v okviru življenja župnijskega občestva in ki so se ob tej priložnosti spomnili tudi 140-letnice rojstva narodnega buditelja beneških Slovencev Ivana Trinka.

Tako je najprej nastopila Mladinska pevska skupina Vesela pomlad pod vodstvom Tamare Stanese. Spored, ki ga je povezoval Tomaž Susič, se je nato nadaljeval z nastopom sopranistke Matejke Bukavec ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča. Nato je nastopil Cerkevni pevski zbor Sv. Florijan od Banov pod vodstvom Melite Vidau, kateremu je sledil nastop sopranistke Sare Jablanšek ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča. Kot zadnji je nastopil domači openski

FOTO KROMA

zbor Sv. Jernej, ki ga je tudi ob tej priložnosti vodil Janko Ban.

Priložnostno misel je podala Manica Maver Petaros. Najprej je opozorila, kako ob poplavi negativnih novic ne opazimo tudi pozitivnih in spodbudnih znakov v krajevni stvarnosti (npr. več otrok v openskih vrtcih, bogato versko življenje v župniji

idr.). Dalje se je zaustavila ob liku Marije, ki je most med Bogom in človekom; pri tem se je govornica oprla tudi na pesniški opus Ljubke Šorli, ki govori o bližini Marijinega lika ljudem in otrokom. Marija, je na koncu povedala Manica Maver Petaros, pa je posebej pri srcu Slovencev.

Prisotne je na koncu koncertnega večera pozdravil

tudi domači župnik Franc Pohajač, ki je med drugim poudaril potrebo po iskanju tistega, kar je lepo, in izrazil upanje, da bo koncert dal ponovnega zagona in obljubo, da bodo ljudje Mariji še peli. Zatem je zadonela skupna pesem *Spet kliče nas venčani maj*, večer pa se je nadaljeval z družabnostjo na prostoru za cerkvijo.

OBVESTILA

DRUŠTVO SLOVENSkih izobražencev vabi v ponedeljek, 9. junija, na večer na temo *Biotehnologija danes in jutri*. Gost bo Arturo Falaschi, ravnatelj Mednarodnega centra za genetski inženiring in biotehnologije. Srečanje bo v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3 ob 20.30.

ODBORNIK SLOVENSKE Vincencijeve konference bo v ponedeljek, 9. junija, od 15. do 17. ure v ul. Donizetti 3, četrto nadstropje, na razpolago za razgovor tistim, ki bi bili pripravljene pomagati z delom ali drugače, kakor tudi tistim, ki pomoč potrebujejo.

ROMANJE NA SV. Višarje pripravlja župnija Sv. Križa v soboto, 14. junija t.l. Avtobus bo odpeljal z Oberdankovega trga ob 6.30, se ustavil v Sv. Križu in nadaljeval pot. V avtobusu je še nekaj prostih mest. Morebitni interesi naj se javijo v večernih urah po tel. številki 040 220332.

DOLINSKA SEKCIJA Slovenske skupnosti prireja v nedeljo, 15. junija, avtobusni izlet v Ribnico in pobrateno občino Kočevje. Prijave za izlet pri članih odbora ali na telefonskih številkah 347

4879766 (Sergio Mahnič) in 040 2231975 (Branko Slavec).

ŠC MELANIE Klein prireja poletni center Pikapolonica od 7. julija do 8. avgusta v prostorih otroškega vrtca v Bazovici. Središče je namenjeno otrokom od 2. do 10. leta starosti, vpisovanje pa je odprto do 20. junija. Za informacije in prijave kličite 328 4559414 ali se zglasite v društvenih uradih na ul. Donizetti 3 ob ponedeljkih od 10. do 13. ure in ob petkih od 16. do 19. ure. Prijave sprejema tudi Slovenska prosveta vsak dan od 9. do 17. ure.

POLETNO SREDIŠČE Sklada "Mitja Čuk" Kratkohlačnik bo letos v otroškem vrtcu na Proseku od 30. junija do 11. julija in od 21. julija do 1. avgusta od 8. do 17. ure. Poskrbljeno bo za prevoz s trga Oberdan. Vpisi do 15. junija imajo popust. Informacije: Sklad Mitja Čuk, Proseška ulica 131, Opčine v dopoldanskih urah (040 212289).

DAROVI

ZA MISIJONE: v spomin na Silvo Pirc daruje H.P. 50,00 €.

ZA CERKEV v Bazovici: v spomin na svoje pokojne Grgič darujeta Marija in Danica Marc 50,00 €.

Na mnoga leta!

Martin Brecelj se srečuje z Abrahamom

Ravno na današnji dan, 5. junija, se časnikar ter družbeni, politični in kulturni delavec Martin Brecelj srečuje z Abrahamom (kar za nepoučene pomeni, da praznuje 50 let življenja). Rodil se je namreč leta 1953 v Buenos Airesu v zavedni primorski družini. Tam je dovršil tudi osnovno šolo, kmalu zatem pa se je družina preselila na Devinsko. Martin je tako obiskoval nižjo srednjo šolo v Nabrežini, nato klasično gimnazijo v Gorici in Trstu, kjer je maturiral leta 1972. Na tržaški univerzi je doštudiral filozofijo z obsežno študijo o mislecu Dušanu Pirjevcu, ki mu jo je pred nekaj leti v italijanski izdala tudi založba Mladika.

Njegova publicistična in časnikarska pot se je začela najprej pri *Novem listu* in pri *Mladiki*, nato pa pri *Gospodarstvu* in *Primorskem dnevniku*, kjer je nastopil službo sredi 80. let in kjer deluje še danes. Obenem je tudi urednik biltena *Skupine 85* in sodeloval z dnevnikom *Slovenec*, ki je po demokratizaciji v Sloveniji izhajal nekaj let.

Že v dijaških letih se je začel zanimati za kulturo in za javne zadeve. Tako je bil predsednik Slovenskega kulturnega kluba, že zelo zgodaj pa je začel delovati znotraj stranke Slovenske skupnosti. Na listi SSK je bil dvakrat izvoljen v devinsko-nabrežinski občinski svet in bil tudi podžupan domače občine, obenem pa je prišel v sam

FOTO KROMA

vrh stranke, najprej kot pokrajinski tajnik za Tržaško, nato pa še kot deželni tajnik. Funkciji je nastopil v času, ki je bil za slovensko stranko zelo težaven: takrat je zaradi krivičnega novega volilnega zakona izgubila svojega deželnega svetovalca, vendar je treba tudi povedati, da je na krajevni ravni zabeležila tudi prodorne uspehe s prvimi širokimi levosredinskimi koalicijami v Trstu, Miljah in Nabrežini. Martin Brecelj se že nekaj let ne ukvarja več z aktivno politiko, čeprav še vedno pozorno spremlja politični, družbeni in kulturni utrip naše skupnosti in tudi poseže vanj. Tako je na lanskih študijskih dnevih Draga 2002 predaval na temo *Med Evropsko zvezo in svetovno državo*. Obenem je - kar je najpomembnejše - že nekaj let srečen družinski mož in oče.

Prijatelju Martinu ob tem pomembnem mejniku v njegovem življenju iskreno voščimo tudi vsi pri Novem glasu.

Doživet majniški večer v Štivanu

"Kakor sonce skozi glaž gre..."

"Kakor sonce skozi glaž gre..." ta verz starodavne Marijine pesmi je v sredo, 28. maja, kot geslo vabil v župnijsko cerkev sv. Janeza Krstnika v Štivanu na že redno majniško srečanje, ki ga v taki ali drugačni obliki prirejajo v tej župniji. Osnovnošolska veroučna skupina, ki se je zbirala med letom, je pod vodstvom katehistinje Olge Tavčar za uvod zapela nekaj skavtskih duhovnih pesmi. Nato pa pred oltar povabila misijonarko s. Lucio Catalano, ki se je te dni mudila doma v Nabrežini, ker je v nedeljo podala svete zaobljube. Ob njej pa je bila s. Ignacija iz misijona v Boliviji, kjer je vrsto let delovala tudi nabrežinska misijonska delavka.

Spregovorili sta o razmerah, v katerih delujeta v tej revni latinsko-ameriški državi, ter se zahvalili otrokom za sredstva, ki so jih zbrali med letom za ta misijon tudi z dvema misijonskima sejma in drugimi pobudami.

Ostali del večera so oblikovali MoPZ Fantje izpod Grmade pod vodstvom Iva Kralja, ki je ob spremljavi Katarine Lavrenčič zapel štiri pesmi, in koroški organist Andrej Feinig. Moškemu zboru naj ponovno izrečemo priznanje, da redno nastopa tudi s cerkvenimi pesmimi, ki jim zna navdihniti posebno doživetje duhovno dimenzijo. To je gotovo eden redkih moških zborov pri nas, ki skrbi, da ima v svojem repertoarju cerkvene pesmi za vse

liturgično leto in jih tudi pogosto izvaja tako med bogoslužjem kot tudi na koncertih. Tokrat smo prisluhnili Schubertovemu *Sveti, sveti*, dvema Vodopivčevima pesmima in Kimovčevi *Morski zvezdi*.

Organist Andrej Feinig spada k mlajši generaciji koroških glasbenikov. Orgle je študiral v Salzburgu in se izpopolnjeval na raznih tečajih v Avstriji in Sloveniji, kot učitelj klavirja pa je zaposlen na slovenski glasbeni šoli v Celovcu. Koncertno se uveljavlja predvsem kot spremljevalec raznih solistov in na orglah. Na enomanualnih Benchovih orglah v Štivanu je suvereno predstavil zanimiv program. Slišali smo *Postludij* in *Alelujo* premlano poznane slovenske skladateljice Kamila Maška, dve intenzivni koralni predigri Johannesa Brahmsa, krstno izvedbo skladbe *Tihožitje*, ki jo je Alojz Ajdič napisal leta 1996 v originalni obliki za koncertno harmoniko in še navidezno enostavno *Procesijo miru* armenskega skladatelja Alana Hovhannesa, ki je živel in deloval v Ameriki, s katero je tudi optimistično zaključil svoj nastop.

To štivansko majniško srečanje se je končalo s skupnim petjem Hladnikove *Marija skoz življenje*, ko so se nastopajoči in zbrano občinstvo idealno povezali v tej molitvi, polni zaupanja v Božjo Mater.

(AN)

Prejšnjo nedeljo v Slivnem

Slavje ob biserni maši g. Franca Švare

Podružna cerkev sv. Marije Magdalene v Slivnem je bila na Vnebohodu, 1. t.m., posebno praznično okrašena in polna vernikov, saj je domači šempolajski župnik, g. Franc Švara, slavil 60. obletnico svojega mašniškega posvečenja.

Biseromašnik se je rodil 12. 9. 1919 v Nabrežini in je bil v mašnika posvečen v goriški stolnici 3. 6. 1943 prav na praznik Vnebohoda Gospodovega. Praznični trenutek so že uvodoma poudarili otroci s svojim cvetnim darom in v imenu farnege cerkvene zbornice organizist Ivo Kralj, ki je za prisotne kratko obnovil življenjsko in službeno potslavljenca, mu čestital in mu izrazil prijazna voščila. Med drugim je omenil težave, s katerimi se sooča g. Švara pri svojem pastoralnem delu, in obnovil pripravljenost za sodelovanje in pomoč. Dejal je, da je bil g. Franc Švara premeščen v Šempolaj 1. aprila 1981, kar pomeni, da je v tej službi že dvaindvajset let, tako da je v seznamu duhovnikov, ki so službovali v Šempolaju na 2. mestu, takoj za g. dekanom Vinkom Štantom. Na nedeljski slovesnosti je bil prisoten tudi devinsko-nabrežinski župan

Ret, ki je biseromašniku voščil v imenu občinske uprave.

Sama maša je bila ob velikem prazniku še posebej slovesna. Dobro izvežbani cerkveni zbor je pod vodstvom Iva Kralja izvajal Vodopivčevovo mašo v čast sv. Katarine in vrsto priložnostnih pesmi, tako da je bilo doživljanje svete liturgije še posebej občuteno. Tudi sam nagovor biseromašnika, g.

Franca Švare, je bil priložnost, da so se udeleženci lahko zamislili o njegovem 60-letnem delu v božjem vinogradu. Po maši pa so udeleženci tega lepega verskega in istočasno osebnega praznika imeli priložnost, da so lahko ob dobro organizirani družabnosti pred cerkvijo tudi osebno čestitali slavljencu, ki od leta 1981, slabemu zdravju navkljub, skrbno vodi šempolajsko župnijo.

Podobno kot pred 60 leti svojo novo mašo, bo g. Švara letos ponovil svojo biserno mašo, in sicer na Binkoštni praznik v Šempolaju.

Volilni shodi Mirko Špacapan na srečanjih z volivci

Kandidat Slovenske skupnosti Mirko Špacapan je bil v četrtek, 29. maja, na osebnem srečanju z goriškim županom Vittorio Brancatiem, s katerim sta se v poglobljenem razgovoru dotaknila raznih volilnih vidikov in perspektiv goriškega mesta. Ugotovila sta dejansko nevarnost razprševanja glasov, kar bi našemu mestu znova prineslo rezultat, da ne bo izvoljen nihče, ne na levi ne na desni, in da bo kocka spet v rokah tržiških predstavnikov, ki vsaj trije imajo zagotovljeno izvolitev. V vrstah Marjetice vsekakor računajo na kandidata Špacapana kot na predstavnika Gorice, ki ima najboljše možnosti za izvolitev, tudi v primeru Illyjevega poraza.

Kandidat SSK se je nato srečal s predstavniki Slovenskega gospodarskega združenja Vitom Primožičem, Hadrijanom Corsijem, Igorjem Orlom in tajnikom Alešem Ferijem. Tudi s to organizacijo bo Špacapan stopil v stik takoj po morebitni izvolitvi, da ga po bližje seznanijo s problemi in težavami. Že sedaj pa je bila poudarjena potreba po večji reprezentativnosti slovenske stanovske organizacije v raznih organizmih, začeniši s Trgovinsko zbornico, kjer trenutno zaseda mesto, ki ga je SGZ-ju odstopila ASCOM. V zaščitnem zakonu je zagotovljeno mesto sindikalnim organizacijam manjšine v sklopu strokovnih združenj, zato bo treba napeti vse sile, da se zakonska norma tudi uresniči.

Isti dan je sprejel kandidata SSK župan doberdobske občine Mario Lavrenčič. V sproščeni razpravi so prišli na dan vsi problemi, s katerimi se mora soočiti občinska uprava kraške občine, začeniši z večnim pomanjkanjem deželnih prispevkov za nekaj več kot to, kar je tekoče upravljanje. Lavrenčič je še posebej izpostavil napor njegove uprave za zaščito ozemlja in njegovih kraških značilnosti, proti onesnaževanju in neupravičenim posegom, ki bi lahko usodno zaznamovali okolju prijazen razvoj. Eno izmed večjih javnih del v prihodnjih letih bo preureditev poslopja srednje šole, ki bo postopoma postalo pretesno zaradi vse večjega vpisa otrok iz Laškega.

Kandidat Mirko Špacapan je v doberdobski občini obiskal tudi osmico pri Pahorjevih v Medjivasi, kjer je zapela slovenska pesem prijateljev moške pevske skupine Akord in pevcev zbora Igo Gruden. Nato je Špacapan imel volilne shode na Poljanah, na Palkišču in v Jamljah v gostilni "Pri Juhču" in v vasi pri pokopališču, kjer so ga tudi povabili na bližnjo domačijo na prigrizek in kozarček. Osrednji shod je bil v Doberdobi "Pri Cirili", kjer je kandidat orisal program slovenske

stranke in njene napore, ki se bodo nadaljevali, da pride do enotnega nastopanja vseh Slovencev, in s tem zagotovitev večjega števila izvoljenih predstavnikov. Na dlani je namreč, da bo boj za preferenčne, zlasti na levi, zelo hud in zna biti, da izvolitve ne bo dosegel nihče izmed slovenskih kandidatov na raznih listah.

Špacapan se je sestal tudi z upravitelji sovodenjske občine županom Petejanom in odbornikom Kustrinom in Devetakom. V poglobljeni razpravi so prišli na dan mnogi nerešeni problemi obsoške občine, od odlagališča pri Malnišču do novega športnega igrišča in članstva v družbi, ki bo upravljala goriško letališče, kot tudi do številnih perečih vprašanj, ki se tičejo varstva okolja in raznih objektov v občini, ki so v preteklosti in bodo morda v prihodnosti predstavljali nevarnost okuženja zraku, zemlje in voda. Kandidat Mirko Špacapan je obljubil svoje zanimanje za probleme sovodenjske občine in se upraviteljem zahvalil za sprejem.

Špacapan je prejšnji teden sodeloval tudi pri otvoritvi razstave o jamah na goriškem Krasu, ki je bila v galeriji Antiche mura v Trziču. Potekala je v organizaciji kulturnega društva Tržič s fotografskim in pisnim gradivom, ki so ga zbrali in pripravili Kraški krti. Na prireditvi je s kandidatom zapela moška pevska skupina Akord iz Podgori.

V soboto, 31. maja, je bil Špacapan prisoten na praznovanju 20-letnice moškega pevskega zbora Skala iz Gabrij. V nedeljo, 1. junija, je imel ob 18. uri volilni shod na Borznem trgu v Trstu pod gazebo Marjetice ob prisotnosti moške pevske skupine Akord; med eno pesmijo in drugo so stopili pred mikrofona Drago Štoka, Peter Močnik in sam Mirko Špacapan. Na koncu je skupina Akord sklenila srečanje z Zdravljico, zaradi česar pa so se glasno razburili prisotni v bližnjem šotoru Nacionalnega zaveznitva.

Isti večer je Špacapan pozdravil slovenske volivce na prazniku Špargljev v Štandrežu, kjer je skupina Akord razveselila prisotne s svojim petjem. Špacapan je izrazil željo po vedno večji enotnosti v manjšini in poudaril njeno vlogo pri zblizevanju dveh kultur. V ponedeljek, 2. junija, je bil v Ljubljani gost Slovenskega svetovnega kongresa. Na srečanju je bil tudi tajnik kongresa Feltrin. Ob koncu srečanja se je Špacapan o volitvah in perspektivah sodelovanja med F-Jk in Slovenijo telefonsko pogovoril s svetovalec predsednika RS Janeza Drnovška Iztokom Simonitijem.

V naslednjih dneh se bo Špacapan mudil v Pevmi, na Oslavju, v Štmavru in še kje.

Lep praznik v Štandrežu Šparglji privabili veliko ljudi

Z otvoritvijo likovne razstave del Sonje Maligoj Paulin se je v petek, 30. maja, začel letošnji Praznik špargljev, ki ga v Štandrežu prireja Prosvetno društvo Štandrež. Že naslednji dan je bilo v župnijskem parku med lipami zelo živahno, ko se je zbralo lepo število mladih umetnikov na slikarskem ex-tempore. Tema je bila *Mojali sosedov vrt*. Malčki iz vrtcev in učenci osnovnih šol so se lepo izkazali in zelo barvito prikazali, kaj raste na njihovem vrtu in kaj na sosedovem.

Prvo nedeljo junija se je program začel s plesnimi in baletnimi skupinami. Mladina, ki obiskuje plesno šolo slovenskega centra Emil Komel, je prikazala zelo temperamenten utrinek opere *Carmen*. Mladi so nastopili pod mentorstvom prof. Nataše Sirk. Na ploščadi župnijskega

parka so se lepo izkazali tudi dijaki srednje šole Ivan Trinko z ritmičnimi vajami ob živahni glasbeni spremljavi. Nekaj prijetnih in poskočnih motivov so pokazali tudi najmlajši iz vrtca Maks Fabiani in Sovodenj. Otroški zbor Veseljki iz Doberdoba je pod vodstvom Lucije Lavrenčič lepo zaključil kulturni del nedeljskega programa. Vse dni je bila na sporedu tudi prijetna družabnost ob zvokih odličnih ansamblov, ki so privabili številne plesalce. Zelo razveseljivo je dejstvo, da je bilo pri organizaciji Praznika špargljev veliko mladih članov Prosvetnega društva Štandrež, ki so se predstavili v lepih rumenih majčkah z napisom Štandrež.

Praznik špargljev se bo nadaljeval v soboto, 7., in nedeljo, 8. junija. Obeta se zanimiv in pester program.

Tiskovno sporočilo

Odbor za Jamlje proti načrtu trase hitre železnice v vasi

Jameljci, zbrani na sestanku dne 2.6.2003, enotno ugotavljamo, da je načrt trase hitre železnice po robu vasi nesprejemljiv, zato mu nasprotujemo in ga v celoti zavračamo. Škoda, ki bi nam jo prizadel, je ogromna in nepopravljiva.

Vaška skupnost je že v preteklosti mnogo prispevala h gradnji infrastrukture, kot so naftovod, plinovod, avtocesta, razni daljnovodi, vodovod, kraški park itd.

S tem posegom bi nas oropali še zadnjega in največjega bogastva: človeka vrednega naravnega okolja.

Za zaščito naših življenjskih interesov smo domačini ustanovili ODBOR ZA JAMLJE, ki bo pozorno spremljal zadevo in usklajeval dejavnosti proti izvedbi železnice.

V četrtek, 5.6.2003, bo ob 20.30 v društvenih prostorih sestanek s kandidati na deželnih volitvah, katerim bomo predstavili naše stališče in jih vprašali za podporo.

V ponedeljek, 2. t.m.

Praznik republike v Gorici

Na praznik republike, 2. junija, je goriški prefekt dr. Camillo Andreana priredil slavnostni sprejem v prostorih prefekture. Zaradi slabega vremena je letos potekal v notranjih prostorih vladne palače. Ob 57. obletnici ita-

lijanske republike je tudi ta sprejem obeležil letošnji praznik.

Na sporedu je bil najprej kratek koncert, ki ga je izvedel orkester kitar iz Gorice. Po državni himni je še zaigral vrsto primernih skladb italijanskih in drugih avtorjev.

Sprejema na prefekturi so se udeležili predstavniki političnega, kulturnega, verskega in socialnega življenja v naši pokrajini.

Najmlajši rod Goričanov

"To je Gorica, ki se spreminja."

Vajeni smo misliti, da v Gorici živijo Italijani, Slovenci in Furlani; poudarja se tudi, da je tu še prisotna avstrijska kultura. Časi se pa spreminjajo. In ljudje z njimi.

To je prišlo do izraza tudi v četrtek, 29. maja, v "beli dvorani" goriške občinske palače. Župan Brancati želi namreč podpirati goriške družine tudi tako, da ob rojstvu otroka podari staršem za otroka igračko, t.i. Pigotto (v Sloveniji ji pravijo Mojca). Gre za punčko, ki jo iz blaga

sestavljajo prostovoljke humanitarne organizacije Unicef; to, kar naberejo od nakupa, gre za cepitve otrok v državah tretjega sveta. "Tretjina otrok vsega sveta namreč umira v prvih mesecih življenja prav zaradi pomanjkanja osnovnih cepiv," je v Gorici povedala zastopnica krajevnega Unicefa. Občinski odbornik Salomoni je na kratko predstavil občinske vrtce, ludoteke in druge družbeno-skrbne pobude goriške občine in pridruženim.

Spoznajmo domače ustvarjalce Sonja Maligoj Paulin razstavlja v Štandrežu

FOTO BUMBACA

V petek, 30. maja, so v spodnjih prostorih župnijskega doma Anton Gregorčič v Štandrežu otvorili likovno razstavo del Sonje Maligoj Paulin. Za glasbeni uvod sta poskrbela Joahim Nanut (violina) in Mihal Nanut (violončelo). O razstavljenih delih je spregovoril Dimitrij Brajnik. Razstava sodi v pobudo prosvetnega društva Štandrež, ki že nekaj let prireja razstave, ki opozarjajo na domače ustvarjalce. Otvoritvene slovesnosti se je udeležilo veliko ljubiteljev likovne umetnosti.

Likovna ustvarjalnost je Sonjo Maligoj Paulin prevzela leta 1995, ko je kot samouk začela poslikavati razne predmete, predvsem na steklu. Od leta 2000 pa sledi tečaju risanja, ki ga vodi argentinski profesor Juan Arias Gonano. Pri svojih delih se Sonja Maligoj poslužuje olja, nekaj del ima tudi v tehniki akvarela. Riše na platno, les, steklo in glino. Prvič je svoja dela pokazala na skupinski razstavi v Gorici leta 2001, nato pa še v Podgori in na Jeremitišču. Sa-

mostojno razstavo je imela leta 2002 v naravni galeriji na Jeremitišču. Na tej razstavi se ustvarjalca predstavljajo z izborom del, ki so nastala v zadnjih treh letih. Dela govorijo o Sonjini vedrini in umirjenosti ter o njeni izredni ljubezni in navezanosti na domači kraj Jeremitišče in Štandrež. V slikah, ki prikazujejo delo na polju in na domačem dvorišču, izpričuje veliko spoštovanje do prednikov in do kmečkega življenja. Krasna vrednota materinstva je v njenih delih zelo razvidna. Posebno zanimivo je delo *Matižanje*. Pomemben prostor na razstavi imajo nabožni motivi. Tiha in skrita vera je Sonjo zamaknila, da se upodobitve na starih lesenih deskah zdijo skoraj žive in zelo izrazite. Na svoj račun je prišla tudi narava, predvsem s cvetjem. Zelo zanimive so žareče sončnice in poljsko cvetje. Sama pravi, da se ob risanju sončnic najbolj sprosti, prav tak občutek posreduje na oljnatih platnih tudi gledalcu.

Lepa razstava bo odprta do nedelje, 8. junija.

Kmalu festival "V zvokih krajev"

Peti festival V zvokih krajev (Nei suoni dei luoghi), ki bo letos potekal od 24. junija do 12. septembra, bo združil več kot 400 glasbenikov iz 13 držav na več kot 40 koncertih. Udeleženci bodo prišli iz Italije, Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Češke, Romunije, Albanije, ZDA, Iraka, Poljske, Francije, Rusije in Madžarske. Pri pobudi sodeluje cela vrsta javnih uprav, pa tudi združenj, ki so želeli podpreti mednarodno pobudo in sporočilo sožitja ter miru med narodi. Prvi koncert bo 24. t.m. na goriškem gradu.

stvom, da nudi demografski trend v Gorici v zadnjih časih le nekaj znakov upanja. "To je Gorica, ki se spreminja," je pripomnil. In vsem je bilo jasno, da je politika odprtosti občinske uprave, ki jo vodi levosredinska koalicijska edina možna v mestu ob meji, na prepihu narodov, edina, ki omogoča tvorno sobivanje v pestrem mozaiku vedno bolj različnih občanov.

O tem verjetno pre malo razmišljamo, toda stopimo na ulice in pogledimo okrog sebe, pa nam bo takoj jasno, da Gorica leta 2003 ni Gorica, ki smo jo poznali v 70. ali 80. letih.

Deveta in deseta številka Pastirčka Dragi prijatelj se poslavlja od bralcev

Prav v najlepšem mesecu, posvečenem Božji Materi, se, kot ponavadi z dvojno številko za maj in junij, poslavlja od svojih malih in velikih bralcev Pastirček, ki je vse šolsko leto skrbno spremljal učenje šolarjev in jim stal ob strani z dragocenimi mislimi in nauki. Učenci pa so mu vsak mesec pošiljali veliko pisemc z literarnimi in likovnimi prispevki, da je bilo osem strani *Pastirčkove* pošte zmeraj polnih lepih zapisov in pisanih risbic. Tokrat je pisemc kar 12 strani, ki se kar same ponujajo v branje, saj so izredno privlačne s svojimi tridesetimi (!) živobarvnimi risbicami, iz katerih se kar usipa veselje do življenja. Glavni urednik Marjan Markežič želi in upa, da se bodo otroci tudi v poletnem času spomnili na Pastirčka in mu poslali kaj lepega. Predvsem pa jih opozarja, naj sodelujejo na natečaju za naslovno stran za leto 2003/04. Izdelke morajo namreč poslati na uredništvo revije do 15. junija. Vsa navodila najdejo na 255. strani zadnje številke.

Ker je veliki traven Marijin mesec, so prav njej posvečeni stihii Nine Ambrož na prvi oz. 229. strani zadnje letošnje številke, katere časnikar meseca je Mojca Doljak, četrtošolka OŠ S. Gruđen iz Šempolaja. Čestitamo! Tudi čebelica Medka pozdravlja bralce in jim pri tem razkrije še nekaj zgodovine čebelarstva na Slovenskem in raznolike panje. Medkine strani so vse zelo zanimive in bodo vedno uporabne še posebno pri urah naravoslovja.

Pastirček priporoča branje tudi v počitniških dneh in zato so na njegovi knjižni polici dela Toneta Pavčka, ki se zna s toplo zvonečimi besedami enkratno približati otroški duši. O prijateljskih knjigah pripoveduje tudi zgodovinar Marize Perat *Razgovor na knjižni polici*, ki pravilno ugotavlja, da so vse knjige dragocene, od pravljičnih slikanic do zgodovinskih razprav. Iz pripovedi *Kamen se pogovarja z Bogom* Berte Golob bodo bralci spoznali, da ima v božjem stvarstvu vsaka, še tako neboljena stvar svoj smisel in čar.

Na počitnicah, ko bo časa na pretek, bodo Pastirčkovi prijatelji lahko čarali s triki Roberta Resmana, ki tokrat predstavlja ubogljivo kocko, ali pa se bodo šli kuharje s SuperkuharHarajem, ki svetuje polpetke. Simpatični Pacek domiselnega ilustratorja Walterja Grudine se v rimi poslavlja od meseca maja in šolskih težav, ki so jih Pastirčkovi prijatelji z marljivostjo gotovo premostili in zato se bodo sedaj lahko z mirno vestjo odpočili in razvedrili tudi s Pastirčkovimi zabavnimi in hkrati poučnimi rubrikami, ki terjajo razmislek za pravičen odgovor.

V zadnji številki je veliko privlačnega tudi za male Pastirčke in še marsikaj za večje. Vzemite ga v roke, veselo branje in... prijatne počitnice!

(IK)

V Kulturnem centru Lojze Bratuž

Vabljuje, hrustljave češnje v majskem večeru

FOTO BUMBACA

Po zadržljivi dnevni soparici se je v petek, 30. t. m., imenitno prilegel prijetni večerni hlad pod lipami na tlakovnem dvorišču Kulturnega centra Lojze Bratuž, ki je zvalil kar lepo število poslušalcev na prisrčno srečanje z zlahkim pomladnim sadežem, češnjami. Organizatorji so večer posrečeno naslovili *Ko češnje zorijo...*, saj prav v tem času se rdeči dragulji smehljajo z dreves in vabijo na pojedino. KCLB je na prvo tovrstno prireditev povabil Društvo kmečkih žena, ki z raznimi dejavnostmi aktivno deluje že 37 let in šteje okrog 130 članic s predsednico Vesno Tronkar, kvartet Kvartin in agronoma Boleslava Prinčiča. Gostom je dobrodošlico izrekla predsednica KCLB Franka Žgavec in jim v spomin poklonila publikaciji o Gorici in o 40-letnici KCLB.

Češnje so seveda bile glavne protagonistke večera, ki se je ob lepo izbranem vzemnem besedilu povezovalke Mihaele Bregantič spletil iz

pesmi, verzov in besed. Z uvodno pesmijo Češnjevo drevo je ustvarila pravo vzdušje članica zbora Društva kmečkih žena Jožica Krašček, ki rada preliva v verze svojo veliko ljubezen do narave in rodni Brd. Posebnost omenjenega, desetčlanskega zbora, ki nastopa, večkrat ob spremljavi harmonike, pod taktirko Doles Košir Frank, je prav ta, da poje samo pesmi, ki jih zлага gospa Jožica. Na petkovem večeru jih je bilo kar nekaj; vse so ljubeče pele o češnjah. Poleg ženskih glasov so se s tremi pesmimi o Brdih, dekletih in vinu oglasili tudi moški kvarteta Kvartina, ki se je zasnoval pred tremi leti in sedaj uspešno nastopa ob različnih priložnostih.

Agronom Boleslav Prinčič je v strnjениh besedah podal zgodovino tega "briškega" sadeža, ki si je že l. 1866 utrl pot do Trsta in še dlje, nato pa, kot poročajo pisni viri, tudi do Krakova in Dunaja. K razmahu tržišča je pripomogla izgradnja bohinjske železnice l. 1907. Do prve svetovne

vojne so si briški koloni s češnjami gmotno precej pomagali. Za to "zlato" dobo je nastopila huda kriza zaradi izgube tržišča, pa tudi zaradi raznih glivičnih boleznih, ki so prizadele češnjeva drevesa. Po letu šestdesetem se je zanje začel nov razcvet, ki se nadaljuje še danes, ko gredo dobro v promet avtohtone in druge znane sorte. Brici si ob vstopu v EU obetajo nova, širša tržna obzorja. To jim iz srca želimo tudi vsi tisti, ki smo se udeležili neobičajnega, pristnega, domačega snidenja, na katerem so nam pridne, delavne in podjetne kmečke žene ponudile za poskusno in nakup najrazličnejše sladice iz češenj in seveda slastne hrustljave sadeže.

Za veselo razpoloženje ni sta manjkali niti rujna briška kapljica in poskočna pesem kvarteta Kvartina, ki je zaigral in zapel nekaj okroglih. Zadovoljni poslušalci so odhajali domov s pladnji vabljenih sladkih dobrot in z vrečicami češenj.

Iva Koršič

Goriški vrtljak / Polžkov abonma

Glasbeno plesna pravljica razvnela najmlajše gledalce

Letošnji program Polžkovega abonmaja, gledališke ponudbe s petimi predstavami za najmlajše gledalce, malčke iz vrtcev in osnovnošolce do četrtega razreda iz goriškega in doberdobskega ravnateljstva ter vrstnike iz špeterske dvojezične šole, ki ga je pod okriljem Goriškega vrtljaka peto leto priredil Kulturni center Lojze Bratuž s strokovno pomočjo Primorskega dramskega gledališča in s sodelovanjem goriškega Kulturnega doma, Slovenskega stalnega gledališča in obeh, zgoraj omenjenih ravnateljstev, se je zaradi tehničnih in organizacijskih ovir razpotegnil do meseca maja.

V njem je nastalo tudi nekaj sprememb, a mali gledalci so jih kar dobro sprejeli. V aprilu so si ogledali *Zalostno*

kraljično, ki so jo dovršeno in duhovito predstavili ljubiteljski igralci, gimnazijci, člani Gledališča na vrvcu, ki ga spretno mentorsko in režijsko vodi Emil Aberšek.

V torek, 20. t. m., se je Polžkov abonma poslovil od svojih 560 gledalcev v Kulturnem centru Lojze Bratuž, kot vedno, z dvema ponovitvama glasbeno plesne pravljice *Take mačje, take mišje* v izvedbi Glasbenega gledališča iz Ljubljane pod režijskim vodstvom Melite Osojnik. Režiserka je tudi avtorica pravljicne igrice o precej okornem mačku Čoriju (Gašper Jarni) in gibčni miški Kotališki (Neža Trobec), ki sta se pripravljala na avdicijo za tekmovanje v mačjih oziroma mišjih spretnostih. Kljub Čorjevi nerod-

nosti sta se na tekmovanju odlično izkazala, prejela kolajni in uživala ob misli na skorajšnji nagradni polet z balonom.

Drobna vsebina, prepletena z nekaterimi najbolj znanimi standardnimi plesi, ob Melitini pevski spremljavi v živo je zabavala in navdušila male gledalce, ki so se neverjetno hitro naučili nekaj gibov z rokami in z njimi spremljali pesmico, pa še čisto po mačje zateglo zamijavkali, da se je vse "streslo".

Goriški vrtljak se je tako odvrtil tudi za najmlajše in jim zapustil nekaj lepih gledaliških doživetij in, upati je, da je v njihovih srcih zanetil vsaj majhen plamenček ljubezni do gledališke umetnosti in večjega do slovenskega jezika, tudi v tistih, rojenih v mešanih ali celo popolnoma italijanskih družinah.

(IK)

OBVESTILA

ACM GORICA vabi k maši za cerkveno edinost v ponedeljek, 9. junija 2003, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine.

ŠIRŠI ODBOR Zveze slovenske katoliške prosvete se bo sestal v četrtek, 12. junija, ob 20.30.

DRUŠTVO SLOVENSKEGA upokojencev za Goriško sporoča udeležencem izleta v Poadižje, da bo avtobus odpeljal 13. junija ob 6.30 iz Sovodenj izpred cerkve in nato lekarne ter s postankoma v Štandrezu pred cerkvijo in v Gorici pri gostilni Primožič. Za izlet je še nekaj prostih mest.

SLOVESNOST SV. Rešnjega Telesa s procesijo bo v Gabrjah 19. junija ob 20.30, na Peči pa 22. junija ob 9. uri.

POLETNO SREDIŠČE Sklada Mitja Čuk *Kratkočasnik* bo letos v osnovni šoli v Sovodnjah od 30. junija do 25. julija od 8. do 17. ure. Vpisi do 15. junija imajo popust. Informacije: Damjana Češčut (tel. 0481 82087, mob. 335 5952551).

V GALERIJU Ars nad Katoliško knjigarno razstavlja Andrej Kosič. Razstava je odprta po urniku uradov do 30.6.

DAROVI

ZA MISIJON p. Kosa Neva in Andi v spomin na starše Tulliota in Nado 35,00 €.

ZA SCGV Emil Komel: ob deseti obletnici smrti moža Vera Nanut 150,00 €.

ZA CERKEV v Gabrjah: Laura in Marko ob krstu hčerkice Elise 50,00; Neva in Andi v spomin na starše Tulliota in Nado 35,00; Danila Žerjal Levstik v spomin na Ljudmilo Kralj-Jogan 30,00; N.N. iz Zagraja 10,00 €.

ZA CERKEV na Peči: sestrična Bernarda Novak-Malič namesto cvetja na grob Gabrijele Batistič vd. Fajt 30,00 €.

ZA CERKEV v Sovodnjah: namesto cvetja na grob prijateljice Jelke Z.K. 50,00 €.

ČESTITKE

Svet slovenskih organizacij čestita svojemu podpredsedniku Janezu Povšetju ob podelitvi častnega članstva Zveze pisateljev in umetnikov Italije.

Tadej je razveselil mamičo Valentino, očka Marka in bratca Luko. Z njimi se iz srca veselijo prijatelji.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV

SOBOTA, 7. JUNIJA, OB 20.30

- Ples z ansamblom OASI

NEDELJA, 8. JUNIJA

- ob 17. uri SREČANJE PRITRKOVALCEV

- ob 19. uri Nagrajevanje

- Nastop MePZ RUPA-PEČ

- Nastop dramske skupine PD Štandrez

z enodejanko ČAU ČAU, REX!

- Ples z ansamblom KRAŠKI KVINTET

Na voljo odlični šparglji, domača jedača in pijača

Bogat srečolov

Razstava del Sonje Maligoj

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

GLEDALŠKI CICKLUB in KULTURNO DRUŠTVO SOVODNJE

vabita na premiero predstave *Jane Kolarič*

SALON EXPON

v režiji Vesne Tomsič

Kulturni dom Sovodnje, nedelja, 8. junija, ob 20. uri

POD POKROVITELJSTVOM ZADRUŽNE BANKE DOBERDOB IN SOVODNJE

Srečanja z duhovno glasbo

Nedavno so bili v cerkvi sv. Ignacija v Gorici na sporedu trije večeri, posvečeni orgelski, zborovski in simfonični glasbi. Prvi večer je oblikoval D. Toffolo, ki je znal izvabiti iz velikih travniških orgel najmilejše, pa tudi naglasnejše zvoke. Romantične orgle so bile pred kratkim restavrirane po zaslugi Fundacije Goriške hranilnice. Drugi večer je bil posvečen zborovski glasbi; nastopil je otroški zbor, ki ga vodi Stanko Jeričijo. Izvedli so tudi Ave Mario skupaj z zborom S. Ignazio. Zadnji večer pa je bila na sporedu simfonična glasba. Večer je uvedla *Sonata da chiesa* skladatelja G. M. Bononcinija, ki je sicer malo znan in vendar dovolj dojemljiv. Igral je ansam-

bel Cappella Carinthia pod taktirko H. Schmabbergerja. Solistka M. Pahor je odpela Pergolesijevo skladbo *Salve Regina*, ki je premalo znana, čeprav je izredno lepa in raznolika. M. Pahor je v tej skladbi pokazala resno pripravo in študij; poleg naravnega daru je pokazala svojo sposobnost zapeti nelahko partituro, ki je primerna za duhovno glasbo. Sledile so druge skladbe za zbor in orkester, v katerih je zbor S. Ignazio še enkrat dokazal, da suvereno obvlada to literaturo. Žal je treba še enkrat reči, da je bilo goriško občinstvo žal odsotno. Zboru S. Ignazio, prireditelju tega srečanja, naj gre pohvala, saj so tovrstna srečanja zelo redka in nam dajejo misliti, kako so skladatelji preteklosti polagali važnost nabožni glasbi.

11

ČETRTEK,
5. JUNIJA
2003

Ob 10-letnici smrti

Dragi gospod, dr. Pavle Zablatnik!

Danes je sobota, 24. maja, in v dvorani znamenite gostilne pri Miklavžu v Bilčovsu, v Vaši rojstni fari, pred katero je župna cerkev s pokopališčem, na katerem počivate, je bil posvet, ki vam je bil posvečen ob 10-letnici smrti.

Vabilo, ki smo ga prejeli za udeležbo, napoveduje zanimive posege raznih Vaših bivših sodelavcev. Gotov sem, da je pred zbranimi ponovno zaživel Vaš lik. Vedno se bom spominjal Vašega prijaznega, nasmejanega in okroglega obraza ter bistrega pogleda. Govorniki niso imeli lahkega dela, saj ste delovali na zelo širokem področju dejavnosti, poznali smo vas kot duhovnika, zavzetega mohorjana, slavista in profesorja ter kulturnega delavca, ki je bil velik spodbujevalec vedno novih kulturnih pobud. Po napovedih so osvetlili Vaše pedagoško delo na slovenski zvezni gimnaziji v Celovcu, kjer ste poučevali od ustanovitve 1957 najprej in nato, po smrti dr. Jožka Tischlerja, prevzeli skrb ravnateljstva, orisali vašo predavateljsko pot na celovški univerzi. Osvetlili so lik etnografa, ki je izpodbijal tezo koroškega narodopisca Graberja, češ da na Koroškem prevladuje germanski element v ljudski kulturi, in s svojim sistematičnim delom zbral neverjetno bogastvo pričevanj in zapisov o slovenski kulturni, jezikovni, duhovni in materialni dediščini na Koroškem.

Etnografija me še posebej zanima. Spominjam se, da sem na začetku osemdesetih let dobil v roke Vašo knjigo *Od*

zibelke do groba, ki je izšla pri Celovski Mohorjevi založbi in že ob bežnem pogledu mi je bilo jasno, da ste strnili vanjo in v druge, ki so ji sledile, neverjetno široko znanje, predvsem pa iskreno, globoko in prepričano ter samozavestno ljubezen do slovenstva in vsega, kar se lahko označi s tem pojmom. Prav zaradi tega ste bili pri Krščanski kulturni zvezi pobudnik etnološke raziskovalne dejavnosti in ste vztrajali, da se je ustanovil Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik, ki danes z veliko zavzetostjo in odgovornostjo nadaljuje Vaše delo. Koliko lepega je napovedovalo vabilo in res obžalujem, da zaradi službenih težav ni bilo mogoče niti misliti, da bi si izprosil prosti dan in se odpravil na Koroško.

Na misel pa mi prihaja, da sva se prvič videla v res zgodovinskih okoliščinah, in sicer na prvem srečanju treh sestriških Mohorjevih družb, ki je bilo na Koroškem 22. junija leta 1985, ko sva GMD zastopala dr. Jože Markuža in podpisani. Dr. Zmaga Kumer, p. Hieronim Žveglič, dr. Marijan Smolik so zastopali Mohorjevo družbo Celje, medtem ko ste Vi z inž. Kattnigom in verjetno s tudi že pokojnim dr. Valentinom Inzkom zastopali Celovsko sestrsko družbo. Mislim, da je bil zraven tudi pisatelj Vinko Ošlak.

To srečanje je bilo v nekem smislu prelomno, saj smo po dolgih desetletjih povsem ločenih poti spet začeli povezovati omenjene tri veje kulturne ustanove, ki so jo leta 1918 ločile vsiljene meje. No, ko

sem vam tedaj ob predstavitvi povedal, da sem doma iz Devina, ste se prijazno nasmehnili in rekli: "Nekoč vam bom povedal, kaj se mi je sredi tridesetih let zgodilo prav pred Devinom". In res ste na zadnjem srečanju, mislim, da je bilo leto dni pred Vašo smrtjo, spet ob nekem mohorjanskem omizju, meni in ostali družbi pripovedovali, kako ste se s kolegom podali na pot na Primorsko, da bi se osebno seznanili s pastoralnimi naporimi in predvsem narodnoobrambnim delom svojih primorskih sobratov. Če se ne motim, vam je o primorskih duhovnikih in njihovem delovanju pripovedoval g. Holmar, ki je tudi vzdrževal stike z njimi. Ko ste prispeli v Gorico, ste obiskali znamenito gostilno pri Jelenu, kjer je "uradnoval" časnikar Leopold Kemperle. Ta Vas je nato predstavil Janku Kralju in nekaterim duhovnikom, ki so vam prikazali razmere in organiziranost duhovščine na Primorskem. Po nekajdnevem bivanju v Gorici so Vas napotili proti Trstu, da bi obiskali msgr. Jakoba Ukmarja. Svetovali so vam, da se po poti v Trst ustavite v Devinu v župnišči pri znanem duhovniku in velikem narodnjaku Viktorinu Staniču, a preden ste pod večer prišli v vas, so Vas na cesti ustavili orožniki, češ da vozi-

te brez luči. Morali bi plačati globo, a ste se izmazali s tem, da ste se delali neumnega in da ne razumete, kaj hočeta, ker ne znate italijansko, oni pa seveda so še manj znali nemško, tako da so Vas na koncu po dobri italijanski praksi le opozorili, da ne smete voziti brez luči, in se poslovlili. Znali ste zanimivo in lepo pripovedovati, tako da je bil res užitek Vas poslušati.

Ko tako mislim na posvet, ki se ga nisem mogel udeležiti, in ugotavljam, kdo vse je na njem predaval, ter pomislim, kako so se odnosi med korškimi rojaki v zadnjih tednih zaostri zaradi nastalih polemik okrog tednika *Novice*, menim, da je Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik, ki je priredil to srečanje vam v poklon in spomin, prav s tem dejanjem naredil zelo pomembno in narodno koristno stvar v smeri sprave, ki ste jo Vi v odnosih med rojaki vedno spodbujali. Vem, da ste jo omenili na tistem prvem srečanju leta 1985 in vem, da bi jo tudi danes ponovno izpostavili.

Dragi g. Pavle Zablatnik, zaključiti moram. Prepričan sem, da lahko osebno ugotovljate, kot poje narodna pesem iz Podjune, da "Nabese, nabese so dor lape", / nabese, nabese so vriedne prošnje" in da z vso vztrajnostjo, ki Vas je odlikovala za živega, sedaj prosite Boga za svoje rojake na Koroškem, a tudi drugod, kjer se še sliši slovenska beseda, da bi nas srečala pamet in da bi znali skupno stremeti pa narodni koristi. Pa tudi za naše mohorjanske napore poprosite, da bi obrodili trojen sad, pa srečno!

Lepo Vas pozdravljam
Marko Tavčar

Karlotu Kocjančiču v slovo

Dragi Karlo!

Zaman smo te čakali v torek zjutraj, 6. maja, na enem izmed naših stoterih delovnih zmenkov. Prvič se je zgodilo, da te ni bilo in nihče od nas ni takrat niti slutil tragedije, ki te je prizadela. Zato smo danes prihiteli polnoštevilno na kraj tvojega poslednjega počitka, da se, pretreseni, poslovimo od tebe in ti izkažemo čast in spoštovanje, ki ti gre za tvoje pomembno življenjsko delo.

Karlo Kocjančič je močna figura koprške in širše primorske civilno družbene scene. Ob velikem deležu, ki ga je dal planinstvu in tigrovstvu, je našel čas in energije tudi za širše družbeno delovanje. Njegovo delo je vtakano tudi v dejavnost Kulturnega kluba Istra, Mnenjskega gibanja za Slovensko Istro in v številne projekte, ki so povezovali Primorsko na obeh straneh meje. S svojimi pobudami in dejavnostjo je vztrajno prodiral in bil prisoten tudi v Ljubljani, prek mnogih srečanj in nastopov v prostorih Slovenskega svetovnega kongresa, društva slovenskih pisateljev in Cankarjevega doma, kot tudi prek stikov s predstavniki slovenske vlade, Državnega zbora, borčevske organizacije, nacionalne TV in drugimi. Vse s ciljem valorizacije in promocije primorskega odporništvu, uveljavitve Tigra kot veteranske organizacije, pa za veliki nacionalni projekt spomenika-muzeja braniteljem zahodne meje na Velikem Cerju, za ohranjanje in utrditev slovenstva ob meji, za krepitev slovenske državnosti in v bran naše pokončnosti in dostojanstva, česar pa naša politika premnogokrat ni zmožila. Bil je pobudnik ali soor-

ganizator simpozijev o velikih primorskih možeh, kot npr. o dr. Josipu Agnelettu, Virgilu Ščeku, Alojzu Kocjančiču in drugih. Z enakim spoštovanjem in ljubeznijo se je udeleževal tako borčevskih prireditvev kot tudi srečanj Kluba krščanskih izobražencev na Markovcu, kot da bi nam hotel s svojim zgledom in držo povedati, kako sam vidi in doživlja spravo. Z veliko občutljivostjo je zaznaval vsa pomembna vprašanja našega časa in prostora ter se je z nami vred, osebno ali v imenu Tigra, tudi odgovorno javno odzival nanje. Ob 80. obletnici dveh naših velikih nacionalnih tragedij, to je korškega plebiscita in Rapalske meje, je soorganiziral skupno primorsko-koroško zborovanje v Ljubljani. Onstran meje je bil že desetletja prisoten povsod tam, kjer se je zbiralo slovenstvo: na bazoviški gmajni, na openškem strelišču, na študijskih dnevih Draga, v Društvu slovenskih izobražencev v Trstu, na Jeremitišču, v kulturnih domovih po vaseh v tržaškem zaledju itn. Pri tem ni potreboval nobenih resolucij o kakem skupnem slovenskem kulturnem ali družbenem prostoru, ampak je s svojim zdravim instinktom ta prostor enostavno ustvarjal.

Medtem ko so mnogi njegovi vrstniki opravljali drago plačane kariere ali pa lastnili vse, kar se je dalo pograbit, je Kocjančič v svoji skromnosti in poštenosti tiho, nevpadljivo in vztrajno oral svojo veliko brazdo, stran od vsakršnega hrupa, prerivanja in cloveške ničevosti.

/ stran 16

GLOSA JURIJ PALJK

O vodi

Ni potrebno biti ravno najbolj moder, da ugotoviš, kakšna suša je te dni pri nas, saj tako suhega in toplega maja že dolgo let nismo imeli. Pustimo vremenoslavcem in tistim, ki se ukvarjajo s statistiko, naj nam govorijo o tem, koliko let že nismo imeli tako suhega in vročega maja. Je pa vseeno nerodno to, da nekateri dajejo neke številke in letnice, drugi pa izpostavljajo povsem drugačnega strokovna dognanja. Preprosti ljudje bomo seveda rekli samo to, da suša je bila v maju velika in se suša tudi te dni nadaljuje, kar je vseh veliki večini tistih, ki čakajo sonce samo zato, da se mu lahko potem nastavljajo na vse pretege, medtem ko tistih nekaj kmetov, ki jih je še ostalo med nami, vsako jutro zaskrbnjeno gleda v jasno nebo...

Pred dnevi smo imeli na Goriškem srečo, da smo doživeli nekaj kapljic prepotrebne dežja in zgodilo se mi je, da sem bil ravno pri kavi v baru, sto metrov oddaljen od avtomobila, do katerega sem moral pod čisto pošteno poletno in zagotovo ne majsko ploho. Brundal sem si nekaj v brado, ko mi je znanec čez cesto zaklical: "Kaj se ježiš, zavedaj se, da dežujejo milijarde!"

Ker je znanec izjemno uspešen podjetnik, znan po ve-

likih in spretnih zaslužkih, sem se seveda nasmehnil samemu sebi, ko sem pošteno moker sedel v avto in pomislil, kako drugače gleda na dež znanec, kot pa na dež gledam sam. Če sam kot sin malega, a še vedno kmeta, gledam na sušo kot na veliko ujmo, ki prizadene kmeta, pa je podjetnik gledal na dež kot na mano z neba, ki prinaša denar. Razlika med gledanji na sušo je očitna: sam sem seveda pogojen z otroštvom in časi, ki jih ni več, medtem ko znanec - podjetnik ve, da pomeni dež danes predvsem denar. Dejstvo je namreč, da je tudi danes kmet še kako pogojen od suše in dežja, pa čeprav zaradi razvitih namerikalnih sistemov ne več tako, kot smo bili pred leti majhni kmetje, ko smo bili zares odvisni samo od vremena.

Obenem pa mi je zabaven dogodek z znanecem, ki mi je nalašč omenil milijarde, ki da jih prinaša dež, ker ve, da običajno tisti, ki pišemo pesmi, na milijarde ne mislimo prav veliko, ponudil tudi razmislek o tem, kako danes človek gleda na vodo, kako se z vodo obnaša, skratka: kakšen odnos imamo danes do vode.

Če bi tokrat zavestno pustili ob strani pitno vodo, ki jo imamo pri nas, hvala Bogu, še vedno dovolj, in se tudi ne bi pomudili pri vsesplošnem kupovanju različnih mineralnih voda v plastičnih steklenicah, pa bi vseeno lahko skupno ugotovili, da je odnos današnjega človeka v razvitem svetu do vode in voda naravnost pošasten. Vem, da je pridevnik pošasten trd, a dejstvo je, da se naša družba do vode obnaša tako, kot da bi voda bila neka udnost, ki ji ni ne konca in ne kraja, je vedno na razpolago v neizmernih količinah, se lahko z njo počne vse, tudi tisto, kar ni vredno človeka. Pa vemo, da ni tako!

Če so danes spomini na vaške potoke le še spomini starejših ljudi, katerim je težko verjeti, saj namesto potoka v vasi teče neka tekočina, ki je nekje vmes med gnojnico in industrijskimi odpadki, tudi vemo, da se skorajda v nobeni reki zaradi onesnaženosti ni več ravno varno, kaj šele zdravo!, kopti, da je morje, ta največja voda sveta, vedno bolj umazano in še bi lahko naštevali v nedogled. Sami se torej z

vodo obnašamo tako, kot se obnašamo z veliko stvarmi, predvsem pa z naravo: objestno, poniglavo, ne da bi mislili na našo in prihodnost naših otrok, pridobitniško, sramotno in še veliko takih pridevnikov bi lahko naštevali.

Pa bi bilo potrebno zelo malo stvari, da bi bilo bolje v našem odnosu do vode! In tako, kot je v življenju vedno, moramo začeti pred lastnim pragom! Pravzaprav za pragram svojega doma. S tem seveda ne mislimo na varčevanje z vodo takrat, ko se je potrebno umivati, saj ni, da bi radi videli hoditi okrog ljudi, ki se jim pozna, da se vode bojijo, dejstvo pa je, da bi z vodo morali ravnati kot z veliko dobrino, kar vsekakor je!

Voda je dobrina in zato ni nič čudnega, če znanstveniki in gospodarstveniki napovedujejo za prihodnost predvsem veliko pomanjkanje pitne vode in porast vrednosti vode, kot tudi napovedujejo, da bodo bogati tisti, ki bodo imeli vodo.

Začne se seveda doma, kjer ni potrebno onesnaževati vode na vse pretege, kot tudi ni potrebno kupovati v plastenke natočene vode, za katero se ve, da ni nič boljše od tiste, ki teče iz vodovoda. Mislim, da med nami ni nikogar, ki bi še verjel, da so vse

ustekleničene mineralne vode zares prave mineralne vode, mar ne? Ve se namreč, da je vsaka voda po svoje mineralna voda, da je dobra voda dragocena, ki se na žalost ne zavedamo več.

In če je pesnikom vseh dež tudi zato, ker ima svojo prelestno melodijo, s katero pomirja nemir v človeku, je podjetnikom lahko dež tudi denar, ki pada z neba.

Kmetom je dež nekoč seveda pomenil veliko več, kot pa nam pomeni danes. Tudi zaradi tega, ker so bili od dežja in vode veliko bolj odvisni od nas. Seveda govorimo o časih, ki so bili veliko revnejši od naših. Vsaj tako se danes govori. Pa bi za konec postavil samo eno vprašanje o tej revščini iz davnih časov, ki niso tako daleč, kot zmotno mislimo, da so. Vprašanje se glasi: je bilo takrat res vse tako slabo?

Kot otrok sem večkrat nosil očetu v "grunt", na polje ali pa "v trte", v vinograd torej, zajtrk, malico, kosilo, tudi vino, včasih kavo, a zagotovo nikdar vode. Vodo smo pili vedno iz bližnjega potoka, kristalno čista in vedno sveža je bila, odlična voda!

Danes se tiste vode ne da več piti. Ne tiste in ne drugih. paljk@noviglas.it

Zbori iz zamejstva in matice v Bovcu Pesmi treh rek

V bovškem kulturnem domu so pred kratkim v počastitev mednarodnega leta celinskih voda zapeli pevski zbori, ki delujejo ob treh slovenskih rekah: Dravi, Soči in Savi.

Ob zapisovanju lepih, žalostnih in veselih misli v ljudski pesmi, ki opeva slovenske reke in ljudske običaje o njih, je preteklo nič koliko črnila. Po besedah napovedovalcev mag. Nataše Komac in Roberta Trampuža je večer povezoval zbor treh sosednjih držav.

Organizator večera je bil domači pevski zbor Golobar. Iz Koroške in Avstrije je zlasti mlade navdušil kvartet V črnica, ki deluje v okviru prosvetnega društva Radiše. Moški pevski zbor Poljšnik je tudi tokrat potrdil svojo kvaliteto tridesetletnega petja. Zbor Coro Monte Kanin iz Rezije pa dlani ni oregel le zaradi lepega petja, ampak tudi zaradi posebne priljubljenosti rezijanske kulturne tradicije širom vse slovenske zemlje in v zdomstvu. Ob koncu so poslušalci z ovacijami pozdravili še pesmi vseh štirih zborov skupaj. (MM)

Po mnenju Janeza Janše je sedanja vlada ohola, oblast pa samopašna

Prevelike socialne razlike pospešujejo družbeno razslojevanje

Zaradi vpletenosti v bančno afero najbrž konec politične kariere nekdanje ljubljanske županje in članice vodstva LDS, Viktorije Potočnik

V Sloveniji se povečujejo in poglobljajo soočanja ter zaostrejuje polemike med političnimi strankami, ki tvorijo parlamentarno in vladno večino, in tistimi, ki so v opoziciji. Dogajanja potekajo predvsem v državnem zboru in na častnikarskih konferencah. Pri tem sta najbolj dejavna predsednik SDS Janez Janša in predsednik Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke, dr. Andrej Bajuk, njun največji politični nasprotnik pa je premier Anton Rop. Janez Janša je v nekem pogovoru s časnikarji dejal, da tako ohole vlade in tako samopašne oblasti Slovenija v vsem času svoje samostojnosti še ni imela.

Polemike in obračunavanja med strankami in njihovimi voditelji izhajajo iz kritičnih razmer in gibanj v slovenski družbi, ki pa jih stranke parlamentarne in vladne večine očitno podcenjujejo. Razlike so potrdili tudi med razpravo o socialni politiki in davčnih obremenitvah v Sloveniji, o čemer je na začetku drugega dne rednega majskega zasedanja državnega zbora poslanec Bogomir Vnučec, iz stranke mladih Slovenije, spraševal predsednika vlade. Poslanec je opozoril, da prevelike socialne razlike med delavci v gospodarstvu in skupinami poslovnih ter zaposlenimi v javni upravi spodbujajo in pospešujejo družbeno razslojevanje v Sloveniji. Slovenske plače so med najbolj obdavčenimi v razvitem svetu. Skoraj 40% delavcev in drugih državljanov živi na robu revščine, razlike med zajamčeno plačo in plačami nekaterih vodilnih dalavcev v podjetjih ponekod dosegajo celo razmerje 1:35. Z napovedanim uvajanjem novih davkov bi se še povečalo socialno razslojevanje prebivalcev, zaradi česar bi ob vstopu Slovenije v evropsko povezavo

Slovinci lahko postali drugorazredni državljani. Razpravljajo tudi o možnosti uvedbe šolnin, zlasti na univerzah.

Premier je v odgovoru dokazoval, da vlada vodi pravično socialno politiko, dejal, da so slovenske plače res med davčno najbolj obremenjenimi, vendar so najbolj obdavčeni tisti z najvišjimi plačami, pa zavrnil, da vlada ne podpira uvajanja šolnin. Vendar pa bistvenih ugotovitev in opozoril poslanca iz stranke mladih Slovenije ni mogel v celoti zanikati. Sicer pa parlament ne more normalno delovati, ker se poslanci iz SDS in Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke zasedanj ne udeležujejo. S tem koalicijska Slovenska pomlad protestira, ker vlada ni izpolnila znanih šestih zahtev za uravnoteženje političnega prostora in demokracije v Sloveniji. Med njimi je tudi zahteva po zagotovitvi neposrednih televizijskih prenosov zasedanj državnega zbora. Predsednik parlamenta Borut Pahor je pozval javno televizijo (RTV Slovenija), naj zagotovi prenose, toda o tem se še pogajajo. Janez Janša je zaplete s TV prenosi ocenil kot velik strah vladajočih, da bi državljani lahko neposredno spremljali delo zakonodajne oblasti. Dr. Andrej Bajuk pa je vlado opozoril, "da opozicija v demokraciji ureditvi ni notranji sovražnik. Še vedno prevladujejo stari vzorci mišljenja. Če vlada ne bo upoštevala njihovih zahtev, bomo nadaljevali z zaostrovanjem". Kakšne poti pa naj bi stranke slovenske pomladi ubrali, pa dr. Bajuk ni hotel povedati.

DOVOLJENJE ZA PRELETE

Svet za nacionalno varnost in vlada sta brez pridržkov sprejela pobudo o omogočanju preletov in tranzitov letal v slovenskem zračnem prostoru, ki bodo pre-

važala tovore za obnovo Iraka. Pobudo so pripravili na podlagi prošnje veleposlanstva Združenih držav Amerike v Sloveniji, ki je izhajala iz resolucije varnostnega sveta Združenih narodov, sprejete 22. maja, ki poziva države članice in nekatere organizacije, naj pomagajo iraškemu narodu v njegovih prizadevanjih pri preobrazbi ustanov in obnovi države ter s tem prispevajo k stabilnosti in varnosti v Iraku.

Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel v TV informativni oddaji *Odmevi*, 29. maja, ni izključil možnosti, da bi letala, ki bodo uporabljala slovenski zračni prostor, prevažala tudi orožje, "ker je tudi to potrebno za ureditev razmer v Iraku". Zagotovo gre za novo potezo slovenske vlade, ki bi rada odpravila nesporazume z Združenimi državami Amerike, nastale med vojno v Iraku, ko se Slovenija do slednje ni jasno opredelila. Dr. Rupel je v pogovoru v omenjeni TV oddaji tudi menil, da bodo slovenska gradbena in druga podjetja dobila naročila za sodelovanje pri obnovi Iraka.

V politični kroniki Slovenije se je v preteklih dneh zvrstilo kar nekaj pomembnih dogodkov. Viktorija Potočnik, bivša ljubljanska županja in članica vodstva LDS, ki je domnevno ogrožala celo dr. Janeza Drnovška, je odstopila z mesta predsednice omenjene stranke v Ljubljani. Glavni vzrok je bila njena domnevna vpletenost v afero Slovenske investicijske banke, ki jo raziskujeta tudi policija in tožilstvo. S tem odstopom je politična kariera Potočnikove morda za zmerom končana. Še naprej bo sicer delovala v mestnem svetu v Ljubljani kot svetnica LDS, redno zaposliti pa si je našla v ustanovi Skupaj, ki se ukvarja z odpravo psiho-socialnih težav ot-

rok in družin, prizadetih zaradi vojne v Iraku.

V soboto, 31. maja, je minilo petnajst let od aretacije Janeza Janše, sledile pa so aretacije Ivana Borštnerja, Francija Zavrla in Davida Tasića. S kritikami razmer v tedanji Jugoslaviji in zlasti vodstva t.i. jugoslovske ljudske armade so se režimu močno zamerili in ta je proti njim uprizoril sodno obravnavo. Potekala je v srbsko-hrvaškem jeziku. Tedaj pa se je civilna opozicija organizirala, odzvala in pod vodstvom Igorja Bavčarja organizirala množične demonstracije proti silam, ki so uprizorile sodni proces proti četvorici. Dogodki so bili zgodovinskega pomena za demokratizacijo v Sloveniji in za začetek njenega osamosvajanja. Pri tem je pomembno vlogo imel odbor za zaščito človekovih pravic, najprej poimenovan kot odbor za zaščito pravic Janeza Janše. Odboru se je pridružilo več kot sto tisoč posameznih članov in več kot tisoč raznih organizacij.

Petnajst let po aretaciji, obsodbi in drugih dogodkih so se Janez Janša, Ivan Borštner, David Tasić in Franci Zavrl sestali v Klubu Nove revije. Ocenili so sedanje politične razmere v Sloveniji, o čemer so izrekli tudi več kritik. Janšo najbolj moti demokracijo neravnost, saj vsaj v politični sferi v Sloveniji nimajo vsi enakih možnosti. David Tasić se s politiko ne ukvarja, ker ga ne zanima. Franciju Zavrlu greta na živce država in politika. Vendar se hkrati zaveda, da lahko gre vsak na volitve in kaj naredi za spremembe. Z izjavami je bil najbolj redkobeseden Ivan Borštner. Dejal je le, "da si zasluži spoštovanje samo tista družba, v kateri so starejši ponosni na dejanja mladih".

Marjan Drobež

Napačne informacije v nekaterih medijih

Meja med Slovenijo in Italijo 1. maja 2004 še ne bo "padla"

V delu slovenske javnosti vlada prepričanje, da bodo meje Slovenije z Italijo, Avstrijo in Madžarsko 1. maja leta 2004 odpravljene oz. bodo "padle". Tega dne bo sta namreč Slovenija in Madžarska postali polnopravni članici EU in s tem del skupnega območja petindvajsetih držav članic povezave. K takemu mnenju so veliko prispevala posamezna občila, ki kar naprej pišejo o "padcu" meje že naslednje leto. Kot zadnji primer napačnega poročanja omenjamo časnik *Primorske novice*, ki je 27. maja objavil članek z naslovom *Dokončno slovo meji*. Ob srečanju županov obmejnih občin Miren-Kostanjevica, Doberdob in Sovodnje, ki so podpisali posebno listino o prijateljstvu in sodelovanju, je omenjeno lokalno glasilo primorskih občin zapisalo,

"da meje maja prihodnje leto ne bo več".

Seveda je treba javnosti posredovati celovite in natančne informacije. Ob vstopu Slovenije v EU, 1. maja leta 2004, bo na državnih mejah novih članic povezave odpravljena samo carinska kontrola pri prehodih potnikov in blaga. To bo velika in pomembna novost, toda meje med državami bodo še nadalje obstajale. Nemara do leta 2006 ali 2007, ko bodo začele veljati t.i. schengenske meje. Tedaj bodo meje med državami članicami povezave dokončno odpravljene, ostale pa bodo meje z državami, ki bodo zunaj omenjene integracije. Državne meje skratka še ne bodo "padle", čeprav bo režim pri prenehanju mej, tudi med Slovenijo in Italijo, najbrž čedalje bolj sproščen. (M.)

Nova Gorica

Obnovili zdravstvene ambulante

Odpri bodo tudi prenovljeno zdravstveno postajo v Dornberku

V zdravstvenem domu v Novi Gorici, ki je eden največjih zavodov splošnega zdravstva v Sloveniji, so končali obnovo oz. posodobitev še zadnjega dela zgradbe, v katerem delujejo ambulante. Zagotovili so primerne pogoje za dva otroška dispanzerja, ambulanto za ultrazvočno diagnostiko, reševalno službo, prostore za sterilni material in čisto perilo, sanitarne prostore za invalide in za nekaj drugih dejavnosti. Preurejenih in obnovljenih je skupaj 200 m² prostorov v pritličju zdravstvenega doma.

Posebnega pomena je novo dvigalo, namenjeno zlasti invalidom, ki se bodisi ne morejo premikati ali pa prihajajo k zdravniku z vozički. Dvigalo jim bo omogočalo dostop do laboratorija, štirih splošnih ambulant, treh dispanzerjev za ženske, v am-

bulanto za boleznijo dojke in mamografijo in v ambulanto za ultrazvočno diagnostiko.

Preurejeni del posloplja zdravstvenega doma v Novi Gorici sta odprla župan mestne občine Mirko Brulc in direktor zdravstvenega zavoda, dr. Miha Demšar. Župan je v otvoritvenem govoru poudaril, da Zdravstveni dom kot eden redkih v Sloveniji deluje brez izgube, sredstva iz svoje dejavnosti pa vlagava v razvoj osnovnega zdravstva. Posodobitev novih prostorov je stala okrog 80 milijonov tolarjev, od česar je Mestna občina prispevala 40 milijonov, Zdravstveni dom pa preostalih 40 milijonov tolarjev. Letos bodo odprli tudi prenovljeno zdravstveno postajo v Dornberku, v Novi Gorici očesno ambulanto, v Desklah pa razširjeno zdravstveno postajo. (M.)

Debatni večeri v Cankarjevem domu

Berite z Manco Košir

"Branje je nedokončana zgodba, če človek o prebranem ne spregovori."

V torek, 20. maja, se je v Cankarjevem domu v Ljubljani končala sezona debatnih večerov s skupnim naslovom *Berite z Manco Košir*. Profeso-rica novinarstva in publicistka, prof. dr. Koširjeva, je ena od dejavnih pobudnic in "botra" novega razmaha bralne kulture na Slovenskem v vseh generacijah. K razmišljanju o filozofskih pogovorih in samogovorih Marka Uršiča, zbranih v knjigi *Štirje časi - Pomlad*, ter o *Mali razpravi o velikih vrlinah* Andreja Comta-Sponvilla je povabila tri goste: modno ob-

likovalko Uršo Draž, pesnika in glasbenika Andraža Poliča ter fizika in filozofa dr. Urbana Kordeša.

Branje ni le sprostitve, zabava, učenje, je dejavnost razuma in - ko gre za literaturo - čustveno doživljanje. Psihologi so že davno ugotovili, da se otroci, katerim starši v zgodnjih letih berejo, hitreje in uspešneje razvijajo kot njihovi vrstniki. Da lažje izražajo svoje občutke, opažanja, čustva, se bolje sporazumevajo, da so bolj vedoželjni in samozavestni kot tisti, ki so prepu-

ščeni zgolj igri in televiziji.

Primerjava s televizijo ni naključna, saj otroke še posebej hitro zasvoji. Televizija je hladen medij, če uporabimo izraz teoretika McLuhana. Ob podobah na ekranu se lahko zabavamo ali žalostimo, vendar ni mogoče pogledati za njihov "rob"; ne moremo jim ničesar dodati niti česa spremeniti. Pripoved pa "meso postane", šele ko zaživijo v naši glavi, branje je ne-nehno in sprotno "prevajanje" dojetega v predstave in slike, pričemer ves čas dejavno sodeluje naša domišljija. Vsaka knjiga ima zato toliko "upodobitev", kolikor je ljudi, ki jo berejo.

Poustvarjanje prebranega v naših glavah je seveda veliko bolj naporno kot pasivno spremljanje televizijskih po-

dob in zgodb. Zato ni čudno, da se pogosto - utrujeni od vsakdanjega dela - raje prepustimo udobju. Rečemo, da ob gledanju neumne nadaljevanke "izklopimo" možgane ... Po drugi strani pa: tudi naša domišljija ni nekaj podarjenega, samo-umevnega, če je ne razvijamo od mladih nog, bo zakrnela.

Prodaja knjig upada tudi na Slovenskem. Koliko prispeva k temu visoka cena knjig - in k tej vse manjše naklade - je druga zgodba. Bolj zanimivo je, da izposoja v knjižnicah že vrsto let narašča. To pomeni, da knjiga ne umira! Da je več in več tistih, ki se zavestno uprejo zapeljivosti televizije in računalnika ter svoj čas namenijo knjigi, branju. In čeprav je branje zelo osebno, intimno po-

četje, se vzporedno z večanjem števila bralcev zadnja leta pojavlja tudi njihovo povezovalno okolje "iste ljubezni".

Manca Košir pravi, da je branje samo "nedokončana zgodba", če človek o prebranem ne spregovori. Če ne izrazi svojega navdušenja ali razočaranja o knjigi ali avtorju, če svoje bralske izkušnje nima priložnosti primerjati in deliti z drugim. Tudi poslanstvo knjige je dopolnjeno šele, ko se idejna in umetniška, estetska sporočila knjig "prelijejo" od človeka bralca med ljudi.

Pobuda Mance Košir - z vrsto javnih pogovorov z gosti, ljubitelji branja, jo je predstavila že leta 1998 - se je več kot pri- jela. Bralni večeri, klubi in krožki so po tistem zaživeli v več

kot tridesetih knjižnicah, šolah in kulturnih domovih širom po Sloveniji. Ker se še naprej mno- žijo, lahko upravičeno rečemo, da so Koširjeva in njeni sodelavci - nepogrešljivi knjižničarji in Andragoški center Slovenije - zasejali med ljudmi pravi "bralni virus". Ob tem je najbolj dragoceno to, da se po začetnem vzgibu ta srečanja množijo spontano, kar dokazuje, da so zrasla iz pristne človeške potrebe po leposlovnih umetnosti ter po skupnem podoživljanju bogastva, ki nam ga ponuja.

Pristojni v Cankarjevem domu ljubljajo, da bodo serijo večerov z uglednimi gosti *Berite z Manco Košir* nadaljevali tudi v programski sezoni 2003/2004.

Dušan Rogelj

Nasveti varčevalcem

Investicijski skladi (2)

Za vlaganje v investicijske sklade ni potrebno imeti veliko denarja. V obliki enkratnega pologa spodnja meja pri večini skladov je od 500,00 do 2.500,00 evrov. Varčevalec se lahko odloči za mesečno varčevanje po vsaj 50,00 evrov mesečno. Vlaganje je pri večini skladov prostovoljno in ni nobenih zavezujočih pogojev, vezanih na datume vplačila. Minimalni mesečni obrok lahko vlagatelj poveča in spet zmanjša glede na svoje finančne zmogljivosti.

Pri taki obliki varčevanja varčevalec v vsakem trenutku lahko zahteva izplačilo svojih prihrankov z vsemi pripadajočimi donosi. Rok izplačila je lahko največ 15 dni, ker to določa zakon.

Ponudba investicijskih skladov je izredno bogata in velika. V glavnem ločujemo tri osnovne kategorije te varčevalne oblike. Pri monetarnih skladih (it. fondi monetari), za katere je značilno izredno nizko

tveganje, upravitelj-delniška družba vplaga premoženje varčevalcev v državne obveznice (BOT, BTP, CCT) s kratkoročno zapadlostjo (največ 1 leto). Za obvezniške sklade (it. fondi obbligazionari) je specifično vlaganje v srednjeročne obveznice (3-5 let) in srednje tveganje. **Delniški skladi** (it. fondi azionari) vlagajo seveda v delnice in predstavljajo kratkoročno največji riziko.

Preko investicijskih skladov lahko varčevalci vlagajo svoje prihranke v vsa svetovna finančna tržišča. Investicijski skladi so lahko geografsko **neopredeljeni** ali pa strogo strogo **opredeljeni**. V prvem primeru dejansko varčevalec zaupa upravitelju sklada izbiro finančnih tržišč, v drugem pa se vlagatelj v soglasju s finančnim svetovalcem predhodno odloči, katerim tržiščem želi dati večjo težo. Ker v svetovnem merilu obstajajo tri večja finančna tržišča, ameriško, evropsko in japonsko, investicijski skladi

seveda upoštevajo to realnost. Nadalje obstajajo skladi, ki vlagajo kapitala samo na **področja držav v razvoju ali pa izrecno v posamezne države**, npr. v Indijo, Kitajsko, torej v teritorialne enote z velikim potencialnim gospodarskim razmahom in istočasno z večjim tveganjem za varčevalca. V zadnjih letih so se pojavili tako imenovani **sektorski skladi**, ki v svoji investicijski strategiji privilegirajo določen gospodarski sektor, npr. visoko tehnologijo, biotehnologijo, zdravstvo.

Iz načina delovanja investicijskega sklada izhaja, da je donosnost tega načina vlaganja strogo vezana na trenutek, ko varčevalec vstopi v sklad, in na trenutek, ko izstopi. V vsakem primeru lahko govorimo samo o donosu, ki velja za preteklost. Ker je na tržišču na stotine skladov, so na razpolago varčevalcem posebni indeksi, ki kažejo na srednjo donosnost posameznih kategorij investicijskih skladov (glej tabelo).

/ dalje
Stojan Pahor

Pogovor / Franc Podveršič in Adela Ferletič

Pol stoletja slovenske gostilne

V goriški četrti Stražice od leta 1953 neprekinjeno deluje družinska gostilna Podveršič-Ronko Bienic. Dolga leta sta jo vodila Franc Podveršič in soproga Adela Ferletič, v zadnjih letih pa jo s skrbno podporo staršev upravlja sin Bogdan. Zakoncema Podveršič se zahvaljujemo ne le zato, ker sta rada sprejela naše povabilo na pogovor, ampak zlasti za to, ker s svojo prisotnostjo med goriškimi Slovenci dajeta zgled požrtovalne in delavne družine, ki si prizadeva za ohranjanje dragocnosti naše skupnosti.

Kako se spominjata daljnega leta 1953?

Franc P.: Leta 1952 sva prišla z bratom v Stražice in sva najprej kupila stavbo, nato pa še licenco za upravljanje gostilne. Ta je začela obratovati 19. maja 1953. Brat je ostal tu do leta 1965, dokler se nisem poročil.

Kako se spominjate otvoritve gostilne?

Franc P.: Bil je čisto preprost dogodek, saj stavba še ni bila do konca dograjena. Čakalo nas je še veliko dela in žrtev. To je bil čas velike revščine in imeli smo tudi veliko dolgog. Kraj nam je bil všeč, ker je imel tudi lep kos zemljišča. Takrat so bili okrog travniki in njive. Prejšnja gostilna, ki je svoj čas dobro obratovala, je bila zapuščena. To je bila znana gostilna Špacapan; pod tem nazivom je znana še danes. V njej je delal Vipavec z ženo, po vino je hodil s konjem na Vipavsko in v Brda. Po ženi smrti je gostilna začela propadati. Ko smo prišli mi do nje, je bila stavba last nekoga, licenca nekoga drugega, ki jo je dal v najem tretji osebi.

Kako sedaj gledate na pretekla desetletja?

Franc P.: Moram reči, da smo z gostilno vedno dobro delali, vedno je dovolj "kapljalo"; ne moremo se pritoževati. Pridelovali smo dobro vino, pa tudi zemljo smo sami obdelovali in nudili domačo zelenjavo. Zadnja leta prideluje in stekleniči vino, ki ga nudimo v naši gostilni, sin Damijan, ki ima vinograde v Gradiščuti, na Jazbinah, v Steverjanu in na Kalvariji. Živi pa v Doberdobu.

Vrnili se je torej v materino rojstno vas?

Adela F.: Da, jaz sem se rodila v Doberdobu, medtem ko je moj mož čist Steverjanec.

Vama manjka rojstna vas?

Adela F.: Doberdob mi manjka, saj sem bila do poroke dejavno vključena v vaško življenje. Potem je postala najina prva skrb družina. Marsikaj sva zanemarila, saj zahteva gostilna ogromno dela. Vmes so nas preizkusile še bolezni in druge težave. Hvala Bogu smo prišli otroci; za nas je bila in je družina res sveta stvar. Vse življenje sva posvetila otrokom in delu. Zmeraj smo sami delali, nikdar nismo imeli zunanjih pomoči. Otroci so že pri 11-12 letih morali poprijeti za delo; drugače ni šlo. Gostilno sedaj vodi mlajši sin Bogdan. Hči Myrta je sicer vključena v delo in živi doma; končala je univerzo in sedaj išče službo. Starejši sin Damijan, ki se kot vinogradnik uspešno razvija - saj ima opravka tudi s slavnim Veronelijem -, nam pomaga posredno, s svojim vinom. Ljudje iz Brd imajo že v krvi ljubezen do trte; Damijan uživa, ko gre v vinograd.

L. 1965 sta se poročila. Se je potem kaj

FOTO DPD

spremenilo?

Adela F.: Takrat se je Franc brat umaknil, midva sva poskrbela za skromnejšo obnovitev vsaj gostilne. Hišo smo preuredili kasneje, ko se je rodila hči Myrta. Dela so napredovala zelo počasi. Medtem so otroci rastle. Marsikdaj se je moj mož sam znašel v gostilni z enim otrokom v naročju, drugi pa ga je vlekel za hlače. Zaradi vseh nosečnosti sem namreč morala več mesecev preležati v postelji.

Odkod naziv Ronko Bienic?

Franc P.: V Gradiščuti imamo kos zemlje v okraju, ki mu pravimo Bienic. "Ronko" pa je krajevni izraz, ki ga uporabljamo za nasad, kos zemlje s trtami ali sadjem; mi mu pravimo "ronk". To ime smo dali gostilni, ko smo jo ob 35-letnici prenovili leta 1988. Še vedno pa ljudje pravijo: "Gremo k Špacapanu".

Adela F.: Ljudje najdejo pri nas prijetno družinsko vzdušje. Marsikdo išče za našim "bankom" nekoga, ki bi mu kaj zaupal, se mu morda pototil, sploh nekoga, s komer bi se pogovoril. V gostilno pride, če želite, tudi pijanec; pride pa tudi tisti, ki spi je kozarček vina in se želi človeško pogovoriti. Vsakogar spoštujemo, smo pa tudi spoštovani.

Franc P.: Znani smo po dobrem vinu. Med običajnimi klienti imamo veliko Slovencev, pa tudi Furlanov, saj dobro obvladam furlanščino. Tu govorimo v vseh goriških jezikih.

Pač tipična goriška gostilna...

Adela F.: Povpraševali so nas, da bi tudi kuhali. Sama sem se kuhanja učila pri sestrah, zavedala pa sem se, da bi morali iskati še koga drugega,

ki bi nam pomagal. Ker smo se hoteli posvečati predvsem družini, smo ostali pri naši "majhnosti". Naše "polpete" so znane naokrog, nudimo domač prhut in kruh, narezke, poleti cvrtje in podobno. Vse domače! Ubrali smo to pot, ker nam je to tudi zadoščalo. Imamo dovolj dela, da živimo. Petdeset let je dolga doba. Prišli so tudi trenutki, ko bi kmalu zaprli, če bi tu ne bil naš dom. Ne zanima nas zaslužek.

Katero obdobje je bilo najtežje doslej?

Adela F.: Najhujše je bilo na začetku. Ni bilo kakšnega posebnega zaslužka, ni bilo pomoči, razmere niso bile lahke. Mož in njegov brat sta si pomagala z gostilno in kmetijo hkrati. Hudo je bilo tudi, ko so nas napadale bolezni in smo želeli priti do družine.

Franc P.: Zlasti prva leta so bila res huda, zakoni so bili strožji, zlasti kar se tiče urnikov obrata. Ni bilo tedenskega počitka, ni bilo dopusta.

Kateri pa so bili najboljši trenutki?

Adela F.: Ustvarjanje naše družine! Ko smo prišli do otrok, so bili to gotovo naši najboljši trenutki. Veliko zadoščenje je bilo tudi videti otroke, ki so zrasli in lahko sami zaživijo.

Franc P.: Zadoščenje je bilo tudi v tem, da smo s časom gostilno razvijali, jo popravljali in izboljševali.

Adela F.: Zdaj bi res rada pustila delo za bankom; naj ga upravljajo mladi. Morava pa jim biti v pomoč.

Poznamo vas kot organistko in izvrstno pevko...

Adela F.: Mašim luknje, ko je prav potreba. Sem samouk. Z neverjetnim veseljem igram in, ko pojem, uživam. Seveda ne pojem samo z ustmi... Vse v meni poje. To je moje veselje! Življenje pač prinese stvari, ki jih ne pričakuješ. Reči moraš: "Prav, zdaj sem postavljen sem in tu moram privali voz naprej. Kar je mimo, je mimo!" Resnost se obrestuje.

Danijel Devetak

Taka suša pred 120 leti

Nekaj ukrepov za olajšanje posledic suše

Tudi najstarejši ljudje ne pomnijo tako suhe pomladi, kot je letos. Sistematična vremenska beleženja, ki jih v Trstu poznamo od srede 19. stoletja, pa pričajo, da je podobna suša zadnjič prizadela naše kraje pred približno 120 leti. Posledice so bile tedaj dosti hujše, ker se je velika večina ljudi preživljala s tem, kar so pridelali doma. Prav v tistem času je zaradi pomanjkanja prišlo do množičnega izseljevanja v Ameriko. Suša lahko ima torej tudi tako žalostne posledice. Nezadostne padavine pa so problem tudi danes, ko je poraba vode sorazmerno veliko večja, kot kdajkoli prej. Vsekakor, če pogledamo na splošno, je letos zaradi suše prizadet pridelek ječmena in pšenice, trava je redka in slabo razvita, tako da je sena pol ali tudi za 2/3 manj kot sicer, ogrožen je pridelek krompirja in koruze, seveda pa trpijo tudi vse ostale poljščine in zelenjava na tistih površinah, ki jih ne zalivamo. V tem tednu je bilo opaziti posledice suše tudi na mladem sadnem drevju in novih vinogradih, tako da je marsikdo že začel zalivati mlade trajne nasade oz. posamezna mlada drevesa in trte. Zaradi suše so kmetijske stanovske organizacije pozvale občinske uprave na teritoriju, naj pri pristojnih uradih sprožijo postopek za raglasitev stanja naravne nesreče, da bi tako kmetje lahko zaprosili vsaj za delno oprostitev davščin in pristojbin.

Vsekakor bomo vsaj na vrtu skušali v pričakovanju dežja omejiti škodo z nekaj ustreznimi posegi. Najprej zalivanje. Potreba po vodi je sedaj zelo velika, ker se rastline šele razvijajo in pripravljajo na cvetenje. Bolje je zalivati poredko, a dobro, kot pa vsakdan le površinsko poskropiti rastline, ker jim ne bomo nudili potrebne vlage in obenem še ustvarili pogoje za širjenje bolezni in gnilob. Pametno je, da zalivamo zgodaj zjutraj ali zvečer, ko sonce zatone, da ne bi prišlo do ožigov in toplotnih šokov. Zato je tudi priporočljivo uporabljati vodo, ki ima temperaturo okolja, da ne bi z vodo, ki priteče premrzla iz pipe povzročali toplotnega šoka rastlinam. Svetujejo, da bi za zalivanje uporabljali vodo, ki je bila čez dan v kaki večji kadi ali cisterni na prostem, da se je ogrela in prezračila. Sploh je potrebno vso povrtnino, razen solatnic, se pravi radiča in solate, zalivati pri tleh. V ta namen lahko zalijemo tako, da spustimo vodo v kanalčke, ki smo jih naredili z osipavanjem ali že ob sajenju. Zelo smotrna, praktična in na koncu tudi poceni pa je uporaba namakalne cevi s kapljaci, ki jo postavimo tako, da so kapljaci oz. odprtine v cevi, iz katere kaplja voda, ob posameznih rastlinah, ki jih želimo zalivati. Tudi nekateri posegi na površini so koristni. Vsi vemo, da s pletjem in okopavanjem povrtnine uničujemo

jemo plevel, ki črpa iz tal dragoceno vlogo, obenem pa z rahljanjem vrhnje plasti zemlje tudi ustvarimo boljšo izolacijo in vsaj deloma zmanjšamo izhlapevanje vode iz tal.

Zelo uspešen način, da zmanjšamo porabo vode, je zastiranje tal s črno polietilensko folijo, ki jo dobimo v vseh semenarnah. Na prodaj so folije različne debeline in širine. Za potrebe malih vrtničarjev je vsaka dobra, saj je prvenstveni namen zastiranja s folijo ta, da preprečimo izhlapevanje vode iz tal in obenem, če namestimo pod folijo tudi namakalno cev, lahko tudi natančno odmerimo količino vode, ki jo rastline potrebujejo za rast. Z zastiranjem s črno polietilensko folijo bomo tudi preprečili rast plevela, kar je še posebej važno, saj si na ta način tudi pripravimo nekaj časa in napora, ki ga sicer moramo porabiti in vložiti za okopavanje. Zelo primerna za zastiranje je tudi slama, ki jo natrosimo v vsaj deset cm debeli plasti. Namesto slame pa lahko uporabljamo tudi ostanke lubja, trave, ki smo jo pokosili, ko še ni dozorela in se torej ne more posejati, listje ali celo posebno zastirko iz celuloze ali papirja, ki se nato v nekaj mesecih tudi razgradi.

Pomanjkanje vode je torej problem, ki nas bo, kot kaže, to poletje še posebej zaposloval. Poskrbimo, da bomo škodo vsaj omejili.

Športno združenje Olympia / Gorica

Bogata zaključna akademija

FOTO JMP

S telovadno akademijo se je športno združenje Olympia v petek, 30. maja 2003, že tretje leto zapored predstavilo vsem staršem, prijateljem in simpatizerjem in tako zaključilo zelo uspešno otroško in mladinsko dejavnost za sezono 2002/03.

Olympiini odbornik Andrej Vogrič je v nagovoru poudaril pomembnost in raznolikost dejavnosti, ki jih združenje v zadnjih letih posveča otrokom in mladini, pomembnost strokovnega dela z najmlajšimi - v primeru Olympie s predšolskimi otroki, ritmičarkami, orodnimi telovadci, športnimi plesalkami, malimi odbojkarji in odbojkaricami. Vsem tem je treba nameniti največjo pozornost in temeljno podlago, da pride društvo tudi v prihodnosti do tako uspešnih rezultatov, kot jih je doseglo v letošnji sezoni. Vogrič je pozdravil se goste iz Sempetra pri Novi Gorici - plesni center "Terpsihora" (mentor Jasmina Bremec), katerih prisotnost je bila dokaz sodelovanja tudi z društvi onstran meje.

Naj poudarimo, da tudi športno združenje Olympia

sodeluje v projektu "SloVita", to je sodelovanje oz. organizacija plesnih turnirjev in srečanj, katerega ustanovitelj sta prav "Terpsihora" in pa "Sunshine club" iz Palmanove.

Občinstvu so se nato predstavili prav vsi pripadniki športnega društva. V enournem programu, ki je obsegal 17 točk, se je pred polno dvorano zvrstilo več kot 50 domačih telovadcev. Nastop so začele članice skupine Hip Hop senior z zahtevnejšo koreografijo "Dance!", sledil je prikaz dela najmlajših skupine "gymplay" (vadba predšolskih otrok), ki so pod vodstvom trenerke Damijane Češčut ter vaditeljic Veronike Visintin in Marije Jussa pripravili poligon, ki je obsegal tudi nekaj polakrobatskih elementov. Trenerka Mija Ušaj Češčut je deklice/ritmičarke pripravila s tremi skupinskimi sestavi športne ritmične gimnastike (vaja s pajčolani, vaja s konjički ter vaja s gymball baloni). Sledil je nastop orodnih telovadcev. Pod vodstvom trenerja Mihe Vogrinčiča so pripravili tri točke: prikazali so prvi-

ne akrobatike ter polakrobatske elemente (parter), preskoke na prožni ponjavi ter preskoke čez kozo. Trenerka/koreograf Damijana Češčut pa je s plesnimi skupinami Hip Hop under, junior in senior pripravila kar 7 koreografij: "Cartoons", "Tango", "Boomba", "Dance!", "Chihuahua", "Anastacia" ter "Grease" (točka za mednarodni turnir "Citta' di Palmanova").

Večer se je zaključil z družabnostjo, ki so jo s skupnimi močmi pripravili starši in združenje. S tem nastopom se je telovadna sezona končala, otroci odhajajo na službene počitnice v pričakovanju meseca septembra, začetka nove sezone, ki bo prav gotovo zelo pestra.

Ob tej priložnosti gre seveda zahvala vsem, ki so kakorkoli pomagali in prispevali k uspešnemu delovanju: otrokom, njihovim staršem, trenerjem in pa odbornikom.

Pa še vabilo: "September mesec bo kmalu spet tu!!! Vpišite se v telovadnico Športnega združenja Olympia ne bo Vam žal!!!"

Italijanski nogomet

Milan-Juventus? No, mister, raje v kinodvorano (1)

Britanski časopisi so prejšnjega 28. maja, na dan finalne tekme pokala prvakov med Juventusom in Milanom v Manchesteru, pozivali Angleže, naj zvečer raje gredo v kino in ko se po filmu vrnejo domov, naj si ogledajo enajstmetrovke, najzanimivejši del tekme po stodvajsetih minutah dolgočasnega italijanskega nogometa. Angleški novinarji so s svojim britanskim humorjem do Milana in Juventususa bili še prizanesejivi. Dosti bolj ostri in pikri so bili komentariji v španskih časopisih. Dan po tekmi je španski As zapisal: *Umor nogometa*, Marca pa je poročala o zelo zelo revni tekmi, ki se je sklenila na najbolj logičen način, po enajstmetrovkah.

Španski bik nasedel italijanskemu toreru

Finalna tekma med Milanom in Juventusom je bila res zelo dolgočasna, verjetno bi jo lahko uvrstili med bolj dolgočasne v skoraj petdesetletni zgodovini najzlahtnejšega evropskega nogometnega pokala. Britanski časopisi so s svojim pozivom zadeli v polno, ob tem pa je treba nekaj besed reči tudi o španskem novinarskem cehu, ki se je s tako silo zagnal v italijanski nogomet. Njihove ostre kritike na račun ekip z Apeninskega polotoka so namreč postale vsakdanji kruh za španske bralce: gonja ni zadevala le finalnega obračuna, vlekla se je že celo leto. Španski nogomet je namreč v zadnjih nekaj sezonah prevzel mesijansko vlogo v Evropi: ekipe z Iberskega polotoka so

bile daleč najuspešnejše na stari celine. Letos se je jeziček tehtnice močno prevesil na stran italijanskih klubov: *Belpaese* so v polfinalu zastopala kar tri moštva, kraljevino Juana Carlosa pa le ena ekipa. Končni spopad na nogometnem Olimpu so letos monopolizirali izključno italijanski nogometni titani. Španska četrtva veja oblasti že nekaj mesecev ostro napada nogomet pod Alpami in Apenini, pri tem

ancelottijevi izbranci zasedli prvo mesto pred tako opevanim Real Madridom. In navsezadnje je kraljevo moštvo iz španske prestolnice svojo evropsko pot sklenilo prav proti italijanski ekipi, Juventusu. Na povratni tekmi na stadionu Delle Alpi so se Turinčani uveljavili zelo avtoritarno in popolnoma zmelili neobstoječi Real.

Napake, popravki in dolgočasje

Finalna tekma je bila po predvidevanjih "pozicijski" boj, v katerem se ekipe niso spravile iz svojih obrambnih okopov in niso poskusile odločnejših napadov zaradi strahu nasprotnikovega protinapada. Ancelotti je na igrišču poslal pričakovano enajsterico. Vrata je branil Brazilec Dida. V obrambni vrsti so od desne proti levi Juventusove napade čuvali Costacurta, Nesta, Maldini in Kaladze. Vezno vrsto v obliki romba so sestavljali Pirlo (spodnji kot), Rui Costa (gornji kot) ter med njima Sedorf in Gattuso. Obstrelejevanje Buffonovih vrat je bilo zaupano napadalnemu dvojčku

Veseli kapetana Maldinija po novi zmagi

Ševčenko-Inzaghi. Lippijeva izbira prve postave je bila nekoliko presenetljiva. V vratih je stal Buffon. Obrambno vrsto (od desne proti levi) sestavljali Thuram, Tudor, Ferrara, Montero. Na sredino igrišča je Lippi umestil (vedno od desne proti levi) Camoranesija, Tachinardija, Davidsa in Zambrotto. Napade na Milanova vrata je trener iz Viareggia zaupal Del Pieru in Trezeguetu.

/ dalje
Andrej Černič

POTOPIS

Od Nove Gorice do Santiaga (30)

CAMINO FRANCÉS

Nace Novak

V vasi mi je postalo takoj jasno, da njeni prebivalci živijo predvsem na račun turizma, saj je bila večina hiš na novo obnovljenih v tradicionalnem slogu, v vsaki od njih pa so ponujali nekaj zanimivega. Če bi računali samo na romarje, bi se jim vložek težko povrnili, a skozi vas je vodila tudi kar prometna cesta, avtobusov z nemškimi, nizozemskimi itd. turisti, ki so si tu privoščili krajši ali daljši postanek, pa ni bilo malo.

Jo nam je takoj, ko smo prišli, povedala, da je Chris v Cebreiro prikolesaril že ob dveh popoldne in da vse od takrat sedi ob šanku v bližnji gostilni in ga pije, ker mu je dolgčas.

"Fanta, prosim vaju, pojedita pogledat, če se še drži na nogah," je rekla. Z Walter-

jem sva ji ustregla in dobila Chrisa res na mrtvo pijanega naslanjati se na točilni pult. Takoj ko je naju prepoznal, je naročil še eno rundo in potem še eno. Od šanka smo ga uspeli zvabiti šele, ko je bil že čas za večerjo, in smo se skupaj preselili v nadstropje višje. S tem pa zgodbe še ni bilo konec, saj je pri naročanju predjedi, glavne jedi in deserta vsakič rekel le: "Thanks, i'm fine. Just bring me a bottle of wine," (zame nič, prinesite mi le steklenico vina).

Jo me je kasneje prosila, če bi lahko naslednji dan jaz vozil bicikel po strmo spuščajoči se in ovinkasti cesti, saj Chrisu ni zaupala, oziroma se je bala, da bo divjal, zletel s ceste in se ubil.

Prošnjo sem z veseljem

sprejel, saj me je skrbelo, kako bom zmogel z "razštelanim" stopalom in vse bolj zatečeno nogo še en hud spust, kot pogoj pa sem postavil ugodne vremenske razmere.

Za piko na "i" še zvin gležnja

Zjutraj je bilo vreme na prelazu Cebreiro (na sliki) kot na sodni dan. Deževalo je, močno pihalo, pa še megla je bila tako gosta, da smo videli le nekaj metrov pred seboj. Že takoj, ko sem se zbudil in pogledal skozi okno, mi je postalo jasno, da ne bo nič s kolesarskim spustom.

Romarji, ki so zavetišča običajno zapuščali že okrog šestih zjutraj, so se obotavljali z odhodom, potem pa je nekdo do spalnice prinesel veselo novico, da lahko ostanemo zaradi slabega vremena v zavetišču, vse dokler se razmere ne uredijo.

Do desetih zjutraj se je vreme že bistveno izboljšalo.

Megla se je razkadila in veter je ponehal, a smo šli vseeno še na kavo v bližnjo gostilno. Tam sem Chrisu in Jo povedal, da kljub izboljšanju vremena ne mislim kolesariti, saj je še vedno deževalo. Razumela sta.

Ko smo se podali na pot, je kar šlo, pa čeprav strmo navzdol. Z nogo prvih nekaj kilometrov nisem imel težav. Šele pred postankom v Triacasteli sem nekajkrat nerodno stopil in bilo je dovolj. Težave so se začele in v Triacastelo, kjer smo si privoščili

krajši odmor, sem prišepal nekaj minut za ostalimi.

Ker me je tudi med nadaljevanjem ob vsakem koraku nadležno zbudilo v levem stopalu in višje gor v smeri kolena, sem imel kmalu vsega dovolj. Odmislil sem boleči-

Med potjo sem ujel starejšega Nizozemca, ki mi je med klepetom povedal, da se je na Camino podal kar iz rodnega Amsterdama, na poti pa je bil že skoraj dva meseca. Ko sem zvedel za izjemen podvig, mi je dalo to novih moči in nadaljeval sem v divjem ritmu. Do Calvorja, kamor smo bili namenjeni, je pot vodila med pašniki in majhnimi zaselki.

Ker sem bil na poti že skoraj deset ur, že nekaj dni pa sem zaradi vse hujšega vnetja pokostnice šepal, sem izgubil občutek za korak. V minulih dneh sem preizkusil že vse načine hoje, da bi mi bilo lažje, na koncu pa nisem več vedel, kako naj hodim. Noge so šle zaradi utrujenosti kar po svoje. Na spolzki podlagi mi je nekajkrat spodrsnilo, tako da sem se še komaj ujel, pri tem pa od bolečine rjul kot ranjen merjasec. Čeprav se takrat tega še nisem zavedal, sem si med enim od nesrečnih korakov zvil gleženj.

/ dalje

Izlet z Novim glasom

Potovanje v Provanso in Andoro (2)

ARLES

Zgodovina Arlesa se začne s Kelti-Ligurijci, nato so ga

Arles

tudi za zatočišče meščanom kot obrambna trdnjava pred roparji in sovražniki. V njem naj bi bilo okrog dvesto hiš oz. stanovanj. V 19. stoletju so začeli obnavljati zgradbo in še danes služi za razne prireditve, tudi za nekrvave bikoborbe. Stolna cerkev sv. Trofima škofa spada med svetovne spomenike UNESCO, zlasti zaradi slikovitega romanskega portala, ki mu je prizanesla tudi francoska revolucija. Arles spominja tudi na umetnika Vincenza Van Gogha. Kavarna, ki jo je naslikal, je še vedno v rumeni barvi. Obiskali smo tudi njegov atelje in zavetišče, kjer je živel kot bolnik.

Po ulicah in trgih, kjer je umetnik slikal so nastavljene kopije slik, ki jih je prav tam slikal. Mesto Arles ob reki Rodan je doseglo svoj višek v petem sto-

letju po Kr., ko je po reki trgovalo z Marseillem in Sredozemljem, opustošili so ga Saraceni, nato se je v srednjem veku spet dvignilo skoro do nekdanje veličine.

V okolici mesta in na poti v Nimes se razteza ravnina, imenovana krau, to so šopi svojvrstne trave, kjer se pasejo številne ovčje črede, imenovane tudi merino iz Arlesa.

NIMES

Mesto Nimes je bilo v preteklosti keltsko mesto Nemausus, ki je nadzorovalo 24 okoliških naselij od

reke Rodan do gore Sete. Pečat mestu pa so zapustili Rimljani. V srednjem veku so bili tudi krvavi boji med albižani in katoličani. V 16. stoletju je bilo tu središče protestantske sekte hugenotov.

V srednjem veku se je v Nimesu razvila tekstilna industrija, posebna je bila obdelava trpežnega blaga oz. platna. Iz tega so izdelovali hlače za mornarje in rudarje. V 19. stol. je neki bavarski trgovec začel iz Genove izvažati to platno v Ameriko, poimenovali so ga "blue de Genova", kar so Amerikan-

Stolna cerkev sv. Trofima škofa v Arlesu

Skupina izletnikov pred rimskim vodovodom

ci izgovarjali kot blu-jeans, kar označuje še danes tovrstno blago. V Ameriki so ga rabili predvsem iskanci zlata in rudarji zaradi velike trpežnosti. Po ogledu zgodovinskega središča Nimes smo se odpeljali do nekdanjega rimskega vodovoda, ki ga je dal zgraditi cesar Klavdij okrog leta 60 po Kr. in je še danes delno ohranjen tudi kot most čez reko Gardon (Pont-du-Gard). Dolg je bil skoro 50

km in je dobavljal vodo mestu Nimes. Most oz. vodovod je na tem mestu visok 40 m v treh nadstropjih, po zgornjem je pritekala voda, pod njim pa je bila cesta, spodaj pa struga reke. Srednji del obsega 11 kamnitih obokov, vrhni del pa celo 35. Most je dal obnoviti Napoleon. Kamen so pridobivali iz bližnje okolice.

/ dalje (JM)

16

ČETRTEK,
5. JUNIJA
2003

zavzeli Grki in končno Rimljani, ki so mu dali svoj pečat. Rimski amfiteater še danes predstavlja ponos nekdanjega mesta. V srednjem veku je služil

Pomembno srečanje

Center Komel gostil obmejne glasbene šole

FOTO DPD

Minulo sredo, 28. maja, je Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel gostil srečanje obmejnih glasbenih šol iz Avstrije, Slovenije in seveda Furlanije-Juljske krajine.

Udeleženci so se v Gorici srečali z našo stvarnostjo, obiskali tudi naše uredništvo

(na sliki), sprejel pa jih je tudi goriški župan Vittorio Brancati, ki je pohvalil obmejno sodelovanje. Vsekakor je bil vrh celodnevne srečanja gotovo prireditev v centru Bratuž, na kateri so nastopili mladi glasbeniki centra Komel. Več prihodnjic!

Z 12. STRANI

Karlo Kocjančič

Za svoje delo ni pričakoval ali zahteval nobenega plačila. Nasprotno, zanj se je celo materialno razdajal. Se več, razdajal se je celo s svojo krvjo in jo dal na razpolago potrebnim šestdesetkrat. Žal, mu ni bilo dano, da bi svoje delo in svoje poslanstvo dopolnil do kraja. Vendar je njegov življenjski opus tako obsežen in raznolik, da ga bo treba, ko bodo razmere to dopuščale, na podlagi osebnih arhivov, arhivov civilno družbenih organizacij in pričevanj njegovih sodobnikov, primerno obdelati in osvetliti. S Kocjančičem je malo Gradišče pri Materiji dalo Primorski enega svojih velikih sinov, ki so dostojan-

stveno opravili svoje življenjsko delo in se v njeno knjigo vpisali z zlatimi črkami. Za njim je zavezala velika praznina in tla pod nogami so se nam močno zamajala. Dragi Karlo, ne morem ti povedati, kako smo bili pretreseni ob tem, kar se ti je zgodilo, in kako te bomo pogrešali širom cele Primorske. Skušali se ti bomo odložiti za vse, kar si nam dal. Počivaj v večnem miru. Tvojim dragim pa izrekamo ob tej veliki nesreči naše globoko sožalje.

Tvoji prijatelji in življenjski sopotniki iz Kulturnega kluba Istra, Mnenjskega gibanja za Slovensko Istro in drugih civilno družbenih organizacij iz Kopra in širše Primorske, zanje Milan Gregorič

Deskle / Premiera gledališke skupine Mak Prijetno sveža postavitve pravljice Trnuljčica

Poznana zgodbica s srečnim koncem je razveselila male gledalce

Na odru lepo zasedene dvorane v Desklah se je v nedeljo, 1. t. m., pozno popoldne predstavila z novo dramsko uprizoritvijo domača gledališka skupina Mak, ki deluje že sedmo leto v KD Svoboda in jo sestavljajo v glavnem učence - zdi se, da so fantje bolj sramežljivi - višjih razredov tamkajšnje osemletke pod mentorskim vodstvom neutrudne Mojce Petelin in pod režijsko paličico Emila Aberška, ki svojo zavezanost gledališki umetnosti zelo rad deli z mladimi vnetimi gledališkimi navdušenci.

Z deskljanskimi igralci je do sedaj uprizoril šest bolj ali manj znanih pravljicnih besedil. Za letošnjo odsko postavitev je iz pravljice zakladnice izbral "zimzeleno" zgodbico o Trnuljčici v priredbi Saše Škufca in jo s sodelavci, avtorjem glasbe Radovanom Kokošarjem, kostumografino Svetlano Žnidarčič, koreografino Alenko Velušček, oblikovalcem luči in tehničnim vodjo Aleksandrom Žnidarčičem, izoblikoval v za tudi mlajše otroke dojemljivo in razgibano predstavo, vedri- no katere skali v sicer ne preveč hudobnem slogu, kljub "grozečim" svetlobnim in drugim učinkom, le črna vila s svojim temnim urokom. Sanjski princ s svojim prihodom odžene prekletstvo in veselo praznovanje ob Trnuljčičinem rojstnem dnevu se po sto letih lahko nadaljuje v najlepšem razpoloženju zaradi komaj sklenjene zaroke, ki se je raduje ves dvor.

Predstavo so igralci Dijana Galič (Pavliha), Nena Štendler (Trnuljčica), Karin Rutar

(kralj), Tina Maffi (kraljica), Andreja Colja (spletična), Kristina Cigoj (črna vila), Ana Breščak (dobra vila), Suzana Šuligoj (princ), Anja Rustja, Marjana Šuligoj in Edisa Paloš (dvorjani) pripravljali in brusili kakih šest mesecev, zato da je tako gladko stekla in kazala primeren ritim, ki so mu zlahka sledili tudi mlajši gledalci. Prav ti so se najbolj zabavali ob nekaterih domiselnih režijskih posegih, v katerih je bila opazna duhovito humorna nitka, ki se v zadnjih časih prepoznavno vije v vseh Aberškovih uprizoritvah. V igro so izvajalke po svojih zmogljivostih vložile veliko truda, dobre volje in požrtvovalnosti. Posebno dosti energije in privlačne neposrednosti pa je svoji vlogi prilila Dijana Galič, ki je spet pokazala očiten, prirojen igralski talent v sproščeni, naravnosti in spretnosti kretenj, v harmoničnosti gibov in plesnih korakov.

Celotno predstavo odlikujejo razkošnost, natančna izdelava in živobarvnost res lepih kostumov, prava paša za otroške oči, pisana scena (Emil Aberšek) in njeni elementi v obliki kock, ki so vsestransko uporabni in funkcionalni, ter ustrežajoča glasba.

Za poslikavo scene je tudi tokrat poskrbel likovni krožek OŠ Deskle pod mentorstvom Alde Zimic Ozebek. Ob premieri je izšla izvirno zamišljena zgrajba, na kateri se organizatorji zahvaljujejo Občini Kanal ob Soči za pomoč pri ureditvi predstave, ki bo gotovo ogrela srca malih in velikih gledalcev.

Iva Koršič

Aktualno

EU - civilizacijska nujnost

Poglavito propagandno geslo, potrjeno s soglasjem različnih političnih opcij, je ves čas priprav na vstop Slovenije v EU in v Nato bilo silno preprosto, namreč, da v resnici tako le izpolnjujemo težnje, izražene ob osamosvojitvi. Vendar, v teh več kot desetih letih tranzicije, se je naš politični in varnostni položaj oz. pomen spremenil, v obeh organizacijah pa marsikaj predrugačilo. Spadecem (sovjetskega) komunizma je razpadel tudi njen vojaški potencial, Varšavski pakt, zato za razliko od Nata, Slovincem vključevanje v EU nikoli ni bilo zares vprašljivo. EU je za celino - in seveda za nas, kakor, recimo, krščanstvo pred skoraj poldrugim tisočletjem - pravzaprav civilizacijska nujnost.

"Združevanje Evrope bo končano na dan, ko bodo članice EU postale tudi balkanske države", je prepričan Prodi. In zdaj, pozor: prav česa takega tedaj, ob osamosvojitvi, Slovenija sploh ni želela, hoteli smo, kot (komaj) demokratska država le v ekskluzivni krog gospodarsko razvitih držav. Z enim samim argumentom: zemljepisnim in geopolitičnim položajem Slovenije in zahodne Evrope. Verjetno je prav to vzrok, da zdaj Slovenija jemlje in vidi vlogo EU zgolj kot nekako organizacijsko tvorbo, katere interesi so načeloma, kot je ob dnevu Evrope zapisal Dimitrij Rupel, "ne pa nujno do podrobnosti, skladni z interesi ostalih štiriindvajsetih držav".

Pa saj nikoli še ni bilo javnosti razloženo bistvo, vizionarstvo združene Evrope. In temu primerno je Slovenija, razen glede pogojene zako-

nodaje, v resnici še povsem nepripravljena, razjasnjena pa ni niti širša politična in duhovna vloga naše integracije (pa saj ne zmremo udeležiti niti enotnega kulturnega prostora!). EU, kakor se prav zdaj dograjuje s pripravljajočo se ustavo, različnim gledanjem navkljub, niso le splošni pojmi o vračanju h koreninam, večja oz. končno "prava" demokracija, ki spodbuja prazne upe, le geografsko zamenjavo mita o Indiji Koromandiji. Nimamo niti enotnega mnenja o omembi Boga v bodoči ustavi. Tako kot Američani, za katere je Bog, predvsem "pojem Boga", neka sinkretistična podoba Boga (kot v *Primorskem dnevniku* ugotavlja Nadja Maganja), bi zaradi naše "pluralnosti" (pisatelj Rebuta bi rekel nihilizma) najraje tudi pri nas bili večjemu za nekakšnega multikult/ur/nega boga. Glavni poudarki so zato slej ko prej le na "koristnosti" vstopa, kaj bomo iztržili in koliko bomo prejeli. Podobni "pridobitniški" razlogi nas, a tudi vso "novo" Evropo, tako nekritično in mimo teženj EU vežejo na ZDA.

Vedno bolj uravnoveženo, enakovredno ekonomsko in politično, pa tudi vojaško sodelovanje obeh celin - še posebej nasproti ostalim -, a tudi sodelovanje v boju proti svetovnemu terorizmu, proti nezakonitemu priseljevanju, organiziranemu kriminalu ter trgovini z drogami in orožjem, politično komformistična in gospodarsko nerazvita "nova" Evropa tako že v samem zametku podreja usklajenost EU z interesi ZDA oziroma, bolj pravilno, aktualno Bushevo administracijo.

Janez Poštrak